



หนังสือสวดมนต์

วัดป่าภูผาสูง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา



พระประธาน และรูปเหมือนพระบูรพาจารย์ ประดิษฐาน ณ ศาลาพ่อแม่ครูอาจารย์
ซึ่งเป็นศาลาปฏิบัติธรรมและทำกิจสงฆ์



พระพุทธพจน์

“

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย!
พรหมจรรย์นี้เราประพฤติ
มิใช่เพื่อหลอกหลวงคน
มิใช่เพื่อให้คนทั้งหลายมานับถือ
มิใช่เพื่ออานิสงส์ลาภสักการะและ
ความสรรเสริญ
มิใช่จุดมุ่งหมายเพื่อเป็นเจ้าลัทธิและ
แก้ลัทธิอย่างนั้นอย่างนี้
มิใช่เพื่อให้ใครรู้จักตัวว่า
เป็นอย่างนั้นอย่างนี้

ที่แท้พรหมจรรย์นี้เราประพฤติ
เพื่อสังวรระ คือความสำรวม
เพื่อปหานะ คือความละ
เพื่อวิราคะ คือคลายความกำหนัดยินดี
และเพื่อนิโรธะ คือความดับทุกข์

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย!
ธรรมที่เราได้บรรลุแล้วนี้
ลึกซึ้งเห็นได้ยาก รู้ตามได้ยาก
สงบประณีต
มิใช่วิสัยแห่งตรรก คือคิดเอาไม่ได้
หรือไม่ควรลงความเห็นด้วยการเดา
แต่เป็นธรรมที่บัณฑิตพอจะรู้ได้

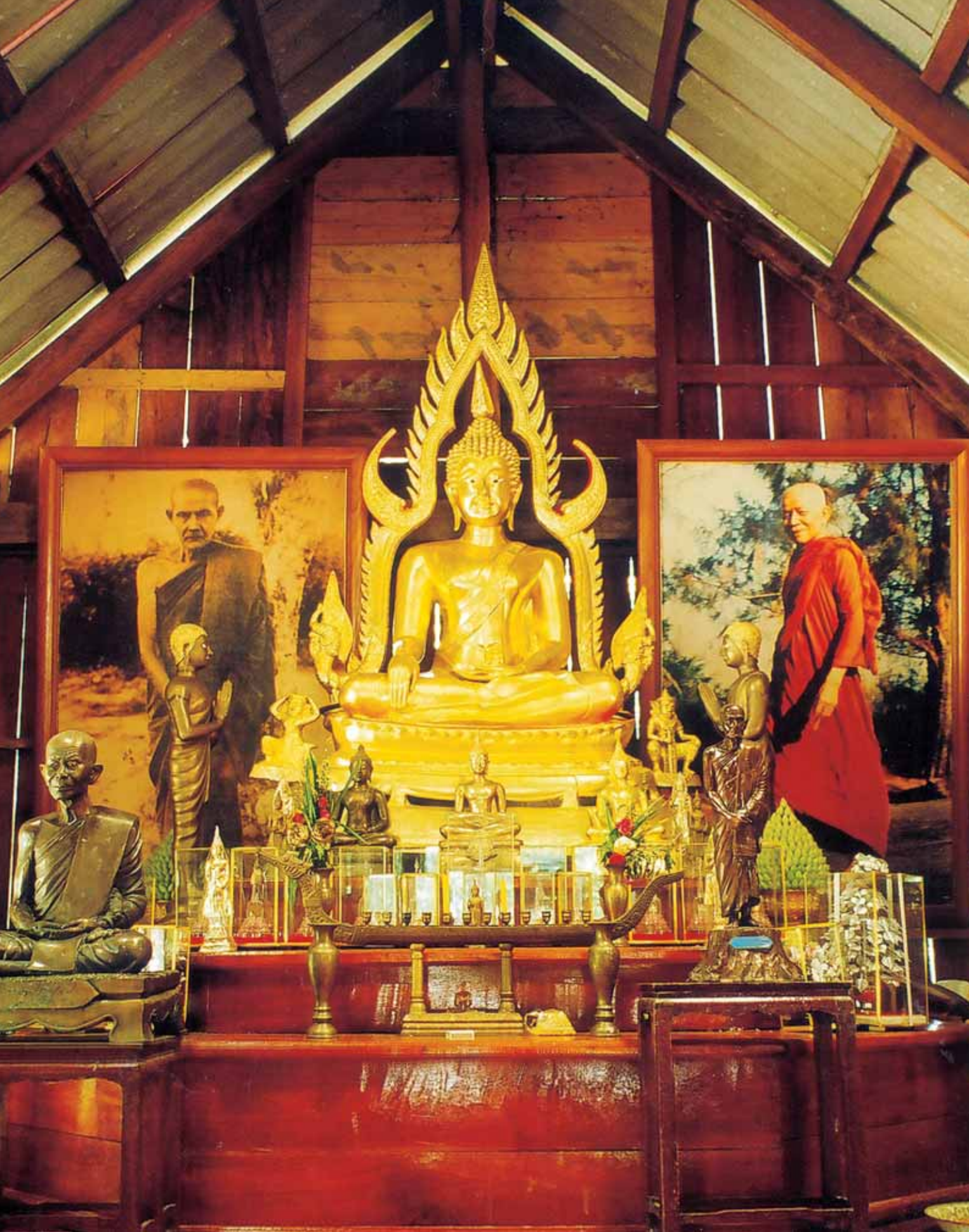
”

เพลงภูผาสูง

ภูผาสูงระฟ้าสุดท้ากาย
ดวงตะวันทอแสงกล้ามาตอกย้ำ
ให้ย้อนคิดถึงชีวิตที่ต้องสู้
ยามล้มลุกช้ำขึ้นใหม่ตลอดเวลา
มีธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นหลัก
นานเพียงใดบออุ่นใจทวีคุณ
ธรรมเต็มใจเพิ่มพลังให้แข็งแกร่ง
ไม่เป็นไรไม่ว่าใครจะซังรัก
ภูผาสูงตั้งให้เห็นเด่นตระหง่าน
หัวใจแกร่งยิ้มสู้ในดีร้าย

สายลมกลายเป็นฝนเทกระหน่ำ
ผ่านหนาวร้อนคืนวันช่างผันแปร
ยิ่งเรียนรู้ความจริงยิ่งฟันฝ่า
ถึงเหนื่อยล้า จิตล้านี้ก็ยังฮึดเตือน
ด้วยใจรักในสิ่งดีไม่มีสูญ
ไม่อาดูรกับสิ่งใดที่ผ่านมา
ใจได้แรงเชียร์ใจเห็นประจักษ์
ยามตายดับต่างคนก็ต่างไป
พายุผ่านฝนกระหน่ำเย็นฉ่ำได้
ชนะใจตน ชนะะได้ตลอดกาล

ธ.ภูผาสูง , ศรีประภา คล่องคำนวนการ / คำร้อง
อ.ธนีสร์ ศรีกลิ่นดี / ทำนอง
อืดฟลาย / ขับร้อง

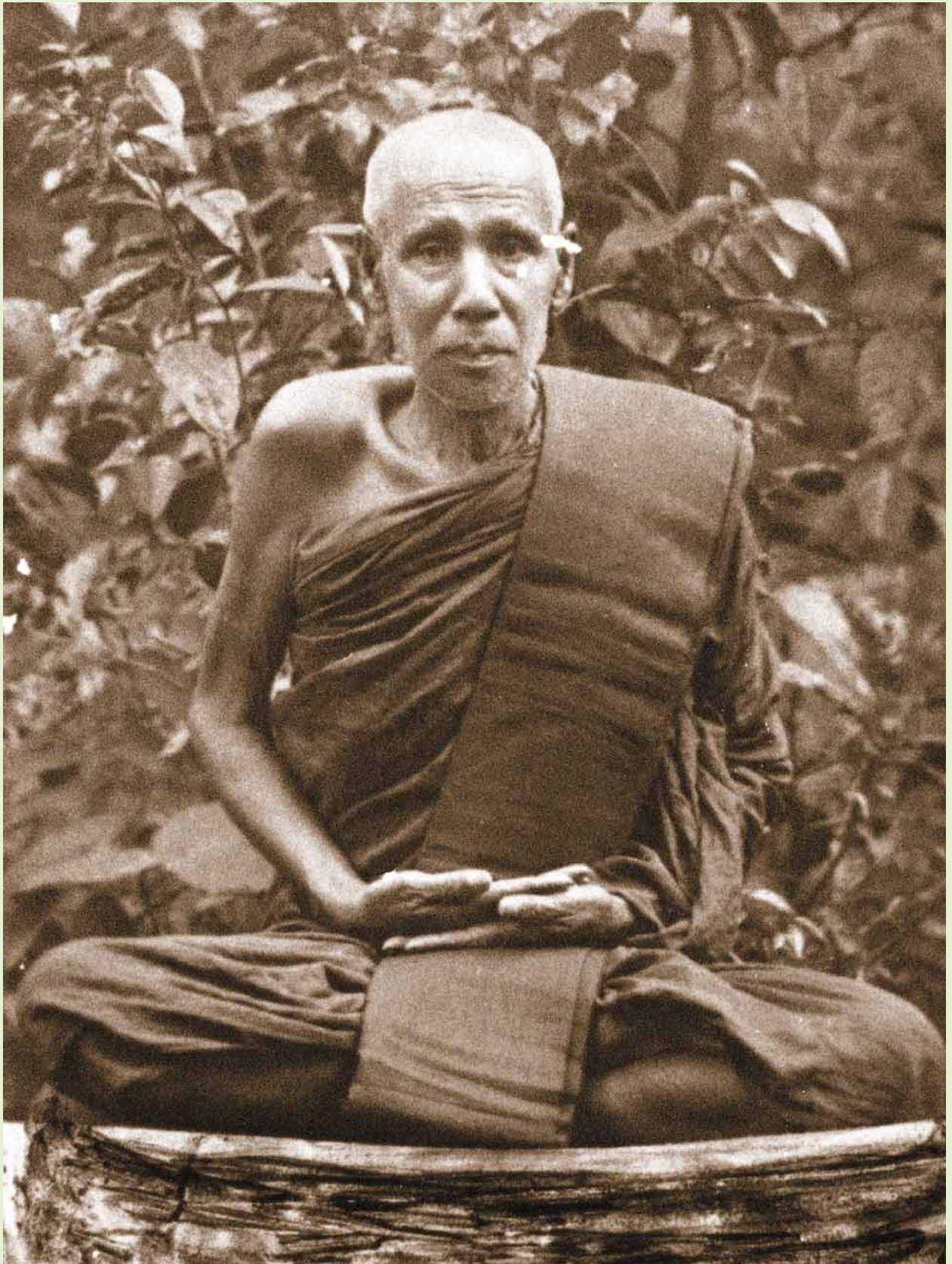


พระประธาน ณ ศาลาแก้ววัดป่าภูผาสอง อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา



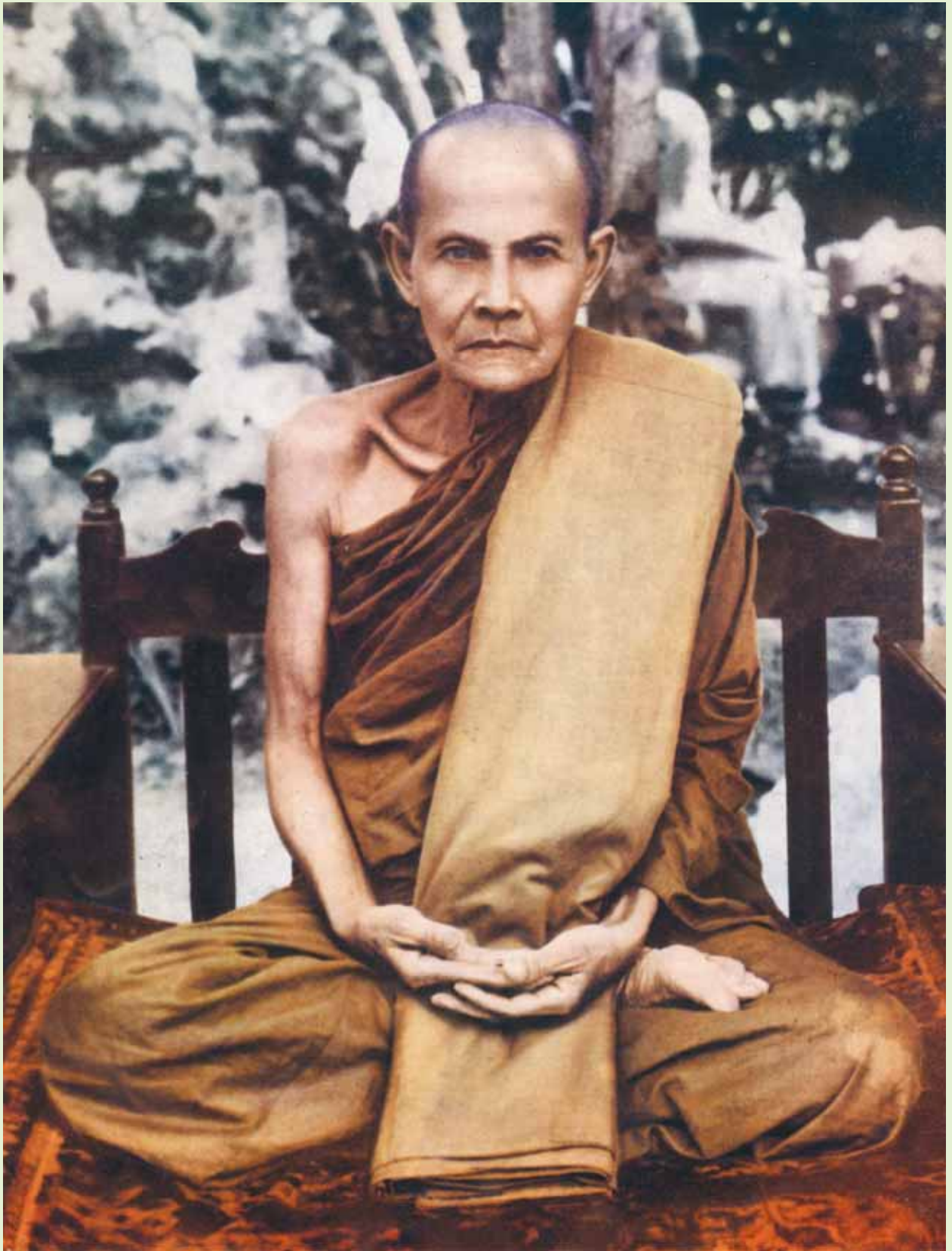
พระพุทธรูปปางยืนศรีวิชัย

ประดิษฐาน ณ บริเวณหน้าผาสูง ปฎิมากรรมโดย ดร.ชำเลียง วิเชียรเขต
ศิลปินแห่งชาติทางปฎิมากรรม (ปั้น) ปี ๒๕๓๙ , ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ทางปฎิมากรรม ปี ๒๕๔๗



หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

วัดดอนธาตุ บ้านทรายมูล อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

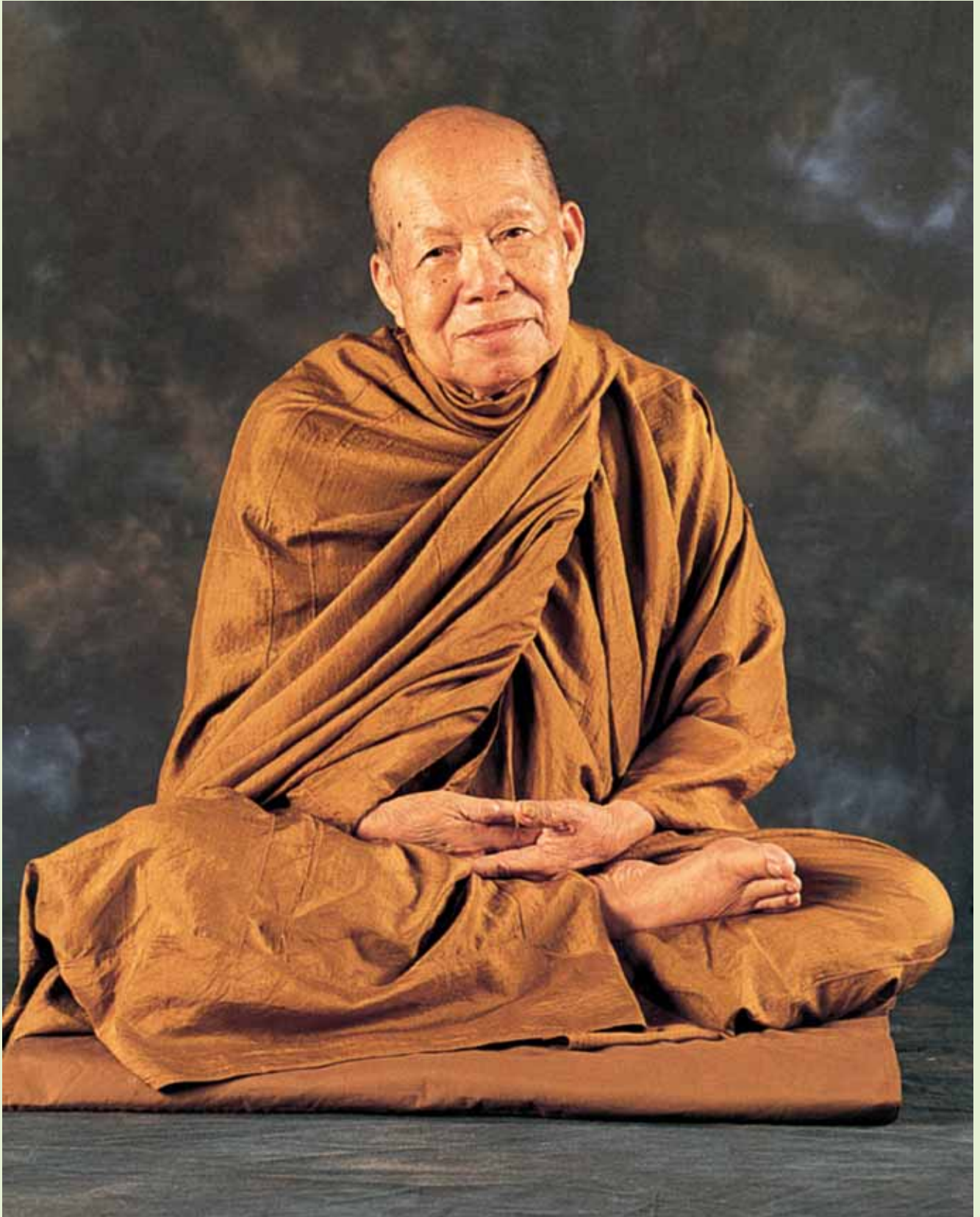


หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

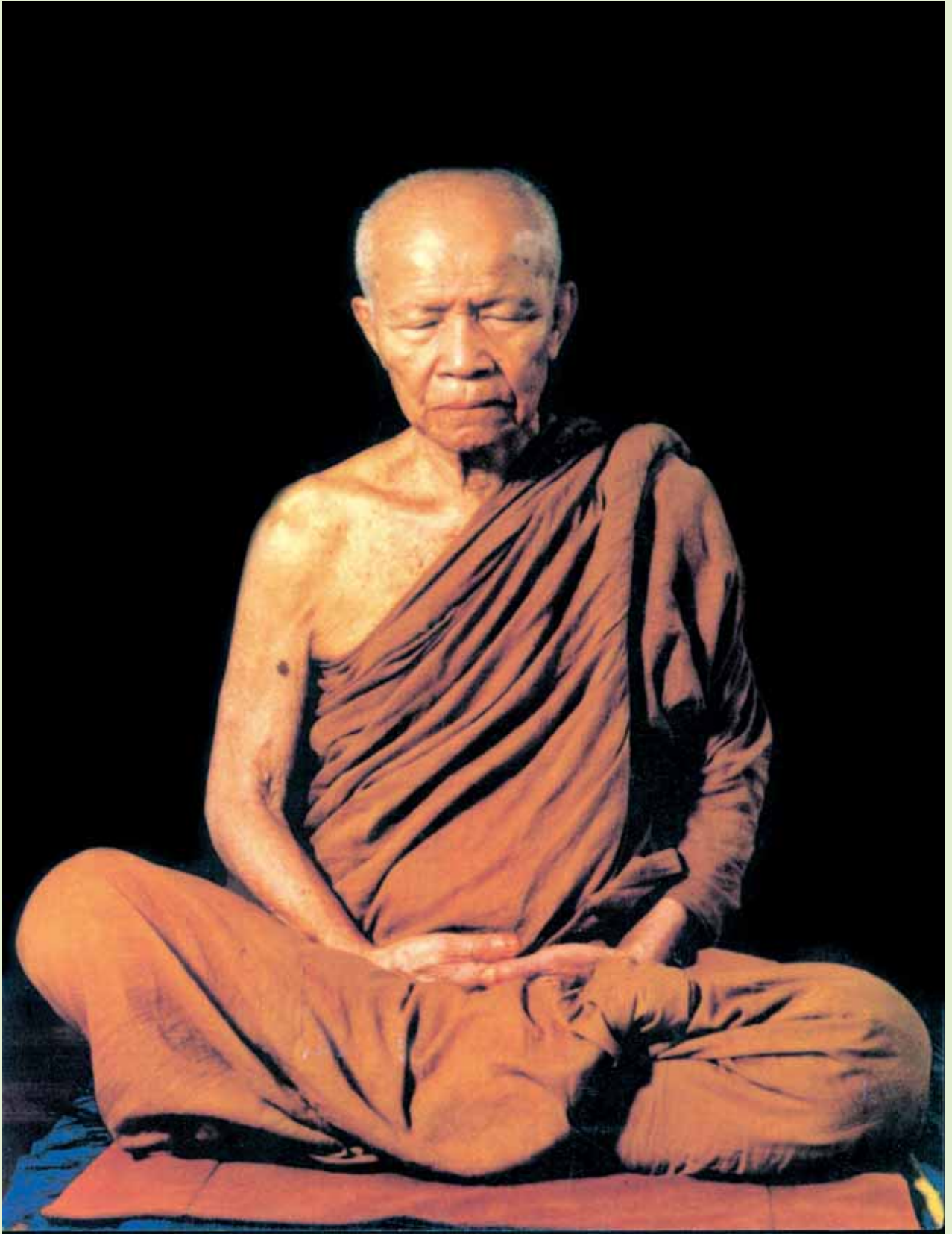
วัดป่าหนองผือ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร



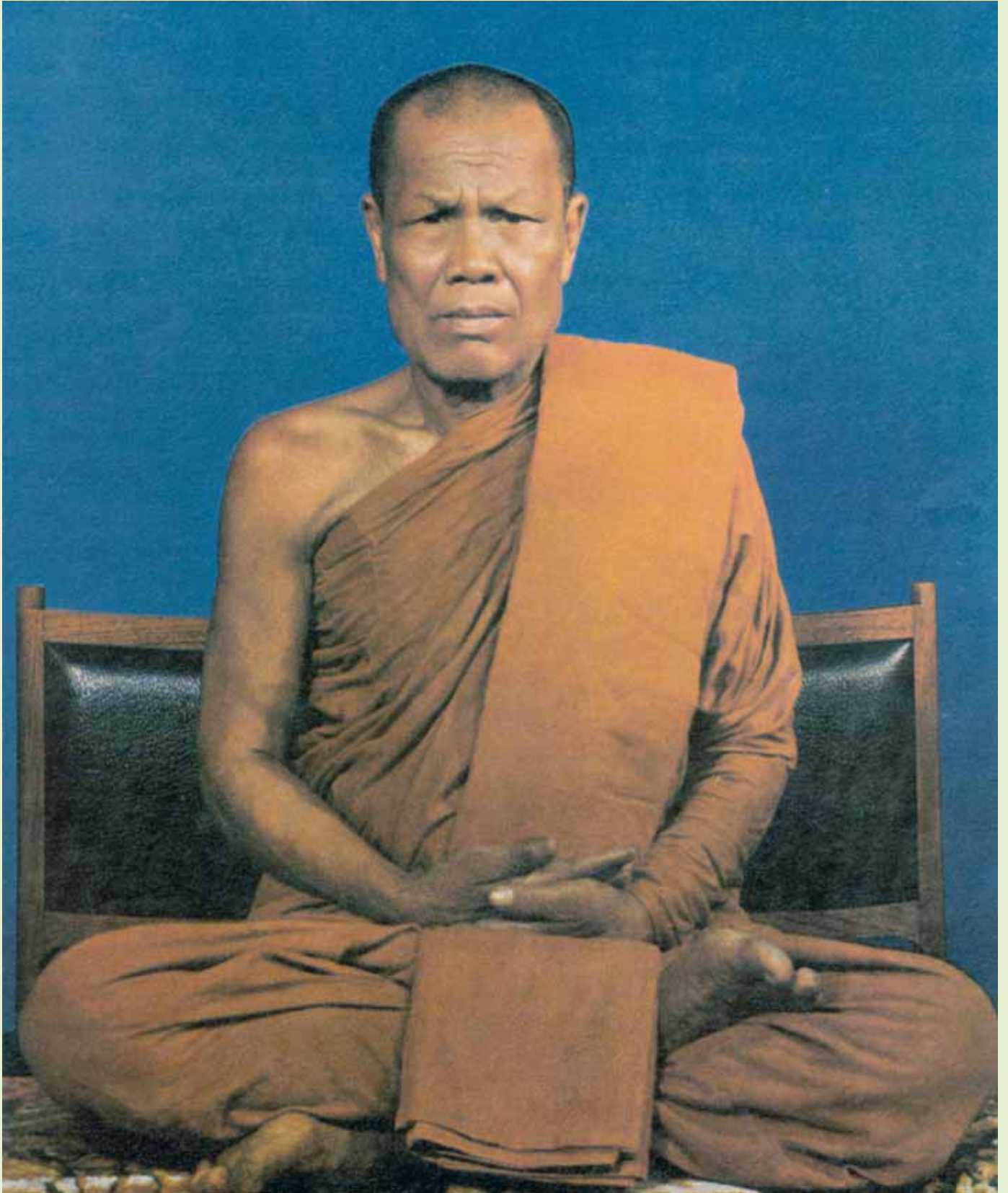
พระสุธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธรรมธโร)
วัดอโศการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ



พระสุธรรมคณาจารย์ (เหรียญ วรลาโม)
วัดป่าอรัญบรพต อำเภอกศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย



พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)
วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี



หลวงปู่ผัน ปาเรสโก
วัดป่าหนองไคร้ ตำบลหนองหิน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร



พระครูสุทธิธรรมรังสี (เจี๊ยะ จุฑโท)
วัดป่าภูริทัตตปฏิปหาราม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี



พระโพธิธรรมาจารย์เถร (สุวัจน์ สุวโจ)
วัดป่าเขาน้อย อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์



พระราชสังวรญาณ (พุทธ จาณีโย)
วัดป่าสาละวัน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา



พระเทพวิสุทธินมงคล (ศรี มหาวิโร)
วัดประชาคมวนาราม (ป่ากุง) อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด



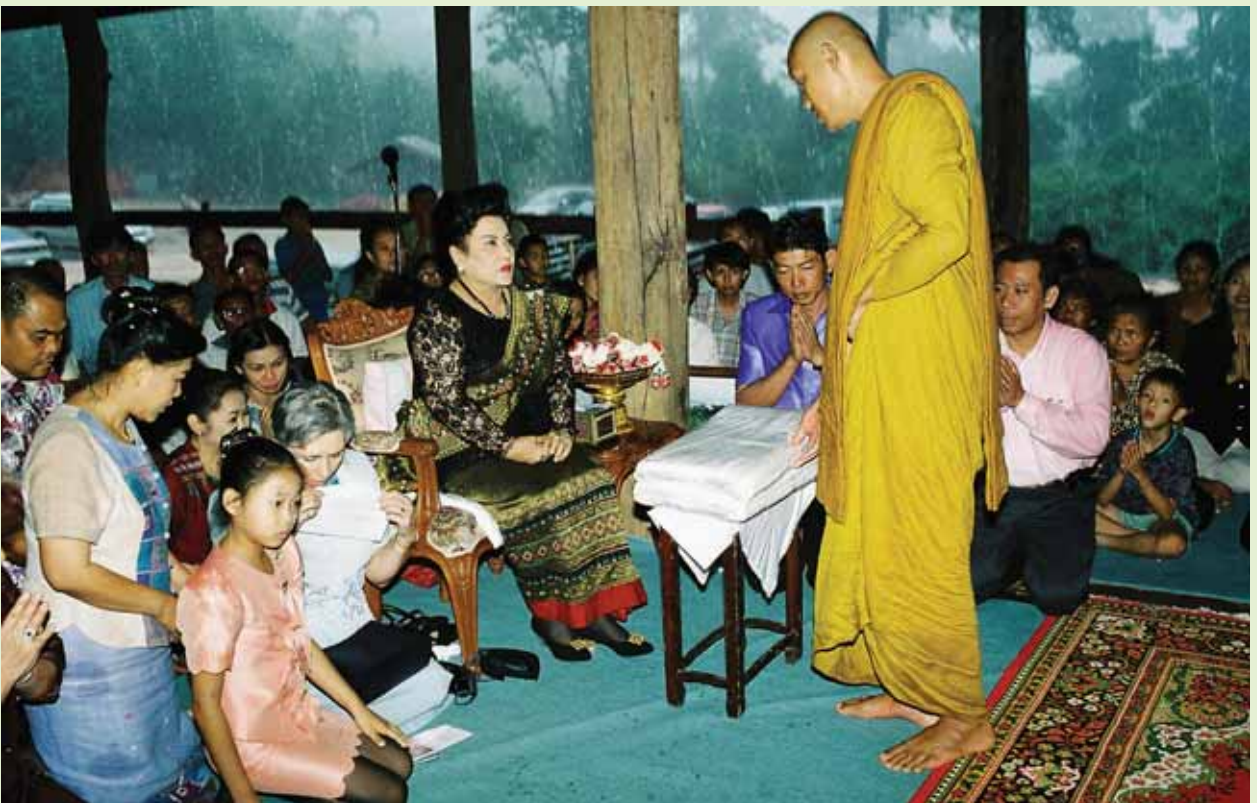
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงประทานพระบรมสารีริกธาตุ
เพื่อประดิษฐาน ณ วัดป่าภูผาสูง (๒ เมษายน ๒๕๔๘)



สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงประทานพระธรรมวรคดี
เพื่อลงในหนังสือ หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระผู้เป็นดั่งผ้าชีวีรท้อทอง (พ.ศ. ๒๕๔๗)



ต้นผ้าป่าวัดป่าภูผาสุง ที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าหญิงจุฬารัตน์ฯ เป็นองค์ถวายแด่หลวงตามหาบัว ญาณสมปนฺโน ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง (๑๒ เมษายน ๒๕๔๓)



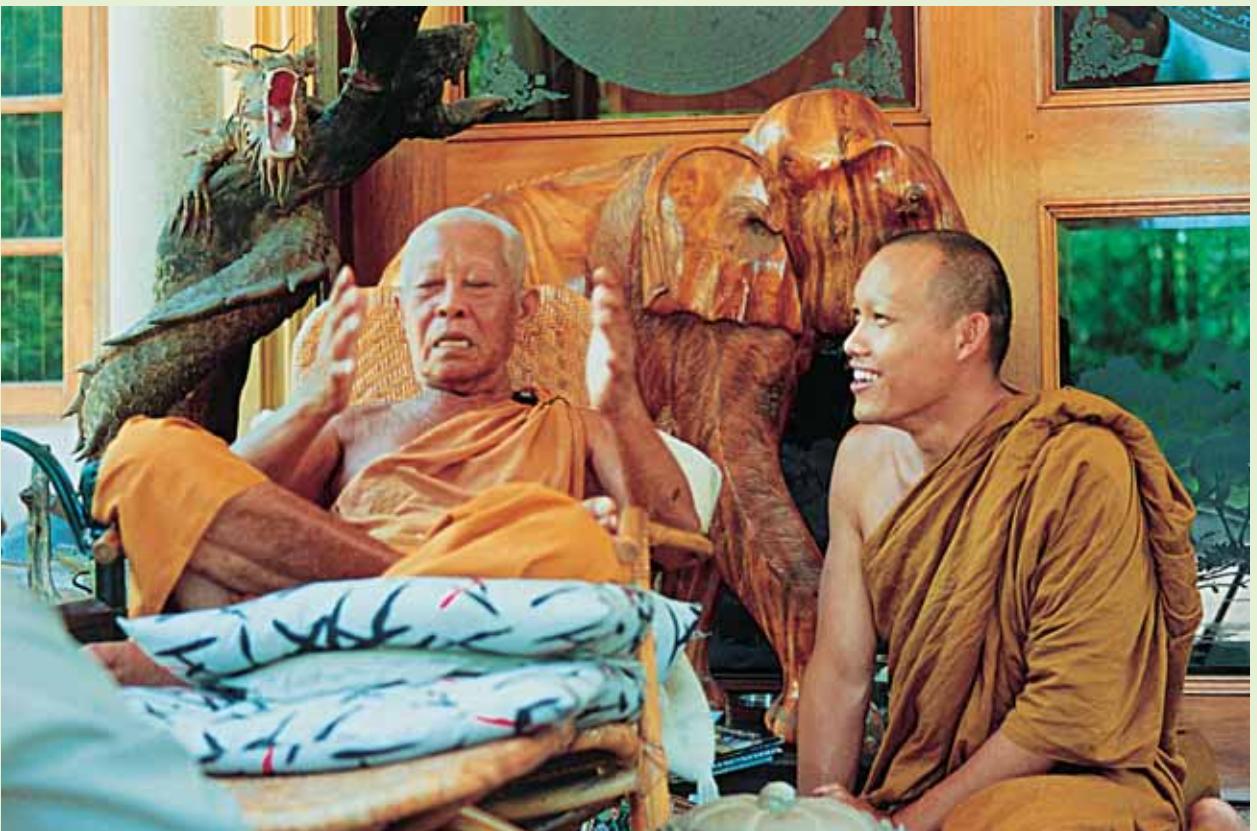
หม่อมเจ้าหญิงพันธุ์สวลี กิติยากร ถวายผ้าป่า ณ วัดป่าภูผาสุง (พ.ศ. ๒๕๔๔)



พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ พร้อมด้วย หม่อมเจ้าหญิงพันธุ์สวลี กิตติยากร มล.สราลี กิตติยากร (คุณน้ำผึ้ง) และข้าราชการบริพารที่ตามเสด็จ เพื่อทรงบำเพ็ญพระกุศล อุทิศถวายแด่พระประยูรญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ณ วัดป่าภูผาสูง เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๘.๓๐ น.



หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ เดินทางมาเยี่ยมและพักที่วัดป่าภูผาสุง (พ.ศ. ๒๕๔๔)



หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท ขณะกำลังเล่าเหตุการณ์ในอดีตเพื่อจัดทำชีวประวัติในหนังสือ
หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระผู้เป็นดั่งผ้าชีริ้วห่อทอง (พ.ศ. ๒๕๔๔)



ติดตามหลวงพ่อตามหาบ่าวไปในงานฉลองสมณศักดิ์ พระธรรมบัณฑิต ณ อุโบสถวัดโพธิสมภารณ์ อุดรธานี (พ.ศ. ๒๕๓๔)



หลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ อนุญาตให้จัดทำชีวประวัติ (พ.ศ. ๒๕๔๔)



พระเทพวิสุทธิมงคล (ศรี มหาวีโร) อนุญาตให้จัดทำชีวประวัติ (พ.ศ. ๒๕๔๕)



กราบสนทนารธรรมกับหลวงปู่จันทร์แรม เขมสิริ ณ วัดวชิรลงกรณ์ ปากช่อง โคราช (๒๕๓๓)



๑



๒



๓



๔



๕

๑. กราบคารวะหลวงปู่เทศก์ เทสรังสี ที่วัดหินหมากเป้ง ๒. กับหลวงปู่บุญกอง ปภัสสโร วัดประชามงคล อ.คำเขื่อนแก้ว จ.ยโสธร (๒๕๓๓) ๓. กับหลวงพ่อเมตตาหลวง วัดเทพพิทักษ์ปุณณาราม ปากช่อง โคราช (๒๕๓๓) ๔. ขณะเป็นสามเณรเป็นอาจารย์ สอนนักเรียน และบาลีที่วัดโพธิสมภรณ์ จ.อุดรธานี ๕. วัดป่าภูผาสูง สมัยแรกๆ



พระมหาธีรนาถ อคฺคธโร ถ่ายภาพคู่กับหลวงปู่ประสาร สุมโน ผู้เป็นปฐมอาจารย์ในการสอนสมาธิภาวนา
(ถ่ายภาพเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่วัดป่าภูผาสุง)



อนุโมทนาบุญ

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๓

การสวดมนต์มีความจำเป็นมากสำหรับชาวพุทธผู้มุ่งแสวงหาความสงบสุขด้วยการพักใจคือไหว้พระสวดมนต์ อันเป็นวิธีการที่แสนง่ายแต่สร้างความสงบสุขร่มเย็นให้กับชีวิตได้อย่างแท้จริง ผู้ที่สวดมนต์ทุกวันก็คือผู้ที่สร้างสติ สร้างความดี สร้างบารมีทุกวันนั่นเอง

“การสวดพระพุทธรูปมนต์ก็คือ การท่องบ่นนึกคิดถึงเรื่องราวของพระพุทธรูปเจ้าที่ทรงบรรลุนิพพาน และพระสงฆ์สาวกผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเดินตามรอยของพระพุทธรูปเจ้า

ชาวพุทธและนักปฏิบัติธรรมทั้งหลาย ถ้าสวดพระพุทธรูปมนต์ไม่ได้ หรือหากสวดได้แต่ไม่เจริญสังวรขยายเป็นเนืองนิตย์ จิตใจย่อมนั่งขัดข้องเศร้าหมองมีมลทิน ประดุจตั้งบ้านเรือนที่ไม่หมั่นปิดกวาดย่อมสกปรกโสโครกด้วยมลทินคือฝุ่น

การสวดพระพุทธรูปมนต์นอกจากจะเป็นการจดจำพระธรรมคำสอนของพระพุทธรูปเจ้าแล้ว ยังเป็นการบริกรรมภาวนาที่สำคัญยิ่ง สามารถซักฟอกจิตใจให้ใสสะอาดได้

ผู้ที่สวดพระพุทธรูปมนต์ได้ จึงเป็นผู้มีสติปัญญาดี มีความปราโมทย์เบิกบาน อิ่มเอิบ ผ่อนคลายเบาสบาย รวยรื่นชื่นจิต และมีจิตใจมั่นคง

จะอยู่ที่ใด ไปที่ใด มีสิริมงคลเป็นเงาติดตามตัวไปโดยตลอด โดยที่สุดย่อมเจริญทั้งทางโลก และทางธรรม เป็นที่รักของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย”

จึงขออนุโมทนาบุญกับท่านทั้งหลายที่สร้างหนังสือสวดมนต์เล่มนี้

พระมหาธีรนาถ อ.ค.ชโร

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

วัดป่าภูผาสอง

วัดป่าภูผาสอง ตั้งอยู่บริเวณ “เขาช้างล้วง” ตามแผนที่ทหารหรือที่ชาวบ้านรู้จักกันในนามว่า “เขาเจ้าพ่อ” หมู่ ๘ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่เป็นป่าดิบแล้ง เป็นเทือกเขาภูหลวง มีความสูง ๗๖๐ เมตรจากระดับน้ำทะเล เป็นป่าต้นน้ำลำธารที่ไหลหล่อเลี้ยงไปยังน้ำตกวะภูแก้ว น้ำตกหินเพลิง อ่างซับประดู่ และหล่อเลี้ยงชาวบ้านในบริเวณ โดยรอบในเขตติดต่อกัน ๔ อำเภอ คือ สูงเนิน สีคิ้ว ปากช่อง ปักธงชัย

ที่มาของคำว่า “เขาเจ้าพ่อ” (วัดป่าภูผาสอง)

บริเวณหน้าผาสอง เดิมมีต้นไม้ เครือไม้ ใบเฟินปกคลุมโดยแน่นหนา มองไม่เห็นแม้กระทั่งลานหิน เมื่อริ้วเครือไม้ใบหญ้าเหล่านั้นออกทำความสะอาดจึงเห็นมีหินเรียงตั้งเป็นวงกลมแปดก้อน ตั้งอยู่ตรงกลางหนึ่งก้อน (รวมเป็น ๙ ก้อน)

บางคนก็กล่าวว่าเป็นหินโต๊ะกินเลี้ยงเจ้าพ่อ

บางคนมีนิสัยในทางธรรมก็ว่า ลานหินพระอริยเจ้า เป็นโลกุตตรธรรม ๙ ประการ

หิน ๘ ก้อนรอบๆ นั้น หมายถึง อริยมรรค ๘ อริยผล ๘

ส่วนก้อนที่อยู่ตรงกลาง หมายถึง พระนิพพาน (มรรค ๘ ผล ๘ นิพพาน ๑*)

นายพรานเข้ามาล่าสัตว์ก็จะอาศัยเพิงถ้ำและเพิงหินบริเวณแห่งนี้เป็นที่พัก ลักษณะการตั้งหินน่าจะ เป็นฝีมือมนุษย์ในสมัยโบราณ เมื่อพวกพรานเข้ามาพัก ในเวลาค่ำคืนมักจะนอนเพื่อนอนผืน หรือในบางครั้ง ยังได้ยินเสียงพวกกายทิพย์พูดคุยกัน ในบางวันที่ตรงกับวันพระจะมีแสงเป็นดวงกลมสีขาวนวลลอยเด่น ผ่านไปผ่านมาเป็นที่น่าอัศจรรย์และน่าเกรงกลัว จึงทำให้จิตใจสะท้านหวั่นไหว

เล่ากันว่า นายพรานบางคนก็เข้ามาบริเวณนี้ แม้จะเคยล่าช้าง ล่าเสือมานับเป็นจำนวนร้อย แต่เมื่อมาพักอยู่บริเวณแห่งนี้ จิตใจที่แข็งแรงแกล้งกลายเป็น หวั่นไหว พรานบางกลุ่มแม้เดินทางมาด้วยกัน ยังตาฝ้า ฟางมองเห็นพวกเดียวกันเป็นสัตว์ใช้ปืนยิงกันเองถึง

อาการปางตายก็มี

บางคนเมื่อมีคนไปเล่าถึงความศักดิ์สิทธิ์แห่งเทพเจ้าแห่งภูผา ไม่เชื่อ ซ้ำยังเดินทางมาทำทนายลบล้าง ดูหมิ่นเพื่อนฝูงห้ามเท่าไรก็ไม่ฟัง เมื่อเขาเดินทางกลับออกจากป่าพร้อมกับเพื่อนๆ มีงูเหลือมตัวใหญ่มหึมาหล่นลงมา จากต้นไม้ แล้วรัดเขาไว้ทั้งตัว เพื่อนๆ ต่างวิ่งหนี ทิ้งเขาไว้กลางป่าเพียงคนเดียว เขาได้ร้องขอความช่วยเหลือ แต่ไม่เป็นผล จึงตั้งจิตขอขมา งูนั้นจึงได้คลายออกและ เลื้อยหายเข้าไปในป่า เขาจึงรอดตายแบบหวุดหวิด แต่มีสติไม่สมประกอบตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงปัจจุบันนี้

ด้วยเหตุแห่งสิ่งต่างๆ ที่ดลบันดาลให้เป็นไปต่างๆ นานา และด้วยความศักดิ์สิทธิ์แห่งเทพเจ้าแห่งภูผา ทำให้พวกเหล่าพรานไม่กล้าล่าสัตว์และฆ่าสัตว์ในบริเวณ หน้าผาสองและบริเวณแห่งนี้จึงถูกขนานนามว่า “เขาเจ้าพ่อ”

ปี ๒๕๒๓-๒๕๒๔ ชาวบ้านจากทางอำเภอ ขามสะแกแสง อำเภอคง อำเภอโนนไทย และในที่อื่นๆ ในจังหวัดนครราชสีมา ได้เข้ามาจับจองที่ทำมาหากิน ปลูกมัน ปลูกข้าวโพด ตัดไม้ ปลูกกัญชาขาย กระจายอยู่ตามหุบเขา ซึ่งเป็นป่าดิบ มีแหล่งน้ำอุดม สมบูรณ์ มีสัตว์มากมาย เช่น เสือ หมี เก้ง วัวแดง กระตัง เลียงผา ฯลฯ ซึ่งในขณะนั้นรัฐบาลยังไม่ได้ประกาศ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าแห่งนี้ขณะนั้นรัฐบาลให้เอกชน เข้ามาสัมปทาน จึงเป็นการเปิดช่องทางให้ราษฎรที่ไม่มีที่ทำกินเข้ามาจับจองหาที่ทำกินและที่อยู่อาศัย จึงเป็น สาเหตุที่ทำให้ป่าแตก จากป่าที่อุดมสมบูรณ์จึงค่อยๆ กลายเป็นป่าเสื่อมโทรมลงไปโดยลำดับ

ในขณะนั้นชาวบ้านที่เข้ามาจับจองที่ดินต้องใช้ความอดทนมาก บางคนก็เป็นไข้ป่าตาย บางคนอดทนสู้ไหวก็อยู่ได้จนมาถึงปัจจุบัน

ปี ๒๕๒๕-๒๕๒๗ เมื่อมีชาวบ้านอยู่ก็ย่อมมีพระครูองค์ท่านแฉะเวียนเข้ามาหาที่พักปฏิบัติธรรม ตามป่าเขา ถ้ำ เงื้อมผา อาศัยชาวบ้านป่าเพื่อโคจรภิกขาจารบิณฑบาต ซึ่งบริเวณวัดป่าภูผาสูงนี้เอง เป็นสถานที่พระฝ่ายวิปัสสนากรรมฐานท่านนิยมเดินธุดงค์ มาพักปฏิบัติธรรมอยู่เสมอ แต่ในขณะนั้นท่านยังอาศัยเงื้อมผา เงื้อมถ้ำ รมไม้ ลานหิน เพิงหินพักอาศัย ไม่มีกุฏิเสนาสนะที่ถาวร โดยเฉพาะศิษย์สายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ท่านนิยมธุดงค์มาปฏิบัติธรรมเป็นเนืองนิตย์

ปี ๒๕๒๘-๒๕๓๐ เมื่อพระราชสังวรญาณ (หลวงพ่อพุทธ จานियो) ได้เริ่มสร้างวัดวะภูแก้ว โดยการส่งพระอาจารย์เจต ทีฆายุโก ซึ่งเป็นลูกศิษย์มาประจำอยู่ที่สำนักวัดวะภูแก้ว พระอาจารย์เจตนี้เองท่านมีนิสัยชอบเที่ยวภาวนาตามป่าตามเขา จึงเดินทางขึ้นมาเที่ยวธุดงค์กรรมฐานที่บริเวณภูผาสูงเป็นอาจिन และต่อมาท่านได้ชักชวนพระเพื่อนสหธรรมิก คือพระอาจารย์ใจ ขึ้นมาปฏิบัติธรรม ณ สถานที่แห่งนี้

ปี ๒๕๓๑-๒๕๓๒ หลวงพ่อพุทธ จานियो ท่านมาจำพรรษาอยู่ที่วัดวะภูแก้ว เป็นที่ศรัทธาของประชาชน เมื่อชาวบ้านดงมะไฟเดินทางไปทำบุญ ท่านมักจะสอนเป็นเชิงกำชับว่า **“ข้างบนมีป่ามาก ให้ช่วยกันรักษา อย่าไปตัดไปฟันมันทั้งหมด ให้เหลือไว้เป็นป่าใหญ่ หลวงพ่อมีโอกาสจะขึ้นไปดู”** เมื่อหลวงพ่อพุทธท่านสั่งอย่างนั้นด้วยความศรัทธาจึงรับปากท่านว่า “จะร่วมกันรักษาหวงแหนเอาไว้”

ปี ๒๕๓๓-๒๕๓๔ พระอาจารย์ใจ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อพุทธพร้อมคณะศิษย์วัดป่าสาละวัน ที่ปรารถนาจะอยู่ป่าอยู่เขาจึงเดินทางขึ้นมาจำพรรษาที่บริเวณภูผาสูง นับว่าเป็นพระยุคแรกๆ ที่เข้ามาอยู่จำพรรษา ณ เสนาสนะป่าแห่งนี้

ต้นปี ๒๕๓๕ เจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าใจผิดว่า พระจะเข้ามาบุกกรุกทำลายป่า ซึ่งในขณะนั้นกระแสของพระประจักษ์ พระบุกกรุกป่าอนุรักษ์กำลังดัง จึงขึ้นมาขบไล่พระ แม่ชี และชาวบ้านออกจากป่า พระและแม่ชีได้เดินทางออกจากป่า แต่ชาวบ้านไม่มีที่ไปจึงอดทนอยู่ต่อสู้เพื่อรักษาสิทธิ์ที่ควรจะได้ครอบครองที่ดิน เพราะเข้ามาอยู่ก่อนประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติปี ๒๕๒๕

กลางปี ๒๕๓๕-๒๕๓๖ แม้ว่าพระเถรและแม่ชีจะถูกไล่ออกไปแล้ว แต่ก็มีพระเข้ามาอยู่จำพรรษาแบบชั่วคราว ไม่ได้ถาวรอะไร มาอาศัยเพียงป่าเป็นที่ปฏิบัติธรรม เนื่องจากว่าป่าภูผาสูงไม่มีเจ้าของคอยหวงแหน การตัดไม้ทำลายป่าจึงเป็นไปอย่างสนุกสนาน

แม้พระบางกลุ่มเมื่อเห็นการตัดไม้ทำลายป่ามากมายอย่างนั้น จึงรวมกลุ่มกันนำผ้าจีวร สบง ไปพันผูกไว้รอบต้นไม้ บวชต้นไม้ ขอร้องไม่ให้พวกทำลายป่าตัดต้นไม้ ก็ได้รับแต่เสียงหัวเราะเยาะเย้ยหยัน บ้างก็ว่า **“ต้นไม้ที่พระไม่ได้มารดน้ำไว้ มันโตขึ้นมาเอง กุจะตัดพระอย่ามายุ่ง”**

พระบางองค์ด้วยความรักต้นไม้ จึงก้มลงกราบคนที่ตัดไม้ ขอความเมตตา กรุณาอย่าได้พากันตัดต้นไม้ แต่ก็ไม่เป็นผล คนเหล่านี้ใจยักษ์มาร ผีซาตานทำลายป่าเข้าสิง หัวใจพระจึงมีแต่น้ำตาตกใน ปลงธรรมสังเวชในใจไปวันๆ อยู่มาไม่นานเสนาสนะป่าภูผาสูง จึงเป็นที่พักสงฆ์ที่รกร้างว่างเปล่าจากสมณะอยู่อาศัย ชาวบ้านผู้ใฝ่ธรรมะก็จิตใจว่าเหว

ปี ๒๕๓๗ พระมหาธีรนาถ อคฺคศิโร ซึ่งเป็นลัทธิวิหริกของหลวงพ่อพุทธ จานियो และเป็นศิษย์ที่เคยอยู่อาศัยกับครูบาอาจารย์กรรมฐานมาหลายรูป เช่น

หลวงปู่บุญกอง ปภสฺสโร วัดป่าประชามงคล อำเภอคำชะโนด จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นศิษย์รุ่นใหญ่ ของหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

หลวงปู่ผัน ปาเรสโก วัดป่าหนองไคร้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นศิษย์รุ่นใหญ่ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ วัดอรัญญบรรพต อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นศิษย์ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นศิษย์ที่สำคัญยิ่งของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

หลวงปู่เจ็ยะ จุนโท วัดป่าภูริทัตตปฏิบัติปาราม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นศิษย์ที่สำคัญยิ่งอีกรูปหนึ่งของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

ท่านได้เดินทางมาพักที่วัดวะภูแก้ว ปรารถนาแสวงหาที่สงบสัจดีทำสมาธิภาวนาตามสมณวิสัย เมื่อมีพระเพื่อนมาเล่าให้ฟังว่า ภูเขาข้างบนโน้น คือ ภูผาสูง เป็น

ป่าดงดิบ มีต้นไม้ใหญ่ ผู้คนไปไม่ถึง ต้องออกมา
บริเวณเขาตโป๊กกลับเป็น ๑๐ กิโลเมตร เกิดความสนใจ
ขึ้นมาในทันที แต่ท่านก็เก็บไว้ใจ

พอตกกลางคืนเข้าจำวัด ท่านเกิดนิมิตฝันเห็น
บริเวณภูผาสูง มีต้นไม้หน้าผาสูง เงื่อมถ้ำ ลานหิน ๙ ก้อน
เหมือนดูในจอทีวี สว่างกระจ่างชัด เป็นประหนึ่งว่าไม่ได้ฝัน
ราวจะว่ามาประสบพบเห็นด้วยตัวเอง

ท่านอาจารย์จึงเดินธุดงค์จากวัดวะภูแก้วขึ้นมา
บริเวณภูผาสูง เมื่อมาถึงที่นั่นแล้ว สิ่งที่เห็นในฝัน
กับสิ่งที่พบอยู่ต่อหน้าต่อตาเป็นประหนึ่งว่าเป็นสิ่งเดียวกัน
ก็เกิดความความอัศจรรย์ใจเป็นอย่างยิ่ง จึงจัดแจงที่พัก
ใต้เงื่อมถ้ำผาสูง ในเวลาพลบค่ำปาวรรณจะท่าสมาธิภาวนา
แข่งกับเสียงสัตว์ป่าที่ร่าร้อง โดยกระหยิ่มใจว่า **“เราได้ที่ดี
สงบ เหมาะแก่การทำสมาธิ ตามสมณะวิสัยแล้ว”**
แต่เมื่อทำสมาธิได้ไม่นานนัก เสียงเลื่อยยนต์ ลมต้นไม้
ดังครืนๆ สนั่นไปทั่วป่า เหมือนบ้านเมืองนี้ไม่มีกฎหมาย
เป็นบ้านป่าเมืองเถื่อน จึงได้แต่ทอดถอนใจอยู่เพียงลำพัง

เมื่อท่านอาจารย์อยู่ภูผาสูงมาเป็นเวลาแรมเดือน
ท่านจึงคิดว่าเราน่าจะเดินชมภูผา ป่าเขา บ้าง ว่ามันเป็น
ยังไง ป่านี้ให้คุณแก่เรามีใช้น้อยเราก็ควรจะให้คุณ
แก่ป่าบ้างตามสมควรแก่นิสัยและบุญวาสนา

เมื่อออกเดินเที่ยวชมป่า ยิ่งเข้าไปป่าลึกเท่าใด
ต้นไม้ยิ่งถูกตัดโค่นล้มระเนระนาดมากเท่านั้น เป็นที่น่า
สลดสังเวชจิตเหลือประมาณ

ประหนึ่งว่า **มหากาพย์อันชั่วร้ายแห่งมวล
มนุษยชาติกำลังร้ายรำทำเพลงโคกาดูร น้ำตาแห่ง
รุกขเทพรำให้ น้ำใจที่เคยเอื้ออาทรต่อกันระหว่าง
มนุษย์กับเทวดา ป่าและเขาเหือดหาย เกิดศึกสงคราม
การตบยर्थจ้องเวรกันไม่รู้จักจบสิ้น คนทำลายป่า ป่า
ทำลายคน ธรรมชาติผันแปร รุกขเทพไร้ที่อยู่อาศัย
ภุมมเทวรำให้ ไร่บ้านเรือน สัตว์ป่าย้ายถิ่น นกย้ายรัง
ลิงกระบุดหยุดร้องเพราะความกลัว มวลมนุษย์เลี้ยง
ทั้งน้ำใจและน้ำกิน**

อาวุธปืนและหอกหลาวที่แหลมคมกำลังพุ่งไปปัก
ที่หน้าอกเหล่าสัตว์และต้นไม้ที่สูงระฟ้าให้ฉิบหายวอดวาย

เหล่าสัตว์ที่วิ่งอยู่ เดินอยู่ บินอยู่ หากินอยู่ ก็ปลิ้น
ล้มลง ตกลง ตายลง ด้วยความเจ็บปวด

มวลต้นไม้ที่มีใบเขียวสด สูงระฟ้าทำทวยแสงเดือน
แสงตะวัน เป็นที่อาศัยของเหล่าสัตว์จตุบาท (สัตว์

๒ เท้าและ ๔ เท้า) ก็ปลิ้นมีใบเหือดแห้งและล้มลง
**คงเหลือเพียงตอและกิ่งก้าน ที่โค่นล้มทับถมบริเวณ
ใกล้เคียงให้ราบพนาสุญ**

เมื่อท่านพระอาจารย์เห็นดั่งนั้น เกิดความสลด
หดหู่จิต จึงขึ้นนั่งสมาธิอยู่บนขอนไม้ใหญ่ๆ เทียมอก ที่
ฝั่งจะถูกโค่นล้มลงได้ไม่นานนัก ท่ามกลางป่าในเวลา
สายัณห์ พลังได้ยินเสียงหม่อมมนุษย์ผู้โลภจัดแว่วๆ มา
ทางจิตสมาธิแต่ไกลว่า

“ฉันเอาต้นนั้น ฉันเอาต้นนี้ ต้นนั้นฉันจอง”

อีกคนหนึ่งตอบว่า “ใครตัดก่อนได้ก่อน”

และได้ยินเสียงแว่วมาจากที่สูงว่า **“ท่านผู้ทรงพรต...
ขอท่านช่วยพวกผมหน่อยซิ บ้านเรือนผมพังหมดแล้ว
ผมไม่รู้ว่าจะไปอยู่ ณ ที่ใด ป่าเขาใหญ่ เขาก็จ้องกันเต็ม
หมดแล้ว”**

ท่านพระอาจารย์จึงตอบในจิตนั้นว่า **“เออ... เพื่อ
ร่วมสุขและทุกข์ทั้งหลาย เราจะช่วยท่าน แต่ท่านก็ต้อง
ช่วยเรา เราทั้งสองต้องช่วยกัน”**

ทันใดนั้นเองเสียงกระบุดเสียงชะนี นกเงือก
กระรอก กระแต ก็ส่งเสียงร้องลั่นขึ้นพร้อมกันสนั่นไปทั่ว
ไพร เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจ ประหนึ่งว่ามีความหวังในการ
รักษาป่าให้กลับคืนมาเป็นดังเดิมได้อีก แต่ต้องใช้เวลาใน
การเยียวยา

ในปีนั้นท่านพระอาจารย์จึงตัดสินใจอยู่จำพรรษาที่
บริเวณเสนาสนะป่าภูผาสูงเพียงลำพัง

และท่านอาจารย์ได้กล่าวย้าว่า **“นี่เป็นมูลเหตุ
ที่แท้จริงที่เราได้อยู่จำพรรษาที่วัดป่าภูผาสูง และได้สร้าง
เสนาสนะและปฏิบัติการรักษาป่าอย่างเต็มรูปแบบ
เป็นต้นมา”** ส่วนเนื้อความที่เหลือไม่สามารถอธิบายได้
หมดในที่นี้

เมื่อพระอาจารย์ได้อยู่จำพรรษาที่วัดป่าภูผาสูงแล้ว
จึงนำความนี้ไปกราบเรียนพระอาจารย์คือหลวงพ่อพุด
จาดิโย ถึงเหตุแห่งความสุขและความทุกข์ที่จะอยู่
จำพรรษา ณ เสนาสนะป่าแห่งนี้ หลวงพ่อพุด จาดิโย
ท่านกล่าวสั่งสอนว่า...

**“ท่านมหา... ท่านต้องสำรวมระวังตัวท่านให้ดี
ที่เขาสูงแห่งนี้เป็นสถานที่สำคัญ ท่านจงอยู่ปฏิบัติธรรม
ที่นั่น ที่นั่นเหมาะสมสำหรับท่าน ถ้าเขาไม่มาตีตลบตก
หน้าผากก็อย่าหนี ขอท่านจงจำคำพูดของผมไว้ให้จงดี”**

ในกาลต่อมา พระอาจารย์จึงเข้าไปกราบเรียน

หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท ผู้เป็นพระอาจารย์อีกรูปหนึ่งว่า

**“ขณะนี้เกล้าฯ ได้มาสร้างวัดอยู่ที่ภูผาสอง โคราษฎ
จะเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ จะอยู่รอดปลอดภัยหรือไม่อย่างไร
ขอท่านพ่อผู้มีหูตาสว่างทั้งข้างนอกข้างในโปรดเมตตา
อบรมสั่งสอนชี้แนวทางด้วย”**

เมื่อหลวงปู่เจี๊ยะได้ฟังดังนั้น ท่านนั่งพิจารณาอยู่
ครู่หนึ่งแล้วจึงกล่าวว่า **“ท่านจงอยู่ที่ป่าแห่งนี้ ๑๐ ปีแรก
อย่ายุ่งเกี่ยวกับใครหรือผู้ใด ให้หมั่นภาวนาอย่างเดียว
จะประสบผลที่ดั่งใจ แต่ที่ท่านออกมาอยู่กับผู้คนก่อน
๑๐ ปีแรกชีวิตของท่านจะมีแต่เรื่องยุ่งๆ ไม่เลิก”** เมื่อ
หลวงปู่เจี๊ยะท่านสั่งสอนเสร็จท่านก็หัวเราะด้วยความ
เมตตา แล้วท่านยังกล่าวเสริมอีกว่า **“ถ้ามีโอกาสจะมา
เยี่ยมดูต้นไม้ใหญ่”**

และในวาระงานทอดผ้าป่าที่วัดป่าภูผาสอง ครูบา
อาจารย์ฝ่ายกรรมฐานท่านเมตตาตามาพักและแสดงธรรม
เช่น **หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ หลวงปู่จันทร์โสม สุขกาโม
หลวงปู่จันทร์แรม เขมสิริ**

โดยเฉพาะองค์หลวงปู่เหรียญ ท่านชื่นชมป่า
เขาที่ภูผาสองนี้เป็นอย่างมากท่านว่าเหมาะสมกับพระที่เข้า
มาปฏิบัติให้พ้นทุกข์จริงๆ และก่อนกลับท่านประกาศ
ให้ญาติโยมทั้งหลายฟังว่า **“ถ้าวัดแห่งนี้มั่นคง ท่านจะ
มาให้ทุกครั้ง”**

แต่ก็ด้วยบุญกรรมที่ทำมา และด้วยหน้าที่ต้อง
สนองคุณและรับใช้ครูบาอาจารย์ เมื่อองค์หลวงตามหาบัว
ญาณสัมปันโน ประกาศช่วยชาติ คณะศิษยานุศิษย์ทั้ง
หลายที่อยู่ในป่าในเขาต่างก็ออกมาช่วย กันสนับสนุนใน
ยามชาติบ้านเมืองเดือดร้อน และพระอาจารย์มหาธีรนาถ
เองก็เป็นพระลูกศิษย์อีกรูปหนึ่งที่ออกมาช่วยรับใช้
ครูบาอาจารย์ในด้านต่างๆ และประกอบกับในขณะนั้น
หลวงพ่อพุทธ ซึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ก็มรณภาพลง ทาง
คณะกรรมการจัดงานโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
และแม่ทัพภาคที่ ๒ มีมติให้พระอาจารย์ฯ เป็นผู้เขียน
และเรียบเรียงอัตตชีวประวัติของหลวงพ่อพุทธ ญาณโ
เนื่องในวาระงานพระราชทานเพลิงศพ

ในกาลต่อมาก็มักจะมีศิษยานุศิษย์ของครูบาอาจารย์
สายกรรมฐานมากราบเรียนขอให้ท่านอาจารย์ทำหนังสือ
ประวัติ สารคดี และแถบเสียงประวัติย่ออยู่เสมอๆ
ผลงานที่สำคัญๆ ของท่านพระอาจารย์ฯ มีดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ หนังสือ **เหตุผลเหนือชีวิต** เป็น
หนังสือภาพและคติธรรมที่สำคัญของหลวงตามหาบัว

ญาณสัมปันโน (๔ ลี ทั้งเล่ม)

ปี ๒๕๔๑ หนังสือ **พ่อแม่ครูอาจารย์** เนื่องใน
วาระเปิดโครงการช่วยชาติ (ภาพลายเส้น โดย... อาจารย์
ญาณพล วิเชียรเขต และคุณธนารัตน์ โสตะจินดา)

ปี ๒๕๔๓ หนังสือ **เจ้านิตยเถรวัตถุ** เนื่องในงาน
พระราชเพลิงศพหลวงพ่อพุทธ ญาณโ (๔ ลี ทั้ง เล่ม)

ปี ๒๕๔๕ หนังสือ **พระโพธิธรรมจารย์เถร** เนื่อง
ในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่สุวัจน์ สุวโจ (๔ ลี
ทั้งเล่ม) และแถบเสียงประวัติย่อ

ปี ๒๕๔๖ หนังสือ **หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระผู้เป็น
ดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทอง** จัดทำเนื่องในวาระฉลองกุริที่ตตเจดีย์
(๔ ลี ทั้งเล่ม) และแถบเสียงประวัติย่อ

ปี ๒๕๔๖ หนังสือ **หลวงตามหาบัว มหัทศจรย์
มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่**, VCDและเทปสารคดีหลวงตามหาบัว
มหัทศจรย์มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่, CDและเทป เพลง
หลวงตามหาบัว มหัทศจรย์มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ จัดทำขึ้น
เนื่องในวาระหลวงตามหาบัวมอบทองคำครบ ๑๐ ตัน
เงินดอลลาร์ครบ ๑๐ ล้านดอลลาร์ ตามเป้าหมาย

ปี ๒๕๔๗ VCD สารคดี **ดั่งดวงตะวัน** จัดทำขึ้น
เพื่อให้สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทอด
พระเนตรเนื่องในวาระเปิดโครงการช่วยชาติที่สวนอัมพร

และอัลบั้มเพลง **ธรรมลีลา มหาบุรุษรักแผ่นดิน**
ซึ่งจัดทำขึ้นเนื่องในวาระ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ
เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณฯ เสด็จรับทองคำตันที่ ๑๑ ณ
สวนแสงธรรม

ปี ๒๕๔๗ หนังสือ **หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระผู้เป็น
ดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทองฉบับสมบูรณ์** VCD และเทป สารคดี
หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท พระผู้เป็นดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทอง และ
CD และเทปเพลงพระผู้เป็นดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทอง จัดทำ
เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

ปี ๒๕๔๘ CD ประวัติย่อพระสุธรรมคณาจารย์
(หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ) จัดขึ้นเพื่อบูชาคุณเนื่องใน
งานทำบุญ ๑๐๐ วัน และในงานพระราชทานเพลิงศพ

ปี ๒๕๔๙ หนังสือ **พระศรี มหาวิโร พระผู้
มากล้นด้วยบุญบารมี** และ CD ประวัติ จัดทำเนื่องใน
วาระมหามงคล หลวงปู่ศรี มหาวิโร วัดป่าภูง จังหวัด
ร้อยเอ็ด สิริอายุครบ ๙๐ ปี

ปี ๒๕๕๐ หนังสือ **ธรรมะทะลุโลกของท่านพ่อลี
ธมฺมธโร** จัดทำเนื่องในงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย พระ
สุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)

ครบรอบวันมรณภาพ ปีที่ ๔๖ ณ วัดอโศการาม

ปี ๒๕๕๐ หนังสือ **หลวงปู่ทา จารุธมฺโม พระอริยเจ้าผู้มีธรรมงามพร้อม** วัดถ้ำซบมิต จังหวัดนครราชสีมา จัดทำเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ

ปี ๒๕๕๐ หนังสือ **พระอาจารย์ชิต จิตจิตโต พระผู้มีจิตตั้งมั่น** วัดป่าดงคล้อย จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดทำเนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ

ปี ๒๕๕๑ หนังสือ **ท่านพ่อลี ธมฺมธโร พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้า**, หนังสือ **พระรุดงค์เจดีย์เจดี๋ยแห่งพระอรหันต์**, CD เพลงตามรอยธรรมท่านพ่อลี ธมฺมธโร, VCD สารคดีตามรอยพระอรหันต์ จัดทำเนื่องในงานบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย ท่านพ่อลี ธมฺมธโร ครบรอบวันมรณภาพ ปีที่ ๔๗ และฉลองพระรุดงค์เจดีย์ ณ วัดอโศการาม

ปี ๒๕๕๑ CD **ประวัติ หลวงปู่ศรี มหาวิโร** **พระผู้มากล้นด้วยบุญบารมี** เนื่องในวาระฉลองอายุครบ ๙๒ ปี วัดป่ากุง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปี ๒๕๕๑ หนังสือ **พ่อแม่ครูอาจารย์ ชีวประวัติ คติธรรม และปฏิปทา** จัดทำเนื่องในวาระมหามงคลสิริอายุวัฒนะครบ ๙๕ ปี ๗๔ พรรษาของพ่อแม่ครูอาจารย์ พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) ฯลฯ

ด้วยเหตุที่กล่าวมาข้างต้นท่านพระอาจารย์ฯ จึงไม่สามารถทำตามท้องที่หลวงปู่เจี๊ยะสั่งว่า **“๑๐ ปีแรกที่ภูผาส่งห้ามยุ่งกับใคร”** ท่านจึงกล่าวติดตลกว่า **“เพราะอย่างนี้เอง ชีวิตเราถึงยุ่งยากมาเท่าทุกวันนี้ และอาจจะยุ่งแบบไม่มีวันจบสิ้น คือยุ่งแบบมาราธอน”**

ปี ๒๕๓๘ คุณศรีประไพ คล่องคำนวณการ เป็นประธานทอดกฐินสร้างกุฏิที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๓๙ คุณเฉลิมพล ชาญวิเศษ เป็นประธานทอดกฐินที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๐ พระราชสังวรญาณ (หลวงพ่อพุทธจาณีโย) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พลเอกเรวัต บุญทับ แม่ทัพภาค ๒ และพลตำรวจโทแหลมทอง ญาณอุบล ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๓ เป็นประธานฝ่ายฆราวาสทอดกฐินที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๒ พลเอกสนั่น มะเร็งสิทธิ์ แม่ทัพภาค ๒ เป็นประธานทอดผ้าป่าสามัคคีที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๔ หม่อมเจ้าหญิงพันธ์สวัสดิ์ กิตติยากร (หม่อมแม่ พระองค์เจ้าโสสมสวัสดิ์ฯ) เป็นประธานทอด

ผ้าป่าที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๔ ฐิติพินาธิสอร์ท โดยคุณไสว - คุณจินตนา พงษ์เกตุรัตน์ เป็นประธานถวายผ้ากฐินสามัคคี ณ วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๖ คุณป้าสำราญ ปัญญาสิริ เป็นประธานทอดผ้ากฐินสามัคคีที่วัดป่าภูผาส่ง

ปี ๒๕๔๗ ทางวัดป่าภูผาส่งจัดงานทอดกฐินวัดป่าภูผาส่งเน้นการปฏิบัติตามแนวทางพระป่าสายกรรมฐานของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ที่เคร่งครัดในจุดดั่งและพระธรรมวินัย ถือการฉันมื้อเดียว อาสนะเดียว ฉ้นเฉพาะในบาตร, ปาย ๓ โมง ทำกิจวัตรพร้อมกัน, ๖ โมงเย็น ทำวัตรสวดมนต์ นั่งสมาธิภาวนา เปิดเทคนิครูบาอาจารย์สายกรรมฐาน, จำวัด ๔ ทุ่ม ตื่นตี ๓, ตี ๓ ครึ่ง ทำวัตรสวดมนต์ พร้อมกันและฟังธรรมเทศนา ครูบาอาจารย์สายกรรมฐาน, ในพรรษาถือจุดดั่งเพิ่มขึ้นอีก ๑ ข้อ คือ รับเฉพาะอาหารที่บิณฑบาตได้เท่านั้น ไม่รับอาหารที่ตามมาส่งที่หลัง

ท่านพระอาจารย์มหาธีรนาถ ได้แสดงธรรมเกี่ยวกับเรื่อง วัดป่า และภูผาป่าเขาเนื่องในงานทอดผ้าป่าสามัคคีที่หม่อมเจ้าหญิงพันธ์สวัสดิ์ กิตติยากร เป็นประธานว่า

“วัดคือมหาวิทยาลัยสงฆ์ชั้นเอก สำหรับมนุษย์บุคคล ผู้มีชีวิตมุ่งหวังแสวงหาความจริงอันประเสริฐ อารยะธรรมอันประเสริฐ จะปรากฏขึ้นแก่สายตาชาวโลกได้ต้องอาศัยการปฏิบัติดีเพื่อเข้าถึงความเป็นผู้ประเสริฐตามหลักพุทธศาสตร์

ภูผาป่าเขา ล้วนบรรยายศาสตร์ คือความจริงแห่งสรรพสิ่ง ความเมตตาที่มีความจำเป็นเสมอสำหรับมนุษย์ผู้มีลมหายใจโดยต้องอาศัยกันและกัน การที่เราจะวิ่งเข้าสู่เส้นชัยแห่งความเป็นเลิศ ต้องควบผีเท้าด้วยการเสียสละและแบ่งปัน

พระปานั้น ท่านมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่มีสมบัติพัสถานใดๆ มารกรุงรังจิตใจให้เศร้าหมอง การก่อสร้างถาวรวัตถุก็มีความจำเป็นสำหรับสาธุชนผู้มาเกี่ยวข้องเท่านั้น ส่วนพระนั้นควรสร้างใจให้ถาวรด้วยความดี ซึ่งมีค่าเลิศยิ่งกว่าการสร้างถาวรวัตถุ ที่จะสร้างหรือจักสร้างให้ถาวรในอนาคต”

สารบัญ

อนุโมทนาบุญ	๑
ประวัติย่อวัดป่าภูผาสอง	๒

ทำวัตรเช้า

๑. คำบูชาพระรัตนตรัย	๙
๒. บุญพภาคณมการ	๑๐
๓. บทพุทธานุสสติ	๑๐
๔. บทธัมมานุสสติ	๑๒
๕. บทสังฆานุสสติ	๑๓
๖. ระตະນັတຕະຍ်ປະណາມະคาคา	๑๔
๗. สัมเวคะปะริทิตตะนะปะลาฐะ	๑๕

บทสวดมนต์ต่อท้ายทำวัตรเช้า

๘. นัตถิเม สระระณัง อัญญัง	๒๐
๙. นะมะการะลิตธิคาคา	๒๐
๑๐. สัมพุทธะ	๒๑
๑๑. นะโมการะอัญญะกะ	๒๒
๑๒. มังคะละสุตตัง	๒๒
๑๓. ระตະนะสุตตัง	๒๓
๑๔. กะระณีเยเมตตะสุตตัง	๒๗
๑๕. ชันธะปะริตตัง	๒๘
๑๖. โมระปะริตตัง	๒๙
๑๗. อาฆานาภิยะปะริตตัง	๓๐
๑๘. วัฏฏะกะปะริตตัง	๓๒
๑๙. อังคูลิมาละปะริตตัง	๓๒
๒๐. โพชฌังคะปะริตตัง	๓๓
๒๑. อะระยะปะริตตัง	๓๔
๒๒. เหวะตาอุยโยชะนะคาคา	๓๔
๒๓. ชะยะปะริตตัง	๓๕
๒๔. โส อัตถะลัทโธ	๓๕
๒๕. สุขุขิยาจะนะคาคา	๓๕
๒๖. สักกัตถ์วา พุทธะระตະนัง	๓๖
๒๗. นักขัตตะยักกะภูตานิ	๓๗
๒๘. ยังกิณฺจิ ระตະนัง โลเก	๓๗
๒๙. ตังชะณีกะปัจจะเวกชะณะวีธี	๓๘
๓๐. กายะคะตาสะติปาฐะ	๓๙
๓๑. ปัตติทานะคาคา	๔๑

๓๒. แผ่เมตตา	๔๒
๓๓. แผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลแบบย่อ	๔๓

ทำวัตรเย็น

๓๔. คำบูชาพระรัตนตรัย	๔๔
๓๕. บุญพภาคณมการ	๔๕
๓๖. บทพุทธานุสสติ	๔๕
๓๗. บทพุทธานุสสติ	๔๖
๓๘. บทธัมมานุสสติ	๔๘
๓๙. บทธัมมานุสสติ	๔๘
๔๐. บทสังฆานุสสติ	๕๐
๔๑. บทสังฆานุสสติ	๕๑

บทสวดมนต์ต่อท้ายทำวัตรเย็น

๔๒. ธรรมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตะ	๕๕
๔๓. อะนัตตะลักกะชะณะสุตตะ	๖๐
๔๔. อาทิตตะปะริยาเยสุตตะ	๖๔
๔๕. อะตีตะปัจจะเวกชะณะปะลาฐะ	๖๗
๔๖. อะภินหะปัจจะเวกชะณะปะลาฐะ	๖๘
๔๗. ปัตติทานะคาคา	๖๙
๔๘. แผ่เมตตา	๗๐
๔๙. แผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศลแบบย่อ	๗๑

บทสวดมนต์พิเศษ

๕๐. พระสังคินี	๗๒
๕๑. พระวิมังก์	๗๒
๕๒. พระธาตุกะถา	๗๓
๕๓. พระปุคคะละปัญญัตติ	๗๓
๕๔. พระกะถาวัตถุ	๗๓
๕๕. พระยมก	๗๔
๕๖. พระมหาปัญญา	๗๔
๕๗. พระธรรมะสังคินีมาติกา	๗๔
๕๘. โอวาทะปาฏิโมกขาทีปาฐุ	๗๖
๕๙. สี่ลูกทะเลปะลาฐะ	๗๗
๖๐. ตายนคาคา	๗๗
๖๑. สามเณรลิกขา	๗๘

สารบัญ

ศาสนพิธี

หมวดอุปสมบท

๖๒. วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัส ๘๐

หมวดวินัยกรรม

๖๓. ทำพินทุ์กับปะ ๘๔

๖๔. อธิษฐาน ๘๔

๖๕. คำอธิษฐานบริหารต่างๆ ๘๔

๖๖. วิกัปป ๘๕

๖๗. คำเสียดสละไตรจีวรล่วงราตรี ๘๖

๖๘. คำเสียดสละอติเรกจีวรล่วง ๑๐ วัน ๘๗

๖๙. คำเสียดสละอติเรกปาตรล่วง ๑๐ วัน ๘๗

๗๐. วิธีแสดงอาบัติ ๘๘

๗๑. นิสัย ๘๙

๗๒. จำพรรษา ๙๐

๗๓. คำสัตตตาทะ ๙๐

๗๔. คำขอขมารวม ๙๑

๗๕. ขอขมา ๙๑

๗๖. คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา ๙๒

๗๗. อุโบสถ ๙๒

๗๘. การขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และ

ตั้งญัตติปวารณา ๙๒

๗๙. วิธีสวดปาฏิโมกข์ย่อ ๙๓

๘๐. ปวารณา ๙๔

๘๑. อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณหาวิธี ๙๖

๘๒. วัฏจักรแห่งอธิกมาส ๙๗

๘๓. การแบ่งฤดูและการบอกฤดู ๙๘

๘๔. วิธีเปลี่ยนนุพพกิจพระปาฏิโมกข์ ๙๘

วิธีกฐินอย่างธรรมเนียมยุคเก่า

๘๕. คำถวายผ้ากฐินทาน ๑๐๑

๘๖. คำอุปโลกน์กฐิน ๑๐๑

๘๗. ญัตติทุติยกรรมวาจา ๑๐๓

๘๘. คำกรานกฐิน ๑๐๔

๘๙. คำเสนอนุโมทนา กฐิน ๑๐๔

๙๐. คำอนุโมทนา กฐิน ๑๐๕

๙๑. ทำกัปปิยะ ๑๐๕

คำอาราธนาและเบ็ดเตล็ด

๙๒. คำอาราธนาพระปริต ๑๐๖

๙๓. คำอาราธนาศีล ๕ ๑๐๖

๙๔. คำอาราธนาศีล ๘ ๑๐๖

๙๕. คำอาราธนาอุโบสถศีล ๑๐๖

สรณคมน์ และ คีล

๙๖. เบญจคีล (คีล ๕) ๑๐๗

๙๗. คีล ๘ และอุโบสถศีล ๑๐๗

๙๘. คำชักผ้าบังสุกุล ๑๐๘

๙๙. คำถวายสังฆทาน ๑๐๘

๑๐๐. คำถวายสังฆทานอุทิศ ๑๐๘

๑๐๑. คำถวายผ้าป่า ๑๐๙

๑๐๒. คำอุปโลกน์สังฆทาน ๑๐๙

๑๐๓. อาราธนาธรรม

(สวดทำนองสรภัญญะ) ๑๑๐

๑๐๔. มาลาบูชาคุณ ๑๑๐

รายนามผู้ร่วมพิมพ์หนังสือสวดมนต์ ๑๑๑



ทำวัตรเช้า

(๑) คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภาวะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทฺธัง ภาวะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภาวะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว,

ธัมมัง นะมัสสามิ. ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

(๒) บุปผภาคนมการ

(หันหน้า มะยัง พุทธัสสะ ภาคะวะโต บุปพะภาคะนะมะการัง กะโรมะ เสา ฯ)

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต,
อะระหะโต,
สัมมาสัมพุทธัสสะ.

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า,
พระองค์นั้น,
ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส,
ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(ว่า ๓ ครั้ง)

(๓) บทพุทธานิถุติ

(หันหน้า มะยัง พุทธานิถุติง กะโรมะ เสา ฯ)

โย โส ตะถาคะโต,
อะระหัง,
สัมมาสัมพุทธโธ,
วิชชาจะระณะสัมปันโน,
สุคะโต,
โลกะวิทู,
อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,
สัตถา เทวะมะนุสสาณัง,
พุทธโธ,
ภาคะวา,

พระตถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด,
เป็นผู้ไกลจากกิเลส,
เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,
เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชา และจรณะ,
เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี,
เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง,
เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึก-
ได้ อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า,
เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์-
ทั้งหลาย,
เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม,
เป็นผู้มีความเจริญ จำแนกธรรม-
สั่งสอนสัตว์

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง, สัสสะมะณะ-
พรัหมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตวา
ปะเวเทสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ได้ทรงทำความดับทุกข์ให้แจ้งด้วยพระ-
ปัญญาอันยิ่งเองแล้ว, ทรงสอนโลกนี้ พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม และ
หมู่สัตว์, พร้อมทั้งสมณพราหมณ์, พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม,

โย รัมมัง เทเสสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด,

ทรงแสดงธรรมแล้ว,

อาทิกัลยาณัง,

ไฟเราะในเบื้องต้น,

มัชฌะกัลยาณัง,

ไฟเราะในท่ามกลาง,

ปะริโยสานะกัลยาณัง,

ไฟเราะในที่สุด,

สาตถัง สัพพัญญุชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทถัง พรัหมะจะริยัง
ปะกาเสสิ,

ทรงประกาศพรหมจรรย์, คือแบบแห่งการปฏิบัติอันประเสริฐบริสุทธิ์-
บริบูรณ์สิ้นเชิง, พร้อมทั้งอรรถะพร้อมทั้งพยัญชนะ

ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปุชะยามิ, ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระผู้มี-
พระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิระสา

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาค-

นะ मामิ ฯ

เจ้าพระองค์นั้นด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกถึงพระพุทธคุณ)

(๔) บทธัมมาภิกขุติ

(เห็นทะ มะยัง ธัมมาภิกขุติง กะโรมะ เส ฯ)

โย โส สิวากขาโต ะคะคะวะตา
ธัมโม,
สันทิฏฐิโก,

อะกาลิโก,

เอหิปปัสสิโก,

โอปะนะยิโก,

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชชะยามิ,

ตะมะหัง ธัมมัง สิระสา นะมามิ ฯ

พระธรรมนั้นใด, เป็นสิ่งที่พระผู้-
มีพระภาคเจ้า, ได้ตรัสไว้ดีแล้ว,
เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึง-
เห็นได้ด้วยตนเอง,

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้-
ไม่จำกัดกาล,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่าน-
จงมาดูเถิด,

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว,

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระ-
ธรรมนั้น

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น-
ด้วยเศียรเกล้า ฯ

(กราบระลึกถึงพระธรรมคุณ)

(๕) บทสังฆาภิกขุติ

(หันทะ มะยัง สังฆาภิกขุติง กะโรมะ เส ฯ)

โย โส สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น หมู้อไต่, ปฏิบัติดีแล้ว,

อุชุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู้อไต่, ปฏิบัติตรงแล้ว,

ญายะปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู้อไต่,

ปฏิบัติเพื่่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว,

สามีจิปะฏิปันโน ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู้อไต่, ปฏิบัติสมควรแล้ว,

ยะทิทัง, ใต้แก่บุคคลเหล่านี้คือ,**จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,**

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ,

เอสะ ภาวะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า,

อาหุไนโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา,**ปาหุไนโย,** เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ,**ทักขิไณโย,** เป็นผู้ที่ควรรับทักษิณาทาน,**อัญชะลิกระณีโย,** เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี,**อะนุตตะรัง ปุณญักเขตตัง โลกัสสะ,**

เป็นเนื่อนานุญของโลก ไม่มีนานุญอื่นยิ่งกว่า,

ตะมะหัง สัมมัง อะภิปุชยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระสงฆ์หมู่หนึ่ง,

ตะมะหัง สัมมัง สิริสา นะมามิ ฯ

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่หนึ่งด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกถึงพระสังฆคุณ)

(๖) ระตนะตตะยัปปะณามะคาถา

(เห็นหะ มะยัง ระตนะตตะยัปปะณามะคาถาโย เจวะ

สังเวคะปริกิตตะนะ ปาฐัญจะ ภาณามะ เส ฯ)

พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัตถะโน,

พระพุทธรเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาอุจหัวงมหรรณพ;

โยจันตะสุทฐัพพะระญาณะโลจะโน,

พระองค์ใด, มีตาคือญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด;

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสะฆาตะโก,

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาปและอุปกิเลสของโลก;

วันทามิ พุทธัง อะหะมาหะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธรเจ้าพระองค์นั้น, โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน,

พระธรรมของพระศาสดา, สว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป,

โย มัคคะปากามะตะเกทะภินนะโก,

จำแนกประเภทคือ มรรค ผล นิพพาน ส่วนใด;

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน,

ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ, และส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น;

วันทามิ รัมมัง อะหะมาหะเรนนะ ดัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

สังโฆ สุขเขตตาภะยะติเขตตะสังญญิต,

พระสงฆ์ เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาบุญอันดีทั้งหลาย;

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพธะโก,

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน, ตรัสรู้ตามพระสุคตหมู่ใด;

โลลัปปะหิโน อะริโย สุขเมธะโส,

เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล, เป็นพระอริยเจ้ามีปัญญาดี;

วันทามิ สังฆัง อะหะมาหะเรนนะ ดัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมุนั้น, โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

อิจจะวะเมกัณตะภิปุชชะเนยยะกัง, วัตถุตตะยัง วันทะยะตาทิสังขะดัง,

ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัททะวา, มา โหนตุ เว ตัสสะ

ปะภาวะสิทธิยา ฯ

บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม, คือพระรัตนตรัยอันควร-
บูชายิ่งโดยส่วนเดียว, ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่งเช่นนี้,
ขออุปัททวะทั้งหลาย, จงอย่ามีแก่ข้าพเจ้าเลย, ด้วยอำนาจ-
ความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น.

(๗) **สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐะ**

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปันโน, พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้ว ในโลกนี้;

อะระหัง สัมมาสัมพุทธ,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้ชอบได้-
โดยพระองค์เอง;

ธัมโม จะ เทสิโต นิยานิโก,	และพระธรรมที่ทรงแสดง,
อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก,	เป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์;
ธัมโพธะคามี สุคะตูปะเวทิต,	เป็นเครื่องสงบกิเลส,
	เป็นไปเพื่อปรินิพพาน;
	เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม,
	เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ;

มะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ:-

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว, จึงได้รู้อย่างนี้ว่า;

ชาติปิ ทุกขา, แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์;

ชะราปิ ทุกขา, แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์;

มะระณัมปิ ทุกขัง, แม้ความตายก็เป็นทุกข์;

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสापि ทุกขา,

แม้ความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจก็เป็นทุกข์;

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์;

ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข,

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์;

ยัมปิจจัง นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง,

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้นนั้นก็ เป็นทุกข์;

สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา,

ว่าโดยย่อ อุปาทานชั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์;

เสยยะถิทัง, ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ:

รูปุปาทานักขันโธ, ชั้นที่ ๑ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป;

เวทนะรูปาทานักขันธ, ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือเวทนา;
 สัตถุญญาทานักขันธ, ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสัตถุญา;
 สังขารูปาทานักขันธ, ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือสังขาร;
 วิญญาณูปาทานักขันธ, ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือวิญญาณ;
 เยสัง ปริญญาเย, เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้ อุปาทานขันธเหล่านี้เอง;
 ธรรมะมาน โส ภาคะวา,

 จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่;

เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ,

 ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย, เช่นนี้เป็นส่วนมาก;

เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ ภาคะวะโต สาวะเกสุ อะนุสาสะนี,

พะหุลา ปะวัตตะติ,

 อนึ่ง คำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ย่อมเป็นไปในสาวก
 ทั้งหมด, ส่วนมาก, มีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า:-

รูปร่าง อะนิจจัง,	รูปไม่เที่ยง;
เวทนา อะนิจจา,	เวทนาไม่เที่ยง;
สัตถุญา อะนิจจา,	สัตถุญาไม่เที่ยง;
สังขาร อะนิจจา,	สังขารไม่เที่ยง;
วิญญาณัง อะนิจจัง,	วิญญาณไม่เที่ยง;
รูปร่าง อนัตตา,	รูปไม่ใช่ตัวตน;
เวทนา อนัตตา,	เวทนาไม่ใช่ตัวตน;
สัตถุญา อนัตตา,	สัตถุญาไม่ใช่ตัวตน;
สังขาร อนัตตา,	สังขารไม่ใช่ตัวตน;
วิญญาณัง อนัตตา,	วิญญาณไม่ใช่ตัวตน;
สัพเพ สังขาร อะนิจจา,	สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง;

ลัทธิเพ ธัมมา อะนัตตาทิ, ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ใช่ตัวตน-
ดั่งนี้.

เต มะยัง (หญิงว่า ตา มะยัง) **โอดิตณนามะหะ, ชาตียา, ชะรามะระณนะ,**
พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกรอบงำแล้ว; โดยความเกิด โดย
ความแก่และความตาย;

โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,
โดยความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่สบายกาย ความไม่-
สบายใจ ความคับแค้นใจทั้งหลาย;

ทุกโขติณณา, เป็นผู้ถูกความทุกข์หยั่งลงแล้ว;

ทุกขะปะเรตา, เป็นผู้มีความทุกข์เป็นเบื้องหน้าแล้ว;

อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา ปัญญา-
เยถาติ,

โชน, การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้, จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้.

(สำหรับภิกษุ - สามเณรสวด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง อุททิสสะ อระหังตัง

สัมมาสัมพุทฺธัง,

เราทั้งหลาย อุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้ไกลจากกิเลส, ตรัสรู้
ชอบได้โดยพระองค์เอง, แม้ปรินิพพานนานแล้วพระองค์นั้น;

ลัทธา อะคาร์ลมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา,

เป็นผู้มีศรัทธา, ออกบวชจากเรือน, ไม่เกี่ยวข้องด้วยเรือนแล้ว

ตัสมิทัง ภาคะวะติ พฺรหฺมะจะริยัง จะรามะ,

ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์, ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น,

ภิกขุณั้ ฐิกขาสาชีวะสะมาปึนนา,

ถึงพร้อมด้วยฐิกขา และธรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตของภิกขุทั้งหลาย;

ตั้ง โน พึร์หึมะจะรียัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขั๊กขันธัสสะ

อันตะกิริยาเยะ สัังวัตตะตตะ ๑

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น, จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุด-
แห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ

(สำหรับอุบาสก - อุบาสิกาสด)

จิระปะรินิพพุตัมปิ ตั้ง ภาคะวันตั้ง สระระณัง คะตา,

เราทั้งหลาย ผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า, แม้ปรินิพพานานแล้ว
พระองค์นั้น เป็นสรวณะ;

ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ. ซึ่งพระธรรมด้วย ซึ่งพระสงฆ์ด้วย;

ตัสสะ ภาคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ,

อะนุปะฏิปัชชามะ,

จักทำในใจอยู่, ปฏิบัติตามอยู่, ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระ-
ภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง,

สา สา โน ประฏิปัตติ, ขอให้ความปฏิบัตินั้น ๑ ของเราทั้งหลาย;

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขั๊กขันธัสสะ อันตะกิริยาเยะ สัังวัตตะตตะ ๑

จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้ เทอญ.

จบคำทำวัตรเช้า

(๘) นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	พุทโธ เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	ธัมโม เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง
นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง	สังโฆ เม สรรณัง ะรัง
เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ	โหตุ เต ชะยะมังคะลัง ฯ

(๙) นะมะการะสิทธิตาธา

(ทับทะ มะยัง นะมะการะสิทธิตาธาโย ภะณามะ เส ฯ)

โย จักขุมา โมหะมะลาปะกัฏฐุ
 สามังวะ พุทโธ สุคะโต วิมุตโต
 มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
 ปาเปสิ เขมัง ชะนะตัง วิเนยยัง ฯ
 พุทธัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ
 โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัฏจะ
 ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

ธัมโม ะไซ โย ะยะ ตัสสะ สัตถุ
 ทัสเสสิ โลกัสสะ วิสุทธีคคัง
 นิยยานิโก ธัมมะระรัสสะ ฐาโร
 สาทาวะโห สันติกะโร สุจิณโณ ฯ
 ธัมมัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ

โมหัพปะทาลัง อุปะสันตะทาหัง
 ตันเตชะสา เต ชะยะลิตฺติ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

สัทธัมมะเสนา สุคะตา นุโค โย
 โลกัสสะ ปาปฺปะกิเลสสะเซตา
 สันโต สะยัง สันติโยชะโก จะ
 ส์วากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติ ฯ
 สังฆัง ะรันตัง ลีระสา นะมามิ
 พุทธานุพุทฺธัง สะมะลีสละทิมฺหิ
 ตันเตชะสา เต ชะยะลิตฺติ โหตุ
 สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุ ฯ

(๑๐) สัมพุทธะ

สัมพุทธะ อัญญะวีลัญญะ
 ปัญจะสะตะสะหัสสานิ
 เตสัง ธัมมัญญะ ลังขัญญะ
 นะมะการานุกาเวนะ
 อะเนกา อันตะรายาปิ

สัมพุทธะ ปัญจะปัญญาลัญญะ
 ทะสะสะตะสะหัสสานิ
 เตสัง ธัมมัญญะ ลังขัญญะ
 นะมะการานุกาเวนะ
 อะเนกา อันตะรายาปิ

ท้าวทะลัญญะ สะหัสสะเก
 นะมามิ ลีระสา อะหัง
 อาทะเรนะ นะมามิหัง
 หันต์วา สัพเพ อุปัททะเว
 วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

จะตุวีสะติสะหัสสะเก
 นะมามิ ลีระสา อะหัง
 อาทะเรนะ นะมามิหัง
 หันต์วา สัพเพ อุปัททะเว
 วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

สัมพุทฺธเต นวตฺตตะระสะเต
วีสะติสะตะสะหัสสานิ
เตสัง ฐัมมัญจะ สังฆัญจะ
นะมะการานุกาเวนะ
อะเนกา อันตะรายาปิ

อัญฺฐะจัตตาพีสะสะหัสสะเก
นะ मामิ ลีระสา อะหัง
อาทะเรนะ นะ मामิหัง
หันทฺวา ลัฟเพ อุปฺปททะเว
วินัสสันตุ อะเสสะโต ฯ

(๑๑) นะโมการะอัญฺฐะกะ

นะโม อะระหะโต สัมมา-
นะโม อุตตะมะฐัมมัสสะ
นะโม มะหาสังฆัสสาปิ
นะโม โอมาทฺยารัทฺตัสสะ
นะโม โอมะกาตีตฺตัสสะ
นะโมการัปปะภาเวนะ
นะโมการานุกาเวนะ
นะโมการัสสะ เตชะนะ

สัมพุทฺธัสสะ มะเหลิโน
ลัวกาชาตฺสเสวะ เตนิระ
วิสุทฺธะสีละทิกฺกุณฺโณ
ระตะนัตตยัสสะ สาธุกััง
ตฺตัสสะ วัตถุตตยัสสะปิ
วิคัจฉันตุ อุปฺปททะวา
สุวัตถิ โหตุ ลัฟพะทา
วิธิมฺหิ โหมิ เตชะวา ฯ

(๑๒) มังคะละสุตตัง

อะเสวะนา จะ พาลานัง
ปุชชา จะ ปุชเชนียานัง
ปะฏิรูปะเทสะวาโส จะ
อตตะสัมมาปะณิธิ จะ
พาหุสัจจัญจะ ลิปปัญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา

ปัทนิตานัญจะ เสวะนา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
ปุพเพ จะ กะตะปุณฺญะตา
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
วินะโย จะ สุสิกขีโต
เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ

มาตาปิตุอุปัฏฐกา
 ะนากุลลา จะ กัมมันตา
 ทาณญจะ ัมมะจะริยา จะ
 ะนะวัชชานิ กัมมานิ
 อาระตี วิระตี ปาปา
 อัปปะมาโท จะ ัมเมสุ
 การะโว จะ นิวาโต จะ
 กาเลนะ ัมมัสสะวะนัง
 ันตี จะ โสวะจัสสะตา
 กาเลนะ ัมมะสะกัจฉา
 ตะโป จะ พรหมะจะริยญจะ
 นิพพานะสังคิกิริยา จะ
 ุญฺฐัสสะ โลกะัมเมหิ
 ะโสกัง วิระชัง เขมัง
 เอตาทิสานิ กัตถวานะ
 สัพพัตถะ โสตถิง คัจฉันติ

ปุตตะทาร์สสะ สังคะโห
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ญาตะกานญจะ สังคะโห
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 มัชชะปาณา จะ สันญญะโม
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สันตุญฺฐิ จะ กะตัญญุตตา
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สมะณานญจะ ทัสสะนัง
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 ะริยะสังจານะ ทัสสะนัง
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
 เอตัมมังคะละมุตตะมัง ฯ
 สัพพัตถะมะปะราชาชิตา
 ันเตสัง มังคะละมุตตะมันติ ฯ

(๑๓) ระตะนะสุตตัง

ยานีระ ฎทานิ สะมาคะตานิ
 ฎมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
 สัพเพ วะ ฎตา สุมะนา ะวันตุ
 ะโถปิ ลักกัจจะ สุณันตุ ภาสิตัง
 ตัสมา หิ ฎตา นิสาเมถะ สัพเพ

เมตตัง กะโรถะ มาณูสิยา ปะชาเย
ทิวา จะ รัตโต จะ หารันติ เย พะลิง
ตัสมา หิ เน รักขะถะ อัมปะมัตตา ฯ

ยังกิญจิ วิตตัง อิธะ วา หุรัง วา
ลัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สะมัง อตติ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทชณะคา สักยะมุณี สะมาหิต
นะ เตนะ ธัมเมนะ สะมัตติ กิญจิ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

ยัมพุทฺธะเสฏฺฐิ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺเฑมาหุ
สะมาธินา เตนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ ธัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

เย ปุคคะลา อัมมัญเ สะตัง ปะสัณฺฐา
จัตตาริ เอตานิ ยุกานิ โหนติ
เต ทักขิเณยยา สุคะตัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

เย สุปปะยุดตา มะณะสา ทังพะเหนะ
 นิกคามิโน โคตะมะสาสะนัมหิ
 เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคัยหะ
 ลัทธา มุธา นิพพุติง ภูญชะมานา
 อิทัมปิ ลังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

ยะถินทะซีโล ปะฐะวิง สีโต สียา
 จะตุพภิ วาเตภิ อะลัมปะกัมปิโย
 ตะณุปะมัง ลัมปุริสัง ะหามิ
 โย อะริยะลัจจานิ อะเวจจะ ปัสสะติ
 อิทัมปิ ลังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

เย อะริยะลัจจานิ วิภาวะยันติ
 คัมภีระปัญญะนะ สุเทสิตานิ
 กิณฺจาปิ เต โหนติ ภูลัมปะมัตตา
 นะ เต ภาวัง อัมมูละมะมาหิยันติ
 อิทัมปิ ลังฆะ ระตะนัง ปะณีตัง
 เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตติ โหตุ ฯ

สะหาวัสสะ ทัสสะนะลัมปะทาเย
 ตะยัสสุ ฐัมมา ชะหิตา ภาวันติ
 ลักกายะทิฏฐิ วิจิกิจฉิตฺตัญจะ
 สีลัพพะตัง วาปิ ยะทตติ กิณฺจ
 จะตุหะปาเยหิ จะ วิปปะมุตโต
 ฉะ จาภิฏฺฐานานิ อะภัพโพ กาทุง

อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ประณีตัง
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

กิญจาปิ โส กัมมัง กะโรติ ปาปะกัง
กาเยนะ วาจาเยนะ เจตะสา वा
อะภัพโพ โส ตัสสะ ประภิจจะทายะ
อะภัพพะตา ทิณฺฐะปะทัสสะ วุตตา
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ประณีตัง
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

วะนัปปะคุมเพ ยะถา ผุสสิตักเค
คิมหานะมาเส ประคฺขะมัสมิง คิมเห
ตะถูปะมัง ฐัมมะวะรัง อะเทสะยิ
นิพพานะคามิง ประระมัง หิตายะ
อิหัมปิ พุทฺเต ระตะนัง ประณีตัง
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

วะโร วัระัญญ วัระะโท วัระาหะโร
อะนุตตะโร ฐัมมะวะรัง อะเทสะยิ
อิหัมปิ พุทฺเต ระตะนัง ประณีตัง
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ชีถัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตายะติเก ภาวะสมิง
เต ชีถะพีชา อะวิรุฬฺหิฉินฺหา
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิหัมปิ ลังเฆ ระตะนัง ประณีตัง
เอเตนะ ลัจเจนะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูทานิ สะமாகะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูทานิ สะமாகะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 ธรรมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

ยานีระ ภูทานิ สะமாகะตานิ
 ภูมมานิ วา ยานิวะ อันตะลิกเข
 ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
 สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุ ฯ

(๑๔) กะระณียะเมตตะสุตตัง

กะระณียะมัตถะกุสะเลนะ	ยันตัง สันตัง ปะทัง อะภิสะเมจจะ
ลักโก อุชฺฐ จะ สุหุชฺฐ จะ	สุวะโจ จัสสะ มุฑุ อะนะติมานิ
สันตฺตสสะโก จะ สุภาะโร จะ	อัปปะกัจโจ จะ สัลละหุกะวุตติ
สันตินทรีโย จะ นิปะโก จะ	อัปปะคัพโภ กุเลสุ อะนะนุคิทธิ
นะ จะ ชุทฺทัง สะมาจะเร กิณฺณจิ	เยนะ วิณฺณญฺญ ปะเร อุปะวะเทยยุง
สุชินโน วา เขมิโน โหนตุ	สัพเพ สัตตา ภาวันตุ สุขิตฺตตา
เย เกจิ ปาณะภูตฺตติ	ตะสา วา ถาวะรา วา อะนะวะเสสา
ทีฆา วา เย มะหันตา วา	มัชฌิมา รัสสะกา อะณุกะถุลา
ทิฏฐฺฐา วา เย จะ อะทิฏฐฺฐา	เย จะ พุเร วะสันติ อะวิทุเร

ภูตา วา ลัมภะเวสี วา
 นะ ปะโร ปะรัง นิภุพเพถะ
 พฺยาโรสะนา ปะฐิมะลัญญา
 มาตา ยะธา นิชัง ปุตตัง
 เอวัมปิ ลัมพะภูเตสุ

เมตตัญจะ ลัมพะโลกัสมิง
 อุทัง อะโร จะ ติริยัญจะ
 ตัญญัญจะรัง นิสินโน วา
 เอตัง สะติง อะธิญญายะ
 ทัญญัญจะ อะนุปะคัมมะ ลีละวา
 กาเมสุ วิเนยยะ เคธัง

ลัมพะ ลัตตา ภาวันตุ สุขิตัตตา
 นาติมัญญะถะ กัตถะจิ นัง กิญจิ
 นาญญะมัญญัสสะ ทุกขะมิจเจยยะ
 อายุสา เอกะปุตตะมะนุรัทเท
 มานะลัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 มานะลัมภาวะเย อะปะริมาณัง
 อะลัมพารัง อะเวรัง อะสะปัตตัง
 สะยาโน วา ยาวะตัสสะ วิคะตะมิทโธ
 พรหมะเมตัง วิหารัง อิธะมาหุ
 ทัสสะเนนะ ลัมปนโน
 นะ หิ ชาตุ คัมภะเสยยัง ปุณะเรตีติ ฯ

(๑๕) ชั้นระปริตตั้ง

วิฐุปกเขหิ เม เมตตัง
 ฉัพฺยาปุตเตหิ เม เมตตัง
 อะปาหะเกหิ เม เมตตัง
 จะตุปปะเทหิ เม เมตตัง
 มา มัง อะปาหะโก หิงสิ
 มา มัง จะตุปปะโท หิงสิ
 ลัมพะ ลัตตา ลัมพะ ปาณา
 ลัมพะ ภัทฺธานิ ปัสสันตุ
 อัมปะมาโน พุทฺโธ อัมปะมาโน รัมโม อัมปะมาโน สังโฆ
 ปะมาณะวันตานิ ลีริงสะปานิ อะหิ วิจฉิกา สะตะปะที อุณณานาภี

เมตตัง เอราปะเถหิ เม
 เมตตัง กัณหาโคตะมะเกหิ จะ
 เมตตัง ทิปาหะเกหิ เม
 เมตตัง พะหุปปะเทหิ เม
 มา มัง หิงสิ ทิปาหะโก
 มา มัง หิงสิ พะหุปปะโท
 ลัมพะ ภูตา จะ เกวะลา
 มา กิญจิ ปาปะมาคะมา

สระระพู มฐลิกา กะตา เม รักษา กะตา เม ประจิตตา
 ประภิกกะมันตุ ภูตานิ โสหัง นะโม ภาคะวะโต นะโม ลัตตันนัง
 ลัมมาลัมพุทธานัง ฯ

(๑๖) โมระประจิตตั้ง

อุเทตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
 ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาลัง
 ตะยัชชะ คุตตะวา วิหะเรมุ ทิวะลัง
 เย พ็ร่าหัมมะณา เวทะคุ ลัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตिया
 อิมัง โส ประจิตตั้ง กัตถวา โมโร จะระติ เอสะนา ฯ
 อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา
 หะริสสะวัณโณ ปะฐะวีปปะภาโส
 ตั้ง ตั้ง นะมัสสามิ หะริสสะวัณณัง ปะฐะวีปปะภาลัง
 ตะยัชชะ คุตตะวา วิหะเรมุ รัตติง
 เย พ็ร่าหัมมะณา เวทะคุ ลัพพะธัมเม
 เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละยันตุ
 นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา
 นะโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตตिया
 อิมัง โส ประจิตตั้ง กัตถวา โมโร วาสะมะกัปปะยิตติ ฯ

(๑๗) อาฏานาฎิยะประริตตัง

วิปัสสิสสะ นะมัตถุ
 ลีขิสสะปิ นะมัตถุ
 เวสสะภุสสะ นะมัตถุ
 นะมัตถุ กะกุสันธัสสะ
 โภนาคะมะนัสสะ นะมัตถุ
 กัสสะปัสสะ นะมัตถุ
 อังคีระสัสสะ นะมัตถุ
 โย อิมัง ฐัมมะมะเทเสสิ
 เย จาปิ นิพพุตตา โลเก
 เต ชะนา อะปิสุณา
 หิตัง เทวะมะนุสสานัง
 วิชชาจะระณะสัมปันนัง
 (วิชชาจะระณะสัมปันนัง
 นะโม เม สัพพะพุทธานัง
 ตัณ्हังกะโร มะหาวิโร
 สระณังกะโร โลกะहितไ
 โภณทัณฺเฑญฺญ ชะนะปาโมกโข
 สุมะโน สุมะโน ธีโร
 โสภิตไ คุณะสัมปันโน
 ปะทุโม โลกะปัสสโต
 ปะทุมุตตะโร สัตตะสโร
 สุชาโต สัพพะโลกักโค

จักขุมันตัสสะ ลีริมะโต
 สัพพะภูตานุกัมปิโน
 น์หาตะกัสสะ ตะปัสสิโน
 มาระเสนปปะมัททิโน
 พรัหมะณัสสะ วุสิมะโต
 วิปปะมุตตัสสะ สัพพะธิ
 สักยะปุตตัสสะ ลีริมะโต
 สัพพะทุกขาปะนุหะนัง
 ยะถาภูตัง วิปัสสิสุง
 มะหันตา วิตะสาระทา
 ยัง นะมัสสันติ โคตะมัง
 มะหันตัง วิตะสาระทัง ฯ
 พุทธัง วันทามะ โคตะมันติ ฯ)
 อุปปันนानัง มะเหลินัง
 เมธังกะโร มะหาเยโส
 ทิปังกะโร ชุตินธะโร
 มังคะโล ปุริสาสะโก
 เรวะโต ระติวัฑฒะโน
 อะโนมะทัสสี ชะนุตตะโม
 นาระโท วัระสาระถี
 สุมะโร อัมปะฏิปุคคะโล
 ปิยะทัสสี นะราสะโก

อัถตะทัสสี การุณิก
 ลีทตโต อะสะโม โลก
 ปุสโส จะ ะระเท พุทโธ
 ลีซี ลัพพะหิตโต ลัตถา
 กะกุสันโธ ลัตถะวาโห
 กัสสะโป ลีริสัมปันโน

เอเต จัญญเญ จะ ลัมพุทธา
 ลัพเพ พุทธา อะสะมะสะมา
 ลัพเพ ทะสะพะลุปเตตา
 ลัพเพ เต ปะฏิชานันติ
 ลีหะนาหัง นะหันเต เต
 พรหมะจักกัง ปะวัตเตนติ
 อูเปตา พุททะธัมเมหิ
 ทวัตติงสะลักขะณุปเตตา-
 พี่ยมัปปะภายะ สุปปะภา
 พุทธา ลัพพัญญุโน เอเต
 มะหัพปะภา มะหาเตชา
 มะหาการุณิกา อีรา
 ทีปา นาถา ปะติภูตฺตา จะ
 คะตี พันธู มะหัสสาสา
 สะเทวะกัสสะ โลกัสสะ
 เตสาหัง ลีระสา ปาเท
 ะจะสา มะนะสา เจวะ
 สะยะเน อาสะเน ฐาเน

ธัมมะทัสสี ตะโมนุโท
 ติสโส จะ ะทะตัง ะโร
 วิปัสสี จะ อะนุปะโม
 เวสสะภู สุขะทายะโก
 โภนาคะมะโน ระณัญชะโห
 โคตะโม ลักขะปะงคะโว ฯ
 อะเนกะสะตะโกฏเญโย
 ลัพเพ พุทธา มะหิททิกา
 เวสาร์ชเชหุปาคะตา
 อาสะภันฐานะมุตตะมัง
 ปะริสาสุ วิสาระทา
 โลก อัมปะฏิวัตติยัง
 อัมมฐาระสะหิ นายะกา
 ลีตฺยานุพฺยัญชะนาชะรา
 ลัพเพ เต มุนิกุญชะรา
 ลัพเพ ขีณาสะวา ชินา
 มะหาปัญญา มะหัพพะลา
 ลัพเพสานัง สุขาวะหา
 ตาณา เลณา จะ ปาณินัง
 สะระณา จะ หิตะลีโน
 ลัพเพ เอเต ปะรายะนา
 วันทามิ ปุริสูตตะเม
 วันทาเมเต ตะถาคะเต
 คะมะเน จาปี ลัพพะทา

สะหา สุเขนะ รักขันตุ
เตหิ ต์วัง รักขิตโต ลันโต
ลัพพะโรคะวินิมุตโต
ลัพพะเวระมะตีกกันโต

พุทธา ลันตีกะธา ตูวัง
มุตโต ลัพพะพะเยนะ จะ
ลัพพะลันตาปะวัชชิตโต
นิพพุโต จะ ตูวัง ภาวะะ ฯ

(๑๘) วัฏฏะกะปะริตตัง

อัติถิ โลกเ สึละคุณเ
เตนะ ลัจเจนะ กาทามิ
อาวัชชิต์วา ัมมะพะลัง
ลัจจะพะละมะวัสสาเย
ลันติ ปักขา อะปัตตตะนา
มาตา ปิตา จะ นิกขันตา
สะหะ ลัจเจ กะเต มัยหัง
วัชเชสิ โสพะสะ กะวีรานิ
ลัจเจนะ เม สะโม นัตถิ

ลัจจัง โสเจยยะนุททะยา
ลัจจะกิริยะมะนุตตะรัง
สะริต์วา ปุพพะเก ชิเน
ลัจจะกิริยะมะกาสะหัง
ลันติ ปาธา อะวัญจะนา
ชาตะเวทะ ปะฎีกกะมะ
มะหาปัชชะลิตโต ลีชี
อุทะกัง ปัต์วา ยะธา ลีชี
เอสา เม ลัจจะปาระมีติ ฯ

(๑๙) อังคุลิมาละปะริตตัง

ยะโตหัง ภาคินิ อะริยาเย ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ ลัญจิจจะ
ปานัง ชีวิตา โวโรเปตา ฯ เตนะ ลัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ
คัพภัสสะ ฯ

(๒๐) โปษฌังคะปริตตั้ง

โปษฌังโค สะติสังขาโต

วิริยัมปีติปัสสัทธิ-

สะมาธูปะกขะโปษฌังคา

มุณีนา สัมมะทักขาตา

สังวัตตันติ อะภิญญายะ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกัสมิง สะมะเย นาโถ

คิลาเน ทุกขิตะ ทิสฺวา

เต จะ ตัง อะภินันทิตฺวา

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

เอกะทา อัมมะราชาปี

จุนทัตถะเรนนะ ตัญญูวะระ

สัมโมทิตฺวา จะ อาพาธา

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

ปะหีนา เต จะ อาพาธา

มัคคาหะตะกิเลสา ะ

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ

อัมมานัง วิจะโย ตะธา

โปษฌังคา จะ ตะธาปะเร

สัตเตเต สัพพะทัสสินา

ภาวิตา พะหุลีกะตา

นิพพานายะ จะ โพธิยา

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

โมคคัลลานัญจะ กัสสะปัง

โปษฌังเค สัตตะ เทสยะ

โรคา มุจจิงสุ ตังขะณ

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

เคลัญญูณาภิปิโต

ภะณาเปตฺวานะ สาทะรัง

ตัมहा วุฏฐาสิ ฐานะโส

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

ติณณันนัมปิ มะเหลสีนัง

ปัตตานุปัตตติอัมมะตัง

โสตถิ เต โหตุ สัพพะทา ฯ

(๒๑) อะระหะยะปริตตัง

ยันทุนนิमितตัง อะระหังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
พุกชานุกาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิमितตัง อะระหังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
ธัมมานุกาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

ยันทุนนิमितตัง อะระหังคะลัญจะ
โย จามะนาโป สะกุนัสสะ สัทโท
ปาปคคะโห ทุสสุปิ้ง อะกันตัง
สังฆานุกาเวนะ วินาสะเมนตุ ฯ

(๒๒) เทวะตาอุยโยชะนะคาถา

ทุกข์ปปีตตา จะ นิททุกขา
โสภปปีตตา จะ นิสโสกา
เอตตาวะตา จะ อัมเหหิ
สัพเพ เทวานุโมทนต์
ทานัง ทะทนต์ สัทธายะ
ภาวะนาภีระตา โหนตุ

สัพเพ พุทธา พะลัปปีตตา
อะระหันตานุญจะ เตชะนะ

ภะยัปปีตตา จะ นิพภะยา
โหนตุ สัพเพปิ ปาณิน
สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง
สัพพะสัมปัตตีสิทธิยา
สีลัง รักขนต์ สัพพะทา
คัจฉันตุ เทวะตาคะตา ฯ

ปัจเจกานุญจะ ยัง พะลัง
รักขัง พันธามิ สัพพะโส ฯ

(๒๓) ชะยะประริตตัง

ชะยันโต โพธิยา มุเล
 เอวัง ต்வัง วิชะโย โหหิ
 อะปะราชิตะปัลลังเก
 อะภิสเสเก สัพพะพุทธานัง
 สุนักขัตตัง สุขมังคะลัง
 สุขขะโณ สุขุหุตโต จะ
 ปะทักขิณัง กายะกัมมัง
 ปะทักขิณัง มะโนกัมมัง
 ปะทักขิณานิ กัตถวานะ

ลักยานัง นันทิวัทธะโน
 ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
 สีเส ปะฐะวีโปกขะเร
 อัคคัปปัตโต ปะโมหะติ ฯ
 สุขปะภาตัง สุขุภุชฺฐิตัง
 สุขิภุชฺฐัง พรัหมะจาริสสุ
 วาจากัมมัง ปะทักขิณัง
 ปะณิธิ เต ปะทักขิณา
 ละภันตัตถะ ปะทักขิเณ ฯ

(๒๔) โส อตถะลัทโธ

โส อตถะลัทโธ สุขิโต
 อะโรโค สุขิโต โหหิ
 สา อตถะลัทธา สุขิตา
 อะโรคา สุขิตา โหหิ
 เต อตถะลัทธา สุขิตา
 อะโรคา สุขิตา โหหะ

วิรุฬโห พุทธะสาสะเน
 สะหะ สัพเพหิ ญาติมิ
 วิรุฬหา พุทธะสาสะเน
 สะหะ สัพเพหิ ญาติมิ
 วิรุฬหา พุทธะสาสะเน
 สะหะ สัพเพหิ ญาติมิ ฯ

(๒๕) สุขากิยาจะนะคาถา

ยัง ยัง เทวะมะนุสสาณัง
 ตัสสะ ตัสสาณูภาเวนะ
 เย เย อารักขะกา เทวา
 อิมินา รัมมะทาเนนะ

มังคะลัตถายะ ภาสิตัง
 โหตุ ราชะกุเล สุขัง
 ตัตถะ ตัตถาธิวาสิโน
 สัพเพ อัมเหหิ ปุชิตา

สะทา ภัทราณี ปัสสันตฺ
 อัปปะมัตตา จะ อัมहेสุ
 ยัญจะ โน ภาสสมาเนหิ
 ตันโน เทวานุโมทนต์
 เย วา ชะลาพุชฌนทะชา
 อะเวรา โหนตฺ สัพเพ เต
 ปัสสันตฺ อะนะวัชชานิ
 จิรัง ติฏฐันตฺ โลกัสสัม
 ทัสเสนตัง โสตะวันตฺ
 ยาวะ พุทฺโธติ นามัมปิ
 สัมมาเทสิตะธัมมัสสะ
 ประสันนา โหนตฺ สัพเพปิ
 สัมมา ธารัง ประเวจฉันโต
 วุทฺธิมภาวายะ สัตตานิ
 มาตา ปิตา จะ อัตระชัง
 เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน

สุชิตา โหนตฺ นิพภายา
 สัพเพ รักขันตฺ โน สะทา
 กุสะลัง ประสุตัง พะหุง
 จิรัง ติฏฐันตฺ สาตะตัง
 ลังเสทะไซปะปาติกา
 อะนีมา นิรุปัตทะวา
 มา จะ สาวัชชะมาคะมา
 สัมมาสัมพุทฺธะสาสะนัง
 มัคคัง สัตตะวิสุทฺธิยา
 โลกะเชฏฐัสสะ สัตถุโน
 ประวัตตะติ มะเหลิโน
 ปาณิโน พุทฺธะสาสะเน
 กालะ เทโว ประวัสสะตฺ
 สะมิทัง เนตฺ เมทะนัง
 นิจจัง รักขันติ ปุตตะกั
 ประชัง รักขันตฺ สัพพะทา ฯ

(๒๖) สักกัตวา พุทธะระตะนัง

สักกัตวา พุทธะระตะนัง
 หิตัง เทวะมะนุสสานัง
 นัสสันตฺปัตทะวา สัพเพ
 สักกัตวา ธัมมะระตะนัง
 ประริฟ้าหุประสะมะนัง
 นัสสันตฺปัตทะวา สัพเพ

โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
 พุทฺธะเตเชนะ โสตถิณา
 หุกขา วุประสะเมนตฺ เต
 โอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
 ธัมมะเตเชนะ โสตถิณา
 ภายา วุประสะเมนตฺ เต

ลักกัต์วา ลังฆะระตะนัง
 อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง
 นัสสันตูปัททะวา ลัพเพ

โอสะถัง อุตตะมัง วะรัง
 ลังฆะเตเชนะ โสตถิณา
 โรคา วุปะสะเมนตุ เต ๑

(๒๗) นักขัตตะยักขะภูตานัง

นักขัตตะยักขะภูตานัง
 ประริตตัสสาณูภาเวนะ
 นักขัตตะยักขะภูตานัง
 ประริตตัสสาณูภาเวนะ
 นักขัตตะยักขะภูตานัง
 ประริตตัสสาณูภาเวนะ

ปาปคคะหะนิวาระณา
 หันตฺวา เตสัง อุปัททะเว
 ปาปคคะหะนิวาระณา
 หันตฺวา เตสัง อุปัททะเว
 ปาปคคะหะนิวาระณา
 หันตฺวา เตสัง อุปัททะเว ๑

(๒๘) ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก

ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง พุทฺธะสะมัง นัตถิ
 ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง ธัมมะสะมัง นัตถิ
 ยังกิญฺจิ ระตะนัง โลเก
 ระตะนัง ลังฆะสะมัง นัตถิ

วิชชะติ วิวิฉัง ปุถุ
 ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
 วิชชะติ วิวิฉัง ปุถุ
 ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต
 วิชชะติ วิวิฉัง ปุถุ
 ตัสมา โสตถิ ภาวันตุ เต ๑

(๒๙) ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขณะะวิธี

(หันทะ มะยัง ตั้งขะณิกะปัจจะเวกขณะะปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

ปะภูสิ้งขา โยนิโส จีวะรัง ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ สัตตัสสะ
ปะภูฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาตะปะ-
สิริงส์ปะลัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ หิริโกปินะปะภูจฉาทะ-
นัตถัง ฯ

ปะภูสิ้งขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะภูเสวามิ, เนวะ ทะวายะ,
นะ มะทายะ, นะ มัตถะนายะ, นะ วิภูสะนายะ, ยาวะเทวะ อิมัสสะ
กายัสสะ จิตฺติยา, ยาปะนายะ, วิหิงสุปะระติยา, พ็รหัมมะจะรียานุกคะ-
หายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ, นะวัณญะ เวทะนัง,
นะ อุปปาเทสสามิ, ยาทัร่า จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตา จะ
ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

ปะภูสิ้งขา โยนิโส เสนาสะนัง ปะภูเสวามิ, ยาวะเทวะ สัตตัสสะ
ปะภูฆาตายะ, อุณหัสสะ ปะภูฆาตายะ, ทังสะมะกะสะวาตาตะปะ-
สิริงส์ปะลัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ อุตุปะริสสะยะวิโน-
ทะนัง ปะภูสิลลานารามัตถัง ฯ

ปะภูสิ้งขา โยนิโส คิลาณะปัจจะยะเภลัชชะปะริกขารัง ปะภูเสวามิ,
ยาวะเทวะ อุปปันนัง เวยยาพาธิกานัง เวทะนัง ปะภูฆาตายะ,
อัปฺปิยาปัชฌะปะระมะตาทาติ ฯ

(๓๐) กายะคะตาสะติปาฐะ

(หันทะ มะยัง กายะคะตาสะติปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

อะยัง โข เม กาโย	กายของเรานี้แล
อุทัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา
อะโธ เกสมะตตะกา	เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป
ตะจะปะริยันโต	มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ
ปุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโน	เต็มไปด้วยขงไม่สะอาด มีประการ ต่าง ๆ
อัตถิ อิมัสมิง กาเย	มืออยู่ในกายนี้
เกสา	คือ ผมทั้งหลาย
โลมา	คือ ขนทั้งหลาย
นะชา	คือ เล็บทั้งหลาย
หันตา	คือ ฟันทั้งหลาย
ตะโจ	คือ หนัง
มังสัง	คือ เนื้อ
นะหารู	คือ เอ็นทั้งหลาย
อัญญิ	คือ กระดูกทั้งหลาย
อัญญิมิญชัง	เยื่อในกระดูก
วักกัง	ม้าม
หะทะยัง	หัวใจ
ยะกะนัง	ตับ
กิโลมะกัง	พังผืด
ปิหะกัง	ไต

ปีปผาสั่ง	ปอด
อันทัง	๖ ไล่ใหญ่
อันทะคุณัง	๖ ไล่ย่อย
อุหะริยั้ง	อาหารใหม่
กะรีสั่ง	อาหารเก่า
มัตตะเก มัตตะลุงคัง	เยื่อในสมองศีรษะ
ปีตตัง	น้ำดี
เสมหัง	น้ำเสลด
บุพโพ	น้ำเหลือง
โลหิตัง	น้ำเลือด
เสโท	น้ำเหงื่อ
เมโท	น้ำมันชั้น
อัสสุ	น้ำตา
วะสา	น้ำมันเหลว
เขโพ	น้ำลาย
สิงฆาณิกา	น้ำมูก
ละสิกา	น้ำไขข้อ
มุตตัง	น้ำมูตร
เอวะมะยัง เม กาโย	กายของเรา ^{นี้} อย่าง ^{นี้}
อุทธัง ปาทะตะลา	เบื้องบนแต่ ^{นี้} พื้นเท้า ^{นี้} ขึ้นมา
อะโธ เกสะมัตตะกา	เบื้องต่ำแต่ ^{นี้} ปลายผม ^{นี้} ลงไป
ตะจะปะริยันโต	มี ^{นี้} หนังหุ้มอยู่ ^{นี้} เป็นที่ ^{นี้} สุด ^{นี้} ครอบ
บุโร นานัปปะการัสสะ อะสุจิโนติ	เต็ม ^{นี้} ไปด้วย ^{นี้} ของ ^{นี้} ไม่ ^{นี้} สะอาด มี ^{นี้} ประการ
	ต่าง ๆ อย่าง ^{นี้} แล ฯ

(๓๑) **ปັตติทานะคาถา (ยา เทวะตา)**

(หันทะ มะยัง ปັตติทานะ คาถา โย ภาณามะ เส ฯ)

ยา เทวะตา สันติ วิหาระ วาสิณี
 ฐเป ฆะเร โโพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง
 ตา ฐัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา
 โสตถิง กะโรนเตตตะ วิหาระมัตตะเล ฯ
 เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว
 สาราเมกา ทานะปะตี อุปาสะกา
 คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อีสสะรา
 สัปปาณะภูตา สุชิตา ภาวันตุ เต ฯ
 ชะลาพุชา เยปิ จะ อังคะสัมภะวา
 สังเสทะชาตา อะถะโวปะปาติกา
 นียยานิกัง ฐัมมะวะรัง ปะภูิจจะ เต
 สัพเพปิ ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

ฐาตุ จิรัง สะตัง ฐัมโม	ฐัมมัทตะรา จะ ปุคคะลา
สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ	อัสสะยาจะ จะ หิตายะ จะ
อัมเห รักขะตุ สัทฐัมโม	สัพเพปิ ฐัมมะจาริโน
วุทถิง สัมปาปุณเณยยามะ	ฐัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ฯ

ปุณฺณุสสิทานิ กะตัสสะ	ยานันฺณฺยานิ กะตานิ เม
เตสฺสญฺจะ ภาคินฺ โหนตุ	สัตตานันฺนตาปปะมาณะกา
เย ปิยา คุณะวันตา จะ	มัยฺหัง มาตาปิตาหะโย
ทิจฺฐา เม จาปฺยะทิจฺฐา วา	อัญญเณ มัชฌัตตะเวรีโน

ลัสตดา ติฏฐันติ โลกัสมิง	เตภุมมา จะตุโยนิกา
ปัญเจกะจะตุโวการา	สังสระันตา ภาวาภาเว
ญาตัง เย ปัตติทานัมเม	อะนุโมหันตุ เต สะยัง
เย จิมัง นัปปะชานันติ	เทวา เตสัง นิเวทะยุง
มะยา ทินนานะ ปุญญาณัง	อะนุโมทะนะเหตุนา
ลัฟเพ ลัสตดา สะทา โหนตุ	อะเวรา สุขะชีวิน
เขมัมปะทัญจะ ปโปนตุ	เตสาสา ลีชณะตัง สุภา ฯ

(๓๒) แผ่เมตตา

อะหัง สุขีโต โหมิ, นิตทุกโข โหมิ, อะเวโร โหมิ,
 อัฟพะยาปัชเฌ โหมิ, อะนีโฆ โหมิ, สุขี อัสตานัง परिหะรามิ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา สุขีตา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อะเวรา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อัฟพะยาปัชเฌา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อะนีฆา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา สุขี อัสตานัง परिหะรันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา ลัฟพะทุกขา ปะมุจจันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา ลัทระสัมปัตติโต มา วิคัจฉันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา กัมมัสสะกา, กัมมะทายาทา, กัมมะโยนี, กัมมะพันธุ,
 กัมมะปะฏิสสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ, กัลยาณัง वा
 ปาปะกัง वा, ตัสสะ ทายาทา, ภาวิสสันติ ฯ

ทำวัตรเย็น

(๓๔) คำบูชาพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า, เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์
สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง,

พุทฺธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ.

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว,

ธัมมัง นะมัสสามิ. ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว,

สังฆัง นะมามิ. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

(๓๗) บทพุทธานิคมิต

(หันทะ มะยัง พุทธานิคมิตัง กะโรมะ เส ฯ)

พุทธวาระหันตะวะระตาทีคุณาภียุตโต,

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ, มีความประเสริฐแห่งอรหันตคุณ
เป็นต้น;

สุทธาภิญาณะกะรุธาหิ สะมาคะตัตโต,

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ, และพระกรุณาอันบริสุทธิ์;

โพเธสิ โย สุชนะตัง กะมะลังวะ สุโร,

พระองค์ใด ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน, ดุจอาทิตย์ทำบัวให้บาน;

วันทามะหัง ตะมะระณัง ลีระสา ชินนทัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์, ผู้ไม่มีกิเลส พระองค์นั้น ด้วยเศียรเกล้า.

พุทธโธ โย ลัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด, เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

ปะฐะมานุสสะติฎฐานัง วันทามิ ตัง ลีเรนทัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่หนึ่ง ด้วยเศียรเกล้า;

พุทธัสสาทัสสิมิ ทาโส (หญิงว่าทาสี) วะ พุทธโธ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้าเป็นนายมีอิสระเหนือ
ข้าพเจ้า;

พุทธโธ หุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม.

พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า;

พุทธัสสาทัง นิยาเทมิ สะรีรัญชีวัตถุจิหัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระพุทธเจ้า;

วันทันทอหัง (หญิงว่าดีหัง) จะริสสามิ พุทธสเสวะ สุโพธิตัง.

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความตรัสรู้ดีของพระพุทธเจ้า;

นัตถิ เม สรรณัง อัญญัง พุทโธ เม สรรณัง ะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระพุทธเจ้าเป็นสรณะอันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัตตมยยัง สัตถุสาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระศาสดา;

พุทธี เม วันทะมานะ (หญิงว่า มานายะ) ยัง ปุญญัง ประสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า, ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตระยา เม มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าดีเทียบอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระพุทธเจ้า;

พุทโธ ประภักคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระพุทธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง ะ พุทเธ.

เพื่อการสำรวมระวังในพระพุทธเจ้า ในกาลต่อไป

(๓๘) บทธัมมานุสสะติ

(หันหน้า มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ)

ส้วากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม, พระธรรม เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า,
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว;
สันทิฏฐิโก, เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ ฟังเห็นได้
ด้วยตนเอง;
อะกาลิโก, เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัด
กาล;
เอหิปปัสสิโก, เป็นสิ่งที่ควรกล่าวกับผู้อื่นว่า ท่านจง
มาดูเถิด;
โอปะนะยิโก, เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว;
ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ ติ. เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้

(๓๙) บทธัมมาภิคีติ

(หันหน้า มะยัง ธัมมาภิคีติง กะโรมะ เส ฯ)

ส้วากขาตะตาทีคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,
พระธรรมเป็นสิ่งที่ประเสริฐ เพราะประกอบด้วยคุณ;
คือความที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น;
โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท,
เป็นธรรมอันจำแนกเป็น มรรค ผล ปริยัติ และนิพพาน;
ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธาธี,
เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม, จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว;

วันทามะหัง ตะมะหะรัง วะระธัมมะเมตัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น, อันเป็นเครื่องขจัดเสียซึ่งความมืด.

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สาระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระธรรมใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

หุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่สอง
ด้วยเศียรเกล้า;

ธัมมัสสาหัมมิ ทาโส (หญิงว่าทาสี) ะ ธัมโม เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระธรรมเป็นนายมีอิสระเหนือ-
ข้าพเจ้า;

ธัมโม ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม,

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า;

ธัมมัสสาหัง นียยาเทมิ สะรียัญชีวัตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระธรรม;

วันทันโตหัง (หญิงว่าดีหัง) จะริสสามิ ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความเป็นธรรมดีของพระ-
ธรรม;

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง ธัมโม เม สาระณัง ะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระธรรมเป็นสรณะอันประเสริฐของ
ข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัตตะเมยยัง สัตถุ สาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระ-
ศาสดา;

ธัมมัง เม วันทะมาเนนะ (หญิงว่า **มานายะ**) **ยัง ปุญญัง ประสุตัง อิธะ,**
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม, ได้ชวนชวายนุญใดในบัดนี้;
สัพเพปิ อันตระยา เม มาhesung ตัสสะ เตชะสา.
อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,
ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;
ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,
กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระธรรม;
ธัมโม ปะฐิคคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,
ขอพระธรรม จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;
กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.
เพื่อการสำรวมระวังในพระธรรม ในกาลต่อไป.

(๔๐) บทสังฆานุสสะติ

(หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส ฯ)

สุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้, ปฏิบัติดีแล้ว;
อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้, ปฏิบัติตรงแล้ว;
ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่นี้, ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็น-
เครื่องออกจากทุกข์แล้ว;

สามีจิปะฏิป็นโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว;
 ยะทิทั้ง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ:

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่, นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ;

เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุไนโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา;

ปาหุไนโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ;

ทักษิไนโย, เป็นผู้ที่ควรรับทักษิณาทาน;

อัญชะลิกระณีโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี;

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ.

เป็นเนืองนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้.

(๔๑) บทสังฆาคีติ

(หันทะ มะยัง สังฆาคีติัง กะโรมะ เส ฯ)

ลัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคณาติยุตโต,

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสังฆกรรม, ประกอบด้วยคุณ มีความ-
 ปฏิบัติดี เป็นต้น;

โยภุจฺจัพพิโร อริยะะปุคคะละสังฆะเสฏฺฐิ,

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ แปรดจำพวก;

สีลาธิธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,

มีกายและจิต อันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้น อันบวร;

วันทามะหัง ตะมะรียานะ คณะง์ สุธุหัง.

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้น, อันบริสุทธิด้วยดี;

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สาระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระสงฆ์ หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

ตะติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง.

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกองค์ที่-
สาม ด้วยเศียรเกล้า;

สังฆัสสาหังสามิ ทาส (หญิงว่าทาสี) วะ สังโฆ เม สามิกิสสะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์เป็นนายมีอิสระเหนือ-
ข้าพเจ้า;

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิธาตา จะ หิตัสสะ เม.

พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า;

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ สรรีรัญชีวัตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระสงฆ์;

วันทันโตหัง (หญิงว่าตีหัง) จะริสสามิ สังฆัสโสปะฏิปันนะตัง.

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความปฏิบัติดีของพระสงฆ์;

นัตถิ เม สาระณัง อัญญัง สังโฆ เม สาระณัง ะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระสงฆ์เป็นสรณะอันประเสริฐของ-
ข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัทเตมายัง สัตถุสาสะเน.

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนาของพระ-
ศาสดา;

สังฆัง เม วันทะมานะเน (หญิงว่ามานายะ) ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์, ได้ชวนชวายนบุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตระยา เม มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า, ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบลงว่า)

กาเยนะ วาจาเยนะ วะ เจตตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

สังฆเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

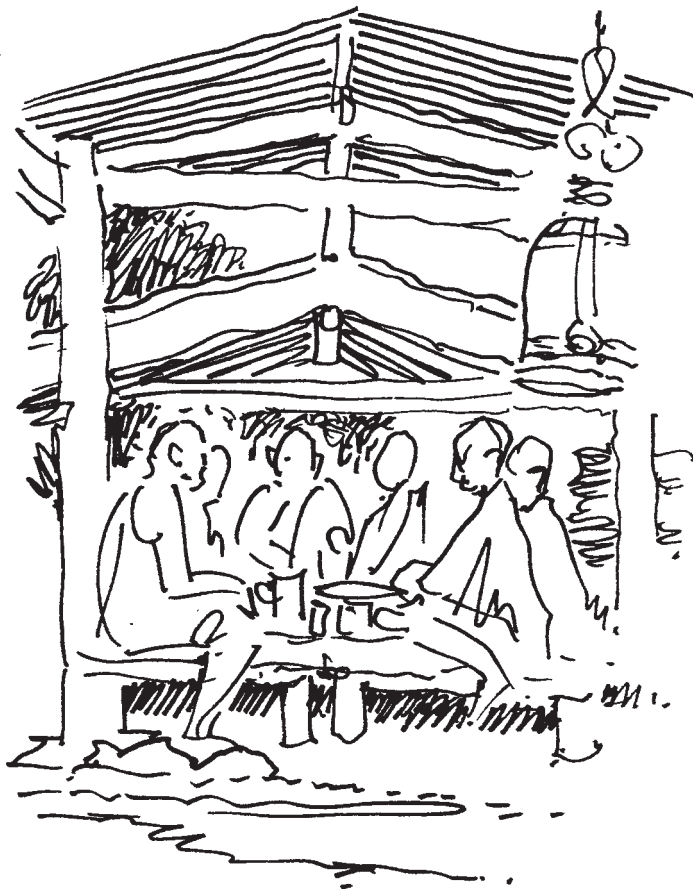
กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระสงฆ์;

สังโฆ ปะฎิคคัณ्हะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระสงฆ์ จงดซึ่งโทษลวงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆเม.

เพื่อการสำรวมระวังในพระสงฆ์ ในกาลต่อไป.



เจ้าพระยา พระอินทร์ งามวิมล
เมื่อนั้นทุก ๆ ทศวรรษ ทรงพรวิเศษ
กินเสวยอยู่ ต่อเนื่อง และกินจน
ทุกขทอน ฐิรมิเกษม ธรรมฉิม

วิมลวิมลวิมล
๑๘ ส.ค. ๒๕

วิมลวิมล วิมล
๑๘ ส.ค. ๒๕

(๔๒) บทขัดธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร

อะนุตตะรัง อภิสัมโพธิง	สัมพุชฌิต์วา ตะถาคะโต,
ประฐะมัง ยัง อะเทเสสิ	ธัมมะจักกัง อะนุตตะรัง.
สัมมะเทวะ ปะวัตเตนโต	โลเก อัมปะฏิวัตติยัง,
ยัตถากขาตา อุโฆ อันตา	ปะฏิปัตติ จะ มัชฌิมา.
จตุสวาริยะสัจเจสุ	วิสุทัง ญาณะทัสสะนัง,
เทสิตัง ธัมมะราชาณะ	สัมมาสัมโพธิกิตตะนัง.
นาเมนะ วิสสุตัง สุตตัง	ธัมมะจักกัปปะวัตตะนัง,
เวยยากะระณะปาฐุณะ	สังคัตถัมภะณามะ เส ฯ

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตร

เอวัมเม สุตัง, เอกัง สมะยัง ภะคะวา, พาราณะสิยัง วิหะระติ,
อิติปะตะเน มิคะทาเย, ตัตถะระ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ
อามันเตสิ,

เทวัมเม* ภิกขะเว อันตา ปัพพะชิตะนะ นะ เสวิตัพพา, โย จายัง
กาเมสุ กามะสุขัลลิกานุโยโค, หิโน คัมโม โปถุชชะนิโก อะนะริโย
อะนัตถะสัจฺญ์หิโต, โย จายัง อัตตะกิละมะถานุโยโค, หุกโข อะนะ-
ริโย อะนัตถะสัจฺญ์หิโต,

เอเต เต ภิกขะเว อุโฆ อันเต อะนุปะคัมมะ, มัชฌิมา
ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ อภิสัมพุทธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี

* เทวัมเม อ่านว่า ทะเวม

อุปะสะมาเย อะภิญญาเย สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

กะตะมา จะ สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
 อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญาเย
 สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค, เสยยะถิหัง, สัมมาทิฏฐิ
 สัมมาสังกัปปิ, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมา-
 วายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ,

อะยัง โข สา ภิกขะเว มัชฌิมา ปะฏิปะทา ตะถาคะเตนะ
 อะภิสัมพุทฺธา, จักขุกะระณี ญาณะกะระณี อุปะสะมาเย อะภิญญา-
 ยะ สัมโพธายะ นิพพานายะ สังวัตตะติ,

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขัง อะริยะสัจจัง, ชาตีปิ ทุกขา
 ชะราปิ ทุกขา มะระณัมปิ ทุกขัง, โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัส
 สุปายาสาปิ ทุกขา, อปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข ปิเยหิ วิปปะโยโค
 ทุกโข ยัมปิจันถะ นะ ละภะติ ตัมปิ ทุกขัง, สังขิตเตนะ ปัญญาพาทา-
 นักรักขันธา ทุกขา,

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะสะมุทฺทโย อะริยะสัจจัง, ยายัง
 ตัณหา โปโนพพะวิกา นันทิราคะสะหะคะตา ตัตตระตัตตธาภินันทินิ,
 เสยยะถิหัง, กามะตัณหา ภะวะตัณหา วิภะวะตัณหา,

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะ อะริยะสัจจัง, โย ตัสสา-
 เยวะ ตัณหาเย อะเสสะวิราคะนิโรธะ จาโค ปะฐินิสสัคโค มุตติ
 อะนาละโย,

อิหัง โข ปะนะ ภิกขะเว ทุกขะนิโรธะคามินิ ปะฏิปะทา
 อริยะสัจจัง,

อะยะเมวะ อะริโย อัญ्ञังคิโก มัคโค, เสยยะถิหัง, สัมมาทิฏฐิ

สัมมาสังกัปปो, สัมมาวาจา สัมมากัมมันโต สัมมาอาชีโว, สัมมา-
วายาโม สัมมาสะติ สัมมาสะมาธิ,

อิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ
ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา
อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ,

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญะยันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขัง อะริยะสัจจัง ปะริญญาตันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ,

อิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ
อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหาตัพพันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะสะมุทะโย อะริยะสัจจัง ปะหีนันติ เม
ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง
อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

อิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะ-
นุสสุเตสุ ธัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาณัง อุตตะปาติ ปัญญา
อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตัง โข ปะนิทัง ทุกขะนิโรธो อะริยะสัจจัง สัจจิกัตัพพันติ เม

ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
 อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ประทับ ทุกขะนิโรธ อริยะะสังจัจจ สัจฉิกะตันติ เม
 ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง
 อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

อิหัง ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อริยะะสังจัจจันติ เม ภิกขเว,
 ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ, จักขุง อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ
 ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ประทับ ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อริยะะสังจัจจ
 ภาเวตัพพันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ, จักขุง
 อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ
 อาโลโก อุตตะปาติ.

ตั้ง โข ประทับ ทุกขะนิโรธะคามินี ปะฏิปะทา อริยะะสังจัจจ
 ภาวิตันติ เม ภิกขเว, ปุพเพ อณะนุสสุเตสุ ฐัมเมสุ, จักขุง
 อุตตะปาติ ญาถัง อุตตะปาติ ปัญญา อุตตะปาติ วิชชา อุตตะปาติ
 อาโลโก อุตตะปาติ,

ยาวะกั๊วะญจะ เม ภิกขเว อิเมสุ จะตุสุ อริยะะสังจัจจ, เอวันติ-
 ประริวัฏฏัง ท้าวทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง นะ สุวิสุทฐัง
 อะโหสิ,

เนวะ ตาวาหัง ภิกขเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะ-
 พร์ห์มะเก, สัสสะมะณะพร์ห์มะณะนียา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย,
 อะนุตตะรัง สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง,

ยะโต จะ โข เม ภิกขเว อิเมสุ จะตุสุ อริยะะสังจัจจ, เอวัน-
 ติประริวัฏฏัง ท้าวทะสาการัง ยะถาภูตัง ญาณะทัสสะนัง สุวิสุทฐัง
 อะโหสิ,

อะถาหัง ภิกขะเว สะเทวะเก โลเก สะมาระเก สะพรัหมะเก,
 สัสสะมะณะพรัหมะณิยา ปะชาเย สะเทวะมะนุสสาเย, อะนุตตะรัง
 สัมมาสัมโพธิง อะภิสัมพุทโธ ปัจฉัญญาสิง.

ญาณัญจะ ปะนะ เม ทัสสะนัง อุทะปาติ, อะกุปปา เม วิมุตติ,
 อะยะมันติมา ชาติ, นัตถิทานิ पुณฺ्हพะโวติ.

อิหะมะโวจะ ภะคะวา, อัตตะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
 ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง, อิมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระ-ณฺส
 มิง ภัญญะมาเน, อายัสมะโต โภณทัญญัสสะ วิระชัง วีตะมะลัง รัมมะ
 จักขุง อุทะปาติ, ยังกิญจิ สะมุทะยะธัมมัง ลัพพันตัง นิโรธะธัมมันติ,

ปะวัตติเต จะ ภะคะวะตา ธัมมะจักเก, ภูมมา เทวา ลัททะ-
 มะนุสสาเวสุง, เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย
 อะนุตตะรัง ธัมมะจักกัง ปะวัตติตัง, อปปะฏิวัตติยัง สะมะเณนะ
 วา พรัหมะเณนะ วา เทเวนะ วา มาเรนะ วา พรัหมุณา วา เกนะจิ
 วา โลกัสมินติ,

ภูมมานัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา,

จาตุมมะหาราชิกา เทวา ลัททะมะนุสสาเวสุง, จาตุมมะหาราชิ-
 กานัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา,

ดาวะติงสา เทวา ลัททะมะนุสสาเวสุง, ดาวะติงसानัง เทวานัง
 ลัททัง สุตฺวา,

ยามา เทวา ลัททะมะนุสสา เวสุง, ยามานัง เทวานัง ลัททัง
 สุตฺวา,

ตุลิตา เทวา ลัททะมะนุสสา เวสุง, ตุลิตานัง เทวานัง ลัททัง
 สุตฺวา,

นิมมานะระตี เทวา ลัททะมะนุสสาเวสุง, นิมมานะระตีนัง เทวานัง

ลัททัง สุตฺวา,

ประณีตมิตะวะสะวัตตี เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง, ประณีตมิตะ-
วะสะวัตตีนัง เทวานัง ลัททัง สุตฺวา,

พฺรหฺมกะกายิกา เทวา ลัททมะนุสสาเวสูง,

เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน มิคะทาเย อะนุต-
ตะรัง ฐัมมะจักกััง ปะวัตตีตัง, อัมปะภูวัตตียัง สะมะเณนะ वा
พฺรหฺมเณนะ वा เทเวนะ वा มาเรนะ वा พฺรหฺมูนา वा เกนะจิ वा
โลกัสฺมินติ,

อิติหะ เตะนะ ขะเณนะ เตะนะ มุหุตตะนะ, ยาวะ พฺรหฺมโลกา
ลัทโท อัมภุคคัจฉิ, อะยฺญจะ ทะสะสะหฺสสี โลกะธาตุ, ลังกัมปิ
ลัมปะกัมปิ ลัมปะเวธิ, อัมปะมาเณ จะ โอฟาโร โอภาโส โลก
ปาตุระโหสิ, อะติกกัมเมวะ เทวานัง เทวานุภาวัง.

อะถะโข ภะคะวา อุทานัง อุทาเนสิ, อัญญาสิ ะตะ โภ
โกณฑัญญเณ, อัญญาสิ ะตะ โภ โกณฑัญญเณติ,

อิติหิทัง आयัสฺมะโต โภณฑัญญสสะ, อัญญาโกณฑัญญะตะเววะ
นามัง, อะโหสิตี ฯ

.... ชาติุขันธ์ เป็นสิ่งที่โลกจะพึงสละทิ้งที่เสียชีวิต เราพึงสละ
ด้วยสติปัญญาาก่อนหน้าที่จะสละขันธ์แบบโลกสละกัน นั่นคือความสละ
อย่างเอกไม่มีสองกับอันใด

จากหนังสือ พ่อแม่ครูอาจารย์
พระธรรมวิสุทธิมงคล (บัว ญาณสมฺปนฺโน)
เรียบเรียงโดย พระมหาธีรนาถ อัครศิโร
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

(๔๓) ๖ นัตตะลักขะณะสุตตัง

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สะมะยัง ภะคะวา พาราณะสิยัง วิหะระติ
อิติปะตะเน มิคะทาเย ฯ ตัตตระ โข ภะคะวา ปัญจะวัคคิเย ภิกขุ
อามันเตสิ ฯ

รूपัง ภิกขะเว ๖ นัตตา ฯ รุปัญจะหิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภา-
วิสสะ นะยิทัง รุปัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพพะเถ จะ รูปะ
เอวัง เม รุปัง โหตุ เอวัง เม รุปัง มา อะโหสิตี ฯ ยัสมา จะ โข
ภิกขะเว รุปัง ๖ นัตตา ตัสมา รุปัง อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ
จะ ลัพพะติ รูปะ เอวัง เม รุปัง โหตุ เอวัง เม รุปัง มา อะโหสิตี ฯ

เวทนา ๖ นัตตา ฯ เวทนา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภา-
วิสสะ นะยิทัง เวทนา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพพะเถ จะ
เวทนายะ เอวัง เม เวทนา โหตุ เอวัง เม เวทนา มา
อะโหสิตี ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขะเว เวทนา ๖ นัตตา ตัสมา เวทนา
อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ จะ ลัพพะติ เวทนายะ เอวัง เม
เวทนา โหตุ เอวัง เม เวทนา มา อะโหสิตี ฯ

สัญญา ๖ นัตตา ฯ สัญญา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภา-
วิสสะ นะยิทัง สัญญา อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพพะเถ จะ
สัญญายะ เอวัง เม สัญญา โหตุ เอวัง เม สัญญา มา อะโหสิตี ฯ
ยัสมา จะ โข ภิกขะเว สัญญา ๖ นัตตา ตัสมา สัญญา อาพาธายะ
สังวัตตะติ นะ จะ ลัพพะติ สัญญายะ เอวัง เม สัญญา โหตุ
เอวัง เม สัญญา มา อะโหสิตี ฯ

สังขารา ๖ นัตตา ฯ สังขารา จะ หิทัง ภิกขะเว อัตตา อะภา-
วิสสังสุ นะยิทัง สังขารา อาพาธายะ สังวัตเตยยุง ลัพพะเถ จะ

สังขารเรสุ เอวัง เม สังขารา โหนตุ เอวัง เม สังขารา มา
 อะเหสุหนติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขเว สังขารา อนัตตา ตัสมา
 สังขารา อาพาธายะ สังวัตตันติ นะ จะ ลัพพะติ สังขารเรสุ เอวัง
 เม สังขารา โหนตุ เอวัง เม สังขารา มา อะเหสุหนติ ฯ

วิญญาณัง อนัตตา ฯ วิญญาณัญจะ หิทัง ภิกขเว อตฺตา
 อะภาวิสสะ นะยิทัง วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตเตยยะ ลัพพะถะ
 จะ วิญญาเณ เอวัง เม วิญญาณัง โหนตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา
 อะโหสีติ ฯ ยัสมา จะ โข ภิกขเว วิญญาณัง อนัตตา ตัสมา
 วิญญาณัง อาพาธายะ สังวัตตะติ นะ จะ ลัพพะติ วิญญาเณ เอวัง
 เม วิญญาณัง โหนตุ เอวัง เม วิญญาณัง มา อะโหสีติ ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะถะ ภิกขเว รุปัง นิจจัง วา อะนิจจัง วาติ ฯ
 อะนิจจัง ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง นุ ตั้ง
 สมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ
 โน เหตัง ภันเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะถะ ภิกขเว เวทนา นิจจา วา อะนิจจา
 วาติ ฯ อะนิจจา ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
 ทุกขัง ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
 นุ ตั้ง สมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม
 อตฺตาติ ฯ โน เหตัง ภันเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะถะ ภิกขเว สัญญา นิจจา วา อะนิจจา
 วาติ ฯ อะนิจจา ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
 ทุกขัง ภันเต ฯ ยัมปะนานิจจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
 นุ ตั้ง สมะนุปัสสิตุง เอตัง มะมะ เอโสหะมัสมิ เอโส เม อตฺตาติ ฯ

โน เห่ง ภัณฑเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะเถ ระภิกขะเว สังขารา นิจจา วา อะนิจจา วาติ ฯ
 อะนิจจา ภัณฑเต ฯ ยัมปะหานานิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ ทุกขัง
 ภัณฑเต ฯ ยัมปะหานานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง ญุ ตั้ง
 สมะนะปุสสิตุง เอตัง มะมะ เอสโหมะสฺสมิ เอส เม อตตาทิ ฯ โน
 เห่ง ภัณฑเต ฯ

ตั้ง กิ่ง มัญญะเถ ระภิกขะเว วิญญาณัง นิจัจัง วา อะนิจัจัง
 วาติ ฯ อะนิจัจัง ภัณฑเต ฯ ยัมปะหานานิจัจัง ทุกขัง วา ตั้ง สุขัง วาติ ฯ
 ทุกขัง ภัณฑเต ฯ ยัมปะหานานิจัจัง ทุกขัง วิปะริณามะธัมมัง กัลลัง
 ญุ ตั้ง สมะนะปุสสิตุง เอตัง มะมะ เอสโหมะสฺสมิ เอส เม อตตาทิ ฯ
 โน เห่ง ภัณฑเต ฯ

ตัสฺสมาติหะ ระภิกขะเว ยังกิญฺจิจิ รูปัง อะตีตานาคะตะปัจจุ-
 ปันนัง อชฌัตตัง วา พะหิทธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง
 วา ปะณีตัง วา ยันทุเร สันติเก วา สัพพัง รูปัง เนตัง มะมะ
 เอสโหมะสฺสมิ นะ เมโส อตตาทิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมป-
 ปัญญาเย ทักฺขุฬัพพัง ฯ

ยา กาจิ เวทะนา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อชฌัตตา วา
 พะหิทธา วา โอฟาริกา วา สุขุมา วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา
 ทุเร สันติเก วา สัพพา เวทะนา เนตัง มะมะ เอสโหมะสฺสมิ นะ
 เมโส อตตาทิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทักฺขุฬัพพัง ฯ

ยา กาจิ สันญญา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อชฌัตตา วา
 พะหิทธา วา โอฟาริกา วา สุขุมา วา หีนา วา ปะณีตา วา ยา
 ทุเร สันติเก วา สัพพา สันญญา เนตัง มะมะ เอสโหมะสฺสมิ นะ
 เมโส อตตาทิ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทักฺขุฬัพพัง ฯ

เย เกจิ สังฆาธา อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนา อัจฉัตตา วา
 พะหิตธา วา โอฟาริกา วา สุขุมา วา หีนา วา ปะณีตา วา เย ทูเร
 สันติเก วา สัพเพ สังฆาธา เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ นะ เมโส
 อัจฉัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย ทัญญัพพัง ฯ

ยังกิญจิ วิญญาถัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง อัจฉัตตัง
 วา พะหิตธา วา โอฟาริกัง วา สุขุมัง วา หีนัง วา ปะณีตัง วา
 ยันทูเร สันติเก วา สัพพัง วิญญาถัง เนตัง มะมะ เนโสหะมัสมิ
 นะ เมโส อัจฉัตตาติ ฯ เอวะเมตัง ยะถาภูตัง สัมมปปัญญาเย
 ทัญญัพพัง ฯ

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตฺวา อะริยะสาวะโก รูปัสสัมปิ
 นิพพินทะติ เวทะนายะปิ นิพพินทะติ สันญญาเยปิ นิพพินทะติ
 สังฆาเรสุปิ นิพพินทะติ วิญญาถัสสัมปิ นิพพินทะติ ฯ นิพพินทัง
 วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมุจจะติ ฯ วิมุตตัสสัมปิ วิมุตตะมีติ ญาถัง
 โหติ ชีณา ชาติ วุสิตัง พหฺมิมะจะริยัง กะตัง กะระณียัง นาปะรัง
 อิตถัตตายาติ ปะชานาตีติ ฯ

อิหะมะโวจะ ภะคะวา ฯ อัจฉะมะนา ปัญจะวัคคิยา ภิกขุ
 ภะคะวะโต ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

อิหฺมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากระระณัสสัมปิ ภาญญาเมเน ปัญจะ-
 วัคคิยานัง ภิกขุณัง อะนุปาทายะ อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสุติ ฯ

(๔๔) อาทิตตะปริยายะสูตรตั้ง

เอวัมเม สุตัง ฯ เอกัง สมะยัง ภะคะวา คะยายัง วิหะระติ
 คะยาลีเส ลัทธิง ภิกขุสหัสเสนะ ฯ ตัตถะระ โข ภะคะวา ภิกขุ อามัน-
 เตสิ ฯ

ลัพพัง ภิกขะเว อาทิตตัง ฯ กิณฺจะ ภิกขะเว ลัพพัง อาทิตตัง ฯ
 จักขุ ภิกขะเว อาทิตตัง ฐปา อาทิตตา จักขุวิญญาณัง อาทิตตัง
 จักขุสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง จักขุสัมผัสสะปัจจะยา อุปปชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาติยา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

โสธัง อาทิตตัง ลัทธา อาทิตตา โสตะวิญญาณัง อาทิตตัง
 โสตะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง โสตะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาติยา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

ฆานัง อาทิตตัง คันธา อาทิตตา ฆานะวิญญาณัง อาทิตตัง
 ฆานะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง ฆานะสัมผัสสะปัจจะยา อุปปชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาติยา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุปายาเสหิ อาทิตตันติ ะหามิ ฯ

ชีวหา อาทิตตา ระสา อาทิตตา ชิวหาวิญญาณัง อาทิตตัง
 ชิวหาสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง ชิวหาสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา
 อาทิตตัง ชาตียา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ
 โทมะนัสเสหิ อุपायाเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ ฯ

กาโย อาทิตโต โผฏฐัพพา อาทิตตา กายะวิญญาณัง อาทิตตัง
 กายะสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง กายะสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุपायाเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ ฯ

มะโน อาทิตโต ัมมา อาทิตตา มะโนวิญญาณัง อาทิตตัง
 มะโนสัมผัสโส อาทิตโต ยัมปิหัง มะโนสัมผัสสะปัจจะยา อุปัชชะติ
 เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा ตัมปิ อาทิตตัง ฯ
 เกนะ อาทิตตัง ฯ อาทิตตัง ราคคคินา โทสคคินา โมหคคินา อาทิตตัง
 ชาตียา ชะรามะระณนะ โสเกหิ ประริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ
 อุपायाเสหิ อาทิตตันติ ะทามิ ฯ

เอวัง ปัสสัง ภิกขะเว สุตฺวา อะริยะสาวะโก

จักขุสฺมิงปิ นิพพินทะติ รูปेषูปิ นิพพินทะติ จักขุวิญญาณะปิ
 นิพพินทะติ จักขุสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิหัง จักขุสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง
 वा ตัสฺมิงปิ นิพพินทะติ ฯ

โสตฺสฺมิงปิ นิพพินทะติ สฺทเทสุปิ นิพพินทะติ โสตะวิญญาณะปิ

นิพพินทะติ โสตะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง โสตะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा
 ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ฆานัสส์มิงปิ นิพพินทะติ คันเธสุปิ นิพพินทะติ ฆานะวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ ฆานะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง ฆานะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा
 ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

ชีวหาเยปิ นิพพินทะติ ระเสสุปิ นิพพินทะติ ชิวหาวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ ชิวหาสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง ชิวหาสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा
 ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

กายัสส์มิงปิ นิพพินทะติ โผฏฐัพพะสุปิ นิพพินทะติ กายะวิญญา-
 เณปิ นิพพินทะติ กายะสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง กายะสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा
 ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

มะนัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฐัมเมสุปิ นิพพินทะติ มะโนวิญญาเณปิ
 นิพพินทะติ มะโนสัมผัสเสปิ นิพพินทะติ ยัมปิทัง มะโนสัมผัสสะ-
 ปัจจะยา อุปปัชชะติ เวทะยิตัง สุขัง वा ทุกขัง वा อะทุกขะมะสุขัง वा
 ตัสส์มิงปิ นิพพินทะติ ฯ

นิพพินทัง วิรัชชะติ ฯ วิราคา วิมุจจะติ ฯ วิมุตตัสส์มิง วิมุตตะมัตติ
 ญาณัง โหติ ชีณา ชาติ วุสิตัง พหัมมะจะริยัง กะตัง กะระณียัง
 นาปะรัง อิตถัตตาทายาติ ปะชานาตีติ ฯ

อิหะมะโวจะ ภาคะวา ฯ อัตตะมะนา เต ภิกขุ ภาคะวะโต
 ภาสิตัง อะภินันทุง ฯ

อิหมัสมิญจะ ปะนะ เวยยากะระณัสมิง ภัญญะมาเน ตัสสะ
ภิกขุสะหัสส์สสะ อะนุปาทายะ อาสะเวหิ จิตตานิ วิมุจจิงสูติ ฯ

(๔๕) อะตีตปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะตีตปัจจะเวกขณะ ปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง จีวะรัง ปะริภุตตัง, ตัง
ยาวะเทวะ ลีตัสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงส์ปะลัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ
หิริโกปิณะปะภูจฉาทะหนัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย ปิณฑะปาโต ปะริภุตโต,
โส เนวะ ทะวายะ, นะ มะทายะ, นะ มัณฑะนายะ, นะ วิภูสะนายะ,
ยาวะเทวะ อิหมัสสะ กายัสสะ ลูตติยา, ยาปะนายะ, วิหิงสุปะระติยา,
พรัหมะจะรียานุกะทายะ, อิติ ปุราณัญจะ เวทะนัง ปะภูหังขามิ,
นะวัณฺจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, ยาทฺตรา จะ เม ภาวิสสะติ,
อะนะวัชชะตา จะ ผาสุวิหาโร จาติ ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง เสนาสะนัง ปะริภุตตัง,
ตัง ยาวะเทวะ ลีตัสสะ ปะภูฆาตายะ, อุณ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ,
ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงส์ปะลัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ, ยาวะเทวะ
อุตุปะริสสะยะวิโนทะนัง ปะภูลลลานารามัตถัง ฯ

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะปัจจะยะเภลัสชะ-
ปะริกขาโร ปะริภุตโต, โส ยาวะเทวะ อุปปันนานัง เวยยาพาธิกานัง
เวทะนานัง ปะภูฆาตายะ, อัปฺยาปฺชณะปะระมะตยาติ ฯ

(๔๖) อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐะ

(หันทะ มะยัง อะภินหะปัจจะเวกขณะปาฐัง ภาณามะ เส ฯ)

ชะราธัมโมมหิ ชะรัง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความแก่เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้

พะยาริธัมโมมหิ พะยาริง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้

มะระณะธัมโมมหิ มะระณัง อะนะตีโต (ตีตา),

เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้

สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว,

เราจะละแวนเป็นต่าง ๆ คือว่าจะต้องพลัดพรากจากของรักของ
เจริญใจ ทั้งสิ้นไป,

**กัมมัสสะโกมหิ กัมมะทายาโท กัมมะโยนิ กัมมะพันธุ กัมมะปะฏิ-
สละระโณ ,**

เรามีกรรมเป็นของของตน มีกรรมเป็นผู้ให้ผล มีกรรมเป็นแดนเกิด
มีกรรมเป็นผู้ติดตาม มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย

**ยัง กัมมัง กะริสสามิ กัลลยาณัง วา ปาปะกัง วา ตัสสะ ทายาโท
ภาะวิสสามิ,**

เราจักทำกรรมอันใดไว้ เป็นบุญหรือเป็นบาป เราจักเป็นทายาท
คือว่าจะต้องได้รับผลของกรรมนั้นนั้นสืบไป

เอวัง อัมเหหิ อะภินหัง ปัจจะเวกขิตัพพัง.

เราทั้งหลาย ควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันๆ เทอญ

(๔๗) **ปັตติทานะคาถา (ยา เทวะตา)**

(หันหน้า มะยัง ปັตติทานะ คาถา โย ภาณามะ เส ฯ)

ยา เทวะตา สันติ วิหาระ วาสิณี
 ฐุเปฆะเร โพธิฆะเร ตะหิง ตะหิง
 ตา ฐัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา
 โสตถิง กะโรนเตตตะ วิหาระมัตถะเล ฯ
 เถธา จะ มัชฌมา นะวะกา จะ ภิกขะโว
 สาราเมกา ทานะปะตี อุปาสะกา
 คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อีสสะธา
 สัปปาณะภูตา สุชิตา ภาวันตุ เต ฯ
 ชะลาพุชา เยปิ จะ อัตถะสัมภะวา
 สังเสทะชาตา อะถะโวปะปาติกา
 นียยานิกัง ฐัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต
 สัฟเพปิ ทุกขัสสะ กะโรนตุ สังขะยัง ฯ

ฐาตุ จิรัง สะตัง ฐัมโม	ฐัมมัทธะธา จะ ปุคคะลา
สังโฆ โหตุ สะมัคโค วะ	อัตถายะจะ หิตายะ จะ
อัมเห รักษะตุ สัทธัมโม	สัฟเพปิ ฐัมมะจาริโน
วุทถิง สัมปาปุณเณยยามะ	ฐัมเม อะริยัปปะเวทิตะ ฯ
ปุณฺณุสสิทานิ กะตัสสะ	ยานัณฺณุยานิ กะตานิ เม
เตสัณฺณุจะ ภาคิโน โทหนตุ	สัตตานันตูปปะมาณะกา
เย ปิยา คุณะวันตา จะ	มัย्हัง มาตาปิตาทายะโย
ทิกฺกุฐา เม จาৰ්යะทิกฺกุฐา วา	อัญญะ มัชฌัตตะเวริโน

ลัสตดา ติฏฐันติ โลกัสมิง	เตภูมมา จะตุโยนิกา
ปัญเจกะจะตุโวการา	สังสะรันตา ภาวาภาเว
ญาตัง เย ปัตติทานัมเม	อะนุโมทนต์ุ เต สะยัง
เย จิมัง นัปปะชานันติ	เทวา เตสัง นิเวทะยุง
มะยา ทินนानะ ปุญญาณัง	อะนุโมทะนะเหตุนา
ลัฟเพ ลัสตดา สะทา โหนตุ	อะเวรา สุขะชีวิน
เขมัมปะทัญจะ ปโปนตุ	เตสาสา ลิชณะตัง สุภา ฯ

(๔๘) แผ่เมตตา

อะหัง สุขิโต โหมิ, นิตทุกโข โหมิ, อะเวโร โหมิ,
 อัฟพะยาปัชเโหม โหมิ, อะนีโหม โหมิ, สุขี อัสตานัง परिหะรามิ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา สุขิตา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อะเวรา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อัฟพะยาปัชเมา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา อะนีฆา โหนตุ,
 ลัฟเพ ลัสตดา สุขี อัสตานัง परिหะรันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา ลัฟพะทุกขา ปะมุจจันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา ลัทระสัมปัตติโต มา วิคัจจันตุ ฯ

ลัฟเพ ลัสตดา กัมมัสสะกา, กัมมะทายาทา, กัมมะโยนี, กัมมะพันธุ,
 กัมมะปะฏิสสะระณา, ยัง กัมมัง กะริสสันติ, กัลยาณัง वा
 ปาปะกัง वा, ตัสสะ ทายาทา, ภาวิสสันติ ฯ ,

(๔๙) คำแผ่เมตตาและอุทิศส่วนกุศล

(แบบย่อ)

สัพเพ สัตตา สทา โหนตุ อเวรา สุขะชีวิโน,

ขอปวงสัตว์ทั้งหลาย จงเป็นผู้ไม่มีเวรต่อกันและกัน, จงเป็นผู้-
ดำรงชีพอยู่เป็นสุขทุกเมื่อเถิด

กะตัง ปุณฺณัง ฆะลัง มัยหัง สัพเพ ภาคี ภาวันตุ เต.

ขอปวงสัตว์ทั้งสิ้นนั้น, จงเป็นผู้มีส่วนได้เสวยผลบุญ, ที่ข้าพเจ้า
ได้บำเพ็ญด้วย กาย วาจา ใจ แล้วนั้น เถอญ.



พระพุทธรูปในตู้ สวางทวารใน และจวงนรก
ตามศักดิ์นั้น ก็คือแล้ว สวางใต้
เมื่อก่อนนี้ หัวนอนต์ และ ตบระ
ไม้ไม้ทึบ นี/คส อธิษท
ใจร่วมใจ พุทธธต ฐัพพินทุภ
ใจได้ใจร เวื่อใจใจค ไม้ไม้ยเม
สวางกู๊ ฆาเพษ อนุตตมต
เตนตมรสอ ฐิหสัน ไม้ไม้คณ

Signature
๑๕ ส. ๑. ๕๑

วิมล กนธ
๑๕ ส. ๑. ๕๑

บทสวดมนต์พิเศษ

(๕๐) พระสังคินี

กุสะลา ธัมมา อะกุสะลา ธัมมา อัปฺพยาเกตา ธัมมา ฯ กะตะเม
 ธัมมา กุสะลา ฯ ยัสฺสิมิง สะมะเย กามาจะจรัง กุสะลัง จิตตัง
 อุปปันนัง โหติ โสมะนัสสะสะหะคะตัง ญาณะลัมปะยุตตัง
 ฐปารัมมะณัง वा लथारम्मणं वा कन्धारम्मणं वा रสะारम्म-
 णं वा โฝฏฐัพพารम्मणं वा ธम्मารम्मणं वा ยัง ยัง वा
 ปะนาร์พะยะ ตัสฺสิมิง สะมะเย ผัสโส โหติ อะวิกเขโป โหติ เย वा
 ปะนะ ตัสฺสิมิง สะมะเย อัญญะปิ อตฺถิ ปะฐิจจะสะมุปปันนา อะรูปิโน
 ธัมมา อิมะ ธัมมา กุสะลา ฯ

(๕๑) พระวิภังค์

ปญฺจักขันธา ฐูปักขันโธ เวทะนากขันโธ ลัญญาขันโธ สังขา-
 รักขันโธ วิญญาณักขันโธ ฯ ตตฺถะ กะตะโม ฐูปักขันโธ ฯ ยังกิญฺจ
 ฐูปัง อะตีตานาคะตะปัจจุปปันนัง อชฌัตตัง वा पथित्ठा वा ओफारिगं
 वा सुขุมัง वा หีนัง वा ปะณีตัง वा ยัง ทูเร वा ลันตีเก वा
 ตะเทกัชฌัง อะภิสัญญหิตฺวา อะภิสังขิปิตฺวา อะยัง วุจจะติ ฐูปัก-
 ขันโธ ฯ

(๕๒) พระธาตุกะถา

สังคะโท อะสังคะโท ๑ สังคะหิตะนะ อะสังคะหิตัง อะสังคะ-
 หิตะนะ สังคะหิตัง สังคะหิตะนะ สังคะหิตัง อะสังคะหิตะนะ
 อะสังคะหิตัง ๑ สัมปะโยโค วิปะโยโค ๑ สัมปะยุตเตนะ วิปะยุตตัง
 วิปะยุตเตนะ สัมปะยุตตัง อะสังคะหิตัง ๑

(๕๓) พระปุคคะละปัญญาตติ

อะ ปัญญาตติโย ชันธะปัญญาตติ อายะตะนะปัญญาตติ ธาตุ-
 ปัญญาตติ สัจจะปัญญาตติ อินทริยะปัญญาตติ ปุคคะละปัญญาตติ ๑
 กิตตาวะธา ปุคคะลาหัง ปุคคะละปัญญาตติ ๑ สะมะยะวิมุตโต
 อะสะมะยะวิมุตโต กุปปะธัมโม อะกุปปะธัมโม ปะริหานะธัมโม
 อะปะริหานะธัมโม เจตะนาภัพโพ อะนุรักขะนาภัพโพ ปุถุชชะโน
 โคตฺถระภู ภาะยุปะระโต อะภาะยุปะระโต ภัพพาอะมะโน อะภัพพาอะ-
 มะโน นียะโต อะนียะโต ปะฏิปันนะโก ณะเลฏฐิตโต อะระหา
 อะระหัตตายะ ปะฏิปันโน ๑

(๕๔) พระกะถาวัตถุ

ปุคคะโล อุปะลัพะปะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาติ อามันตา ๑
 โย สัจฉิกัตถิโก ปะระมัตถิโก ตะโต โส ปุคคะโล อุปะลัพะปะติ
 สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาติ ๑ นะ เหว้ง วัตตัพเพ ๑ อาชานาหิ
 นิคคะหัง ทัณฺเฑสิ ปุคคะโล อุปะลัพะปะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนะ
 เตะนะ ะตะ เระ วัตตัพเพ โย สัจฉิกัตถิโก ปะระมัตถิโก ตะโต โส
 ปุคคะโล อุปะลัพะปะติ สัจฉิกัตถะปะระมัตถะนาติ ๑ มิจฉา ๑

(๕๕) **พระยมก**

เย เกจิ กุสะลา รัมมา สัพเพ เต กุสะละมุลา ฯ เย วา ปะนะ
กุสะละมุลา สัพเพ เต รัมมา กุสะลา ฯ เย เกจิ กุสะลา รัมมา
สัพเพ เต กุสะละมุเลนะ เอกะมุลา ฯ เย วา ปะนะ กุสะละมุเลนะ
เอกะมุลา สัพเพ เต รัมมา กุสะลา ฯ

(๕๖) **พระมหาปฏิฐาน**

เหตุปัจจะโย อารัมมะณะปัจจะโย อะธิปะติปัจจะโย อะนันทะระ-
ปัจจะโย สมะนันทะระปัจจะโย สะหะชาตะปัจจะโย อัณณะมัณ-
ณะปัจจะโย นิสสะยะปัจจะโย อุปะนิสสะยะปัจจะโย ปุเรชาตะปัจจะโย
ปัจฉาชาตะปัจจะโย อาเสวะนะปัจจะโย กัมมะปัจจะโย วิปากะปัจจะโย
อาหาระปัจจะโย อินทรียะปัจจะโย ฌานะปัจจะโย มัคคะปัจจะโย
สัมปะยุตตะปัจจะโย วิปะยุตตะปัจจะโย อัตถิปัจจะโย นัตถิปัจจะโย
วิคะตะปัจจะโย อะวิคะตะปัจจะโย ฯ

(๕๗) **รัมมะสังคินีมาติกา**

กุสะลา รัมมา อะกุสะลา รัมมา อัปฺยาเกตา รัมมา ฯ

สุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา รัมมา ทุกขายะ เวทะนายะ
สัมปะยุตตา รัมมา อะทุกขะมะสุขายะ เวทะนายะ สัมปะยุตตา
รัมมา ฯ

วิปากา รัมมา วิปากะรัมมะรัมมา เหวะวิปากะนะวิปากะ
รัมมะรัมมา ฯ

อุปาทินนุปาทานิยา รัมมา อะนุปาทินนุปาทานิยา รัมมา อะนุ-
ปาทินนानุปาทานิยา รัมมา ฯ

สังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา รัมมา อะสังกิลิฏฐะสังกิลิสิกา รัมมา
อะสังกิลิฏฐาสังกิลิสิกา รัมมา ฯ

สะวัตักกะสะวิจารา รัมมา อะวัตักกะวิจาระมัตตา รัมมา อะวิ-
ตักกาวิจารา รัมมา ฯ

ปีติสะหะคะตา รัมมา สุขะสะหะคะตา รัมมา อุปกขาสะหะคะตา
รัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพา รัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพพา รัมมา
เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพา รัมมา ฯ

ทัสสะเนนะ ปะหาตัพพะเหตุกา รัมมา ภาวะนายะ ปะหาตัพ-
พะเหตุกา รัมมา เนวะทัสสะเนนะ นะภาวะนายะ ปะหาตัพพะเหตุกา
รัมมา ฯ

อาจะยะคามิโน รัมมา อะปะจะยะคามิโน รัมมา เนวาจะยะ-
คามิโน นาปะจะยะคามิโน รัมมา ฯ

เสกขา รัมมา อะเสกขา รัมมา เนวะเสกขานาเสกขา รัมมา ฯ

ปะริตตา รัมมา มะหัคคะตา รัมมา อัปปะมาณา รัมมา ฯ

ปะริตตารัมมะณา รัมมา มะหัคคะตารัมมะณา รัมมา อัปปะมา-
ณารัมมะณา รัมมา ฯ

หีนา รัมมา มัชฌิมา รัมมา ปะณีตา รัมมา ฯ

มิจฉัตตะนียะตา รัมมา สัมมัตตะนียะตา รัมมา อะนียะตา รัมมา ฯ

มัคคารัมมะณา รัมมา มัคคะเหตุกา รัมมา มัคคาธิปะติโน รัมมา ฯ

อุปปันนา รัมมา อะนุปปันนา รัมมา อุปปาทีโน รัมมา ฯ

อะตีตา รัมมา อะนาคะตา รัมมา ปัจจุปปันนา รัมมา ฯ

อะตีตารัมมะณา รัมมา อะนาคะตา รัมมะณา รัมมา ปัจจุปปัน-
นารัมมะณา รัมมา ฯ

อัชฌัตตา ฐัมมา พะหิทธา ฐัมมา อัชฌัตตะพะหิทธา ฐัมมา ฯ

อัชฌัตตารัมมะณา ฐัมมา พะหิทธารัมมะณา ฐัมมา อัชฌัตตะ-
พะหิทธารัมมะณา ฐัมมา ฯ

สະนิตฺถสະนะสัปปะภูมิตฺถา ฐัมมา อะนิตฺถสະนะสัปปะภูมิตฺถา ฐัมมา
อะนิตฺถสະนาปปะภูมิตฺถา ฐัมมา ฯ

(๕๘) โอวาทะปาฏิโมกขาธิปาฐุ

อุททิจฺฉัจฉัง โข เตะนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อะระหะตา
สัมมาสัมพุทเธนะ โอวาทะปาฏิโมกขัง ตีหิ คาถาหิ

ขันตี ประระมัง ตะโป ตีติกขา

นิพพานัง ประระมัง ะทันทิ พุทธา

นะ หิ ปัพพะชิโต ประรูปะฆาตี

สะมะเณ โหติ ประรัง วิหะระยันโต

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง กุสะลัสมุสสัมปะทา

สะจิตตะปะริโยทะปะนัง เอตัง พุทธานะ สาสะนัง

อะนุปะวาโท อะนุปะฆาโต ปาฏิโมกเข จะ ลังวะโร

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสสัมมัง ปันตัญญุจะ สะยะนาสะนัง

อะธิจิตเต จะ อาโยโค เอตัง พุทธานะ สาสะนันติ

(๕๙) สี่ลุตเทศะปาฐะ

ภาสิตะมิทัง เตนะ ภาคะวะตา ชานะตา ปัสสะตา อระหะตา
 สัมมาสัมพุทเธนะ สัมปันนะสีลา ภิกขะเว วิหะระถะ สัมปันนะปาฏิ-
 โมกขา ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะระถะ อัจจระโคจระระสัมปันนา
 อะณุมัตเตสฺสุ วัชเชสฺสุ ภายะทัสสาวิ สะมาทายะ ลิกขะถะ ลิกขา-
 ปะเทสุติ ฯ ตัสส์มาติหัมเหติ ลิกขิตัพพัง ฯ สัมปันนะสีลา วิหะริสสามะ
 สัมปันนะปาฏิโมกขา ปาฏิโมกขะสังวะระสังวุตา วิหะริสสามะ อัจจา-
 ระโคจระระสัมปันนา อะณุมัตเตสฺสุ วัชเชสฺสุ ภายะทัสสาวิ สะมาทายะ
 ลิกขิสสามะ ลิกขาปะเทสุติ ฯ เอวัณฺหิ โน ลิกขิตัพพัง ฯ

(๖๐) ตายนคาถา

ฉินทะ โสตัง ประรักกัมมะ	กาเม ปะนุททะ พราหมณะ
นัปปะทายะ มุณี กาเม	เนกัตตะมุปะปัชชะติ
กะยิรา เจ กะยิราเถเนง	ทัฬหะเมเนง ประรักกะเม
ลิตฺติโล หิ ประริพพาไซ	ภียโย อากิระเต ระชัง
อะกะตัง ทุกกะมฺมัง เสยโย	ปัจฉา ตัปปะติ ทุกกะมฺมัง
กะตัญจะ สุกะตัง เสยโย	ยัง กัตถวา นานุตัปปะติ
กุโส ยะธา ทุกคะหิโต	หัตถะเมวานุกันตะติ
สามัญญัง ทุปะรามัตถัง	นิระยาญุปะกัศณะติ
ยังกิณฺจิจิ ลิตฺติลัง กัมมัง	สังกิลิณฺจัญจะ ยัง ะตัง
สังกัสสะรัง พรัหมะจะริยัง	นะ ตัง โหติ มะหึปะละลันติ ฯ

(๖๑) สามเณรสิกขา

บทสวดที่ ๑

(สิกขาบท ๑๐)

อะนุญญาสิ โข ภะคะวา, สามะเณรานัง ทะสะ สิกขาปะทานิ
เตสุ จะ สามะเณเรหิ ลิกขิตุง, ปาณาติปาตา เวระมะณี, อะทินนาทานา
เวระมะณี, อะพรัหมะจะริยา เวระมะณี, มุสาวาทา เวระมะณี
สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี, วิกาละโภชะนาเวระมะณี,
นัจจะคิตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี, มาลาคัณฐะวิเลปะนะธา-
ระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐาณา เวระมะณี, อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา
เวระมะณี, ชาตะรุปะระชะตะปะฎีกะคะหะณา เวระมะณีติ

บทสวดที่ ๒

(นาสะนังคะ ๑๐)

อะนุญญาสิ โข ภะคะวา, ทะสะหิ อังเคหิ สะมันนาคะตัง
สามะเณรัง นาเสตุง, กะตะเมหิ ทะสะหิ, ปาณาติปาตี โหติ,
อะทินนาทายี โหติ, อะพรัหมะจारी โหติ, มุสาวาที โหติ, มัชชะปายี
โหติ, พุทธัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ, ัฒมัสสะ อะวัณณัง ภาสะติ,
สังฆ์สสะ อะวัณณัง ภาสะติ, มิจจาทีฏฐิโก โหติ, ภิกขุณี หุสะโก
โหติ, อะนุญญาสิ โข ภะคะวา, อิมะหิ ทะสะหิ อังเคหิ สะมันนาคะตัง
สามะเณรัง นาเสตุนติ.

ศาสนพิธี

หมวดอุปสมบท

(๖๒) วิธีบรรพชาอุปสมบทแบบเอสาหัง

กุลบุตรผู้มีศรัทธามุ่งอุปสมบท พึงรับผ้าไตรอุ้มประนมมือเข้าไปในสังฆสนนิบาต วางผ้าไตรไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายพระอุปัชฌายะ แล้วกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง แล้วนั่งคุกเข่าอุ้มผ้าไตร ประนมมือเปล่งวาจา ถึงสรณะและขอบรรพชาด้วยคำมคธ หยุดตามจุดจุลภาคว่า

เอสาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภาวะวันตัง สรรระถัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

หุติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาวะวันตัง สรรระถัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

ตะติยัมปาหัง ภันเต, สุจิระประรินิพพุตัมปิ, ตัง ภาวะวันตัง สรรระถัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ, ละเภยยาหัง ภันเต, ตัสสะ ภาวะวะโต, ธัมมะวินะเย ปัพพัชชัง, ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง

อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

หุติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, ปัพพัชชัง ยาจามิ, อิมานิ กาสายานิ วัตถานิ คะเหตฺวา, ปัพพาเซถะ มัง ภันเต, อะนุกัมปัง อุปาทายะ

ถ้าบวชเป็นสามเณร ยกคำว่า **ละเภยยัง อุปะสัมปะทัง** ออกเสีย

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะรับเอาผ้าไตรจากผู้มุ่งบรรพชาวางไว้ตรงหน้าตัก แล้วกล่าวสอนถึงพระรัตนตรัยเป็นต้น และบอก **ตะจะปัญจะกะกัมมัญฐาน** ให้ว่าตามไปที่ละบท โดยอนุโลมและปฏิโลม ดังนี้

เกสา โลมา นะชา ทันตา ตะโจ (อนุโลม)

ตะโจ ทันตา นะชา โลมา เกสา (ปฏิโลม)

ครั้นสอนแล้วพระอุปัชฌายะชักอั้งสะออกจากไตรสวมให้แล้ว ลั้งให้ออกไปครองไตรจีวรตามระเบียบ ครั้นเสร็จแล้วเข้าไปหาพระอาจารย์ รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ ทน นั้งคุกเข่า ประนมมือเปล่งวาจาขอสวณะและศีล ดังนี้

อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ
 ทุติยัมปิ อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ
 ตะติยัมปิ อะหัง ภันเต, สวระณะสีลัง ยาจามิ

ลำดับนั้น พระอาจารย์กล่าวคำนมัสการนำให้ผู้มุ่งบรรพชาว่าตามไป ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

แต่ที่ท่านจะลั้งด้วยคำว่า เอวัง วะเทหิ หรือ ยะมะหัง วะทามิ ตัง วะเทหิ ฟังรับว่า อามะ ภันเต ครั้นแล้วท่านนำให้เปล่งวาจาว่าสวณะคมน์ตามไปที่ละพากย์ดังนี้

	พุทริัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	พุทริัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	พุทริัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	ธัมมัง	สวระณัง	คัจฉามิ
ตะติยัมปิ	สังฆัง	สวระณัง	คัจฉามิ

เมื่อจบแล้ว ท่านบอกว่า ดิสะระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง ฟังรับว่า อามะ ภันเต ลำดับนั้น พระอาจารย์จะบอกให้รู้ว่าการบรรพชาเป็นสามเณรสำเร็จด้วยสวณะคมน์เพียงเท่านี้ ที่นั้น ฟังสมาทานสิกขาบท ๑๐ ประการ ว่าตามท่านไปดังนี้

ปาณาติปาตา เวระมะณี
 อะทินนาทานา เวระมะณี
 อะปรัหฺมจะริยา เวระมะณี
 มุสาวาทา เวระมะณี
 สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี
 วิกาละโภชะนา เวระมะณี
 นัจจะคีตะวาทิตะวิสุกะทัสสะนา เวระมะณี
 มาลาคันธะวิเลปะนะธาระณะมัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวระมะณี
 อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี
 ชาตะรุปะระชะตะปะฎิกคะหะณา เวระมะณี
 อิมานิ ทะสะ ลิกขาปะทานิ สะมาதியามิฯ (ว่า ๓ ทน)

ในลำดับนั้น สามเณรพึงรับบาตร อุ้มเข้าไปหาพระอุปัชฌายะในสังฆสนธิบาตวางไว้ข้างตัวด้านซ้าย รับเครื่องสักการะถวายท่านแล้วกราบ ๓ หน นิ่งคุกเข่าประนมมือกล่าวคำขอนิสัย ว่าดังนี้

อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

หุติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

ตติยัมปิ อะหัง ภันเต, นิสสะยัง ยาจามิ

อุปัชฌาโย เม ภันเต โหติ (ว่า ๓ หน)

พระอุปัชฌายะกล่าวว่า **โอปายิกัง, ปะฐูรปิง, ปาสาทิกะนะ สัมปาเทติ** บทใดบทหนึ่งพึงรับว่า **สาธุ ภันเต** ทุกบทไป แต่นั้นสามเณรพึงกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านว่าดังนี้

อชชะตักเคทานิ เถโร, มัย्हัง ภาโร, อะหัมปิ เถรัสสะ ภาโร (ว่า ๓ หน) เสร็จแล้วกราบลง ๓ หน

ลำดับนั้น พระอุปัชฌายะแนะนำสามเณรไปตามระเบียบแล้วพระอาจารย์ผู้เป็นกรรมวาจาเอาบาตร มีสายคล้องตัวผู้มุ่งอุปสมบทบอกราชและจิวร ผู้มุ่งอุปสมบทพึงรับว่า **อามะ ภันเต** ๔ หนดังนี้

คำบอกราชจิวร

คำรับ

๑. **อะยันเต ปัตโต**

อามะ ภันเต

๒. **อะยัง สังฆาภู**

อามะ ภันเต

๓. **อะยัง อุตตะราสังโค**

อามะ ภันเต

๔. **อะยัง อันตะระวาสะโก**

อามะ ภันเต

ต่อจากนั้นพระอาจารย์ท่านบอกให้ออกไปข้างนอกว่า **คัจจะ อะมุหฺมิ โอกาเส ติฏฐาหิ** พึงถอย ออกลุกขึ้นเดินไปยืนอยู่ในที่ที่กำหนดไว้ พระอาจารย์ท่านสวดสมมติตนเป็นผู้สอนซ้อมแล้ว ออกไปสวดถามอันตรายิกรรม พึงรับว่า **นัตถิ ภันเต** ๕ หน **อามะ ภันเต** ๘ หน ดังนี้

ถาม

ตอบ

๑. **กุญฺฐัง**

นัตถิ ภันเต

๒. **คัณโท**

นัตถิ ภันเต

๓. **กิลาส**

นัตถิ ภันเต

๔. **โสโส**

นัตถิ ภันเต

๕. **อะปะมาโร**

นัตถิ ภันเต

๑. **มะนุสโสสี**

อามะ ภันเต

๒. **ปุริโสสี**

อามะ ภันเต

๓. **ภุชิสโสสี**

อามะ ภันเต

๔. **อะนะโณสี**

อามะ ภันเต

๕. **นะสี ราชะกะโฏ**

อามะ ภันเต

๖. **อะนุญญาโตสี มาตาปัตตฺหิ**

อามะ ภันเต

๗. **ปะริปุณณะวีสะติวัสโสสี**

อามะ ภันเต

๘. **ปะริปุณณะนเต ปัตตะจิวะรัง**

อามะ ภันเต

๑. **กินนาโมสี**

อะหัง ภันเต..... นามะ

๒. **โก นามะ เต อุปัชฌาโย**

อุปัชฌาโย เม ภันเต

อายัสสีมา..... นามะ

ถ้าตอบพร้อมกันให้เปลี่ยน **เม** เป็น **โน**

ช่องที่.....ไว้ พระอุปัชฌายะหรืออาจารย์ท่านจะตั้งชื่อของอุปสัมปทาเปกขะ กรอกลง
ช่องให้ไว้ก่อนวันบวช และช่องที่.....ไว้ในช่องชื่อของพระอุปัชฌาย์ ก็เช่นเดียวกัน ให้กรอก
ตามชื่อของพระอุปัชฌายะ ซึ่งท่านจะบอกและกรอกให้ไว้ก่อนวันบวช

ครั้นสวดสอนซ้อมแล้ว ท่านกลับเข้ามาสวดขอเรียกอุปสัมปทาเปกขะเข้ามา อุปสัมปทาเปกขะ
ฟังเข้ามาในสังฆสันนิบาต กราบลงตรงหน้าพระอุปัชฌายะ ๓ หน แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือเปล่งวาจา
ขออุปสมบท ว่าดังนี้

สังฆัมภันเต, อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง อุปาทายะ
หุตติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง
อุปาทายะ

ตะติยัมปิ ภันเต, สังฆัง อุปะสัมปะทัง ยาจามิ, อุลลุมปะตุ มัง ภันเต, สังโฆ อะนุกัมปัง
อุปาทายะ

ถ้าว่าพร้อมกันให้เปลี่ยน **ยาจามิ** เป็น **ยาจามะ** เปลี่ยน **มัง** เป็น **โน**

ในลำดับนั้น พระอุปัชฌายะกล่าวเผด็จสงฆ์แล้ว และพระอาจารย์สวดสมมติตน ถาม
อันตรายิกธรรม อุปสัมปทาเปกขะ ฟังรับว่า **นัตถิ ภันเต ๕ หน อามะ ภันเต ๘ หน** ตอบชื่อตนและชื่อ
อุปัชฌายะรวม ๒ หน โดยนัยนหลัง แต่นั้นฟังนั่งฟังท่านสวดกรรมวาจาอุปสมบทไปจนจบ ครั้นจบแล้ว
ท่านเอาบาตรออกจากตัวแล้ว ฟังกราบ ๓ หน นั่งพับเพียบประนมมือฟังพระอุปัชฌายะบอกอนุศาสน์
ไปจนจบแล้วรับว่า **อามะ ภันเต** แล้วกราบ ๓ หน

จบวิธีอุปสมบทแบบเอสาหัง



หมวดวินัยกรรม

(๖๓) ทำพินทุกัปปะ ^{(๑) (๒) (๔)}

ใช้ดินสอดำ หรือสีอย่างอื่นก็ได้ วาดเป็นจุดหรือแวงกลมที่เอกเทศแห่งผ้า ฟังเปล่งวาจา หรือผูกใจ
ในขณะที่ทำอยู่ว่า

“อิมี พินทุกัปปิ กโรมิ”

(๖๔) อธิษฐาน ^{(๑) (๓) (๔)}

อธิษฐาน มี ๒ คือ

๑. **อธิษฐานด้วยกาย** เอามือจับหรือลูบบริหารที่จะอธิษฐานแล้วทำความผูกใจตามคำอธิษฐาน
๒. **อธิษฐานด้วยวาจา** คือ ลั่นคำอธิษฐาน ไม่ถูกของด้วยกายก็ได้ แจกออกไปเป็น ๒ คือ
 - ๒.๑ อธิษฐานในหัตถบาธ ของอยู่ภายใน ๒ ศอกคืบ หรือศอก ๑ ในระหว่าง
 - ๒.๒ อธิษฐานนอกหัตถบาธ ของอยู่ห่างตัวเกิน ๒ ศอกคืบ หรือ ศอก ๑ ในระหว่าง

(๖๕) คำอธิษฐานบริหารต่างๆ

คำอธิษฐานบริหารสิ่งเดียว ในหัตถบาธ ว่าดังนี้ :-

สังฆาฏิ (ผ้าทาบ)	“อิมี สงฆาฏิ อธิฏฐามิ”
อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม/จีวร)	“อิมี อุตตราสงค์ อธิฏฐามิ”
อันตรวาสก (ผ้าถุง/สบง)	“อิมี อันตรวาสก อธิฏฐามิ”
บาตร	“อิมี ปตต อธิฏฐามิ”
ผ้าสีหะ	“อิมี สีหะ อธิฏฐามิ”
ผ้าปิดผี	“อิมี กณทุปปัจฉา อธิฏฐามิ”
ผ้าอาบน้ำฝน	“อิมี วสฺสสิกา อธิฏฐามิ”
ผ้าปูนอน	“อิมี ปจฺจตุถรณ อธิฏฐามิ”
ผ้าเช็ดหน้า เช็ดปาก	“อิมี มุขปุณณโจล อธิฏฐามิ”
ผ้าเป็นบริหาร	“อิมี ปริกฺขารโจล อธิฏฐามิ”

ถ้าจะอธิษฐานผ้าหลายผืนควบกัน ให้ว่าดังนี้:-

ผ้าปูนอน	“อิmani ปจฺจตุถรณานิ อธิฏฐามิ”
ผ้าเช็ดหน้า เช็ดปาก	“อิmani มุขปุณณโจลานิ อธิฏฐามิ”
ผ้าเป็นบริหาร	“อิmani ปริกฺขารโจลานิ อธิฏฐามิ”

(๑) บุปผสิกขาธรรม หน้า ๒๒๗, ๔๔๖-๔๖๖

(๒) วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๖๔-๑๖๕

(๓) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๖๐-๑๖๕

(๔) อุปสมบทวิธี หน้า ๕๑-๕๔

ถ้าของอยู่ห่างตัว ฟังใช้อธิษฐานนอกหัตถบาสนั้นจากตามแบบนั้น แต่เปลี่ยนบทว่า “**อิม**” เป็น “**เอต**” เปลี่ยนบทว่า “**อิมานิ**” เป็น “**เอตานิ**”

เมื่อจะอธิษฐาน ถ้าเป็นบริวารที่กำหนดให้มีแต่สิ่งเดียวของเดิมมีอยู่ จะเปลี่ยนใหม่ ต้องเลิกของเดิมเสียก่อน ยกเลิกบริวารเดิมเรียกว่า **ปัจจุทรรณ** หรือถอนอธิษฐาน มีแบบวางไว้ แสดงผ้าสังฆาฏิ เป็นตัวอย่างว่า

“อิม สงฆาฏิ ปัจจุทรรามิ”

ยกเลิกบริวารอื่น ฟังเปลี่ยนตามชื่อ ถ้าเป็นบริวารที่จะใช้นุ่งห่ม ฟังย่อมาให้ได้ดี และทำพินทุกัปปะ ตามแบบอันกล่าวแล้วก่อนจึงอธิษฐาน

(๖๖) **วิกัปป** (๑) (๒) (๓) (๔)

ผ้านอกจากของอธิษฐานมีประมาณเพียงยาว ๘ นิ้ว กว้าง ๔ นิ้ว พอเป็นชิ้นใช้ประกอบเป็นจีวรได้ เรียกว่าอติเรกจีวร ภิกษุมีเป็นสิทธิของตนได้เพียง ๑๐ วัน มีเกินกำหนดนั้นไป มีลักษณะปรับอบัติปาจิตตีย์ที่ให้สละของนั้นเสีย ภิกษุปรารถนาจะเอาไว้ใช้ นอกจากการอธิษฐาน ฟังทำให้เป็นของ ๒ เจ้าของในระหว่างตนกับภิกษุอื่น เรียกว่า วิกัปป วิกัปปแก่สามเณรท่านก็อนุญาติ แต่ทำกันมาในระหว่างภิกษุด้วยกัน

วิกัปปมี ๒ คือ

๑. วิกัปปต่อหน้า คือ วิกัปปต่อหน้าผู้รับในหัตถบาสน

จีวรผืนเดียว	ว่า	“ อิม จีวรํ ตฺยหํ วิกัปปเปมิ ”
จีวรหลายผืน	ว่า	“ อิมานิ จีวรานิ ตฺยหํ วิกัปปเปมิ ”
บาตรใบเดียว	ว่า	“ อิม ปตฺตํ ตฺยหํ วิกัปปเปมิ ”
บาตรหลายใบ	ว่า	“ อิเม ปตฺเต ตฺยหํ วิกัปปเปมิ ”

๒. วิกัปปลับหลัง คือ วิกัปปให้สหธรรมิกรูปใดรูปหนึ่ง ผู้ไม่ได้อยู่เฉพาะหน้าลั่นวาจาต่อหน้าสหธรรมิกรูปอื่น ในที่นี้จักไม่ขอกกล่าวโดยละเอียด ในทางปฏิบัติที่ทำกันมา ใช้วิกัปปต่อหน้าก็เพียงพอให้สำเร็จประโยชน์ตามต้องการได้แล้ว

วิกัปปต่อหน้า ถ้าของอยู่นอกหัตถบาสนให้ว่า

“ เอต ”	แทน	“ อิม ”
“ เอตานิ ”	แทน	“ อิมานิ ”
“ เอเต ”	แทน	“ อิเม ”

จีวรที่วิกัปปไว้ จะบริโภคต้องขอให้ผู้รับถอนก่อน ไม่ทำอย่างนั้นและบริโภค มีลักษณะปรับอบัติปาจิตตีย์

(๑) บุพพสิกขาวัรรณนา หน้า ๔๕๔-๔๖๖

(๒) วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๖๖-๑๖๙

(๓) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๑๖๕-๑๖๗

(๔) อุปลสมบทวิธี หน้า ๕๔-๕๖

คำถอนวิกัปต่อหน้า ในหัตถบาล ว่าดังนี้-

ผู้ถอนแก่กว่า

จิวรผืนเดียว

“อิหม์ จิวรึ มยหึ สนุดกั ปริภณช วา วิสชชเชหิ วา ยถาปจจยั วา กโรหิ”

จิวรหลายผืน

“อิmani จิวรานิ มยหึ สนุดกานิ ปริภณช วา วิสชชเชหิ วา ยถาปจจยั วา กโรหิ”

ผู้ถอนอ่อนกว่า

จิวรผืนเดียว

“อิหม์ จิวรึ มยหึ สนุดกั ปริภณชถ วา วิสชชชถ วา ยถาปจจยั วา กโรถ”

จิวรหลายผืน

“อิmani จิวรานิ มยหึ สนุดกานิ ปริภณชถ วา วิสชชชถ วา ยถาปจจยั วา กโรถ”

ถ้าถอนนอกหัตถบาล ฟังเปลี่ยน

“เอต” แทน “อิหม์”

“เอตานิ” แทน “อิmani”

นอกนั้นคงว่าอย่างเดียวกันกับถอนในหัตถบาล

บาตรที่วิกัปไว้แล้ว ไม่มีกำหนดให้ถอนก่อนจึงบริโภค ฟังใช้เป็นของวิกัปเกิด แต่เมื่อจะอธิษฐานฟังให้ถอนก่อนคำที่จะฟังให้เปลี่ยนแปลงไปตามชื่อของกิติ ตามจำนวนของกิติ ตามฐานะที่ตั้งอยู่กิติ ฟังเทียบเคียงกับคำถอนวิกัปจิวรเถิด

(๖๗) คำเสียดสละไตรจิวรล่วงราตรี ^(๑)

จิวรเป็นนิสสัคคีย์ เพราะอยู่ปราศจากเขตล่วงราตรีนั้น ฟังสละแก่สงฆ์ก็ได้ แก่คณะก็ได้ แก่บุคคลก็ได้

คำเสียดสละแก่บุคคล ว่าดังนี้ :-

“อิหิ เม ภนเต จิวรึ รตติวิปฺปวฺตถั อญฺจตร ภิกขุสมฺมตฺติยา นิสฺสคฺคิย, อิมาหิ อายสฺมโต

นิสสชชชามิ”

ถ้าเสียดสละจิวร ๒ ผืน ว่า “**หุวิจิวรึ**”

ถ้าเสียดสละทั้ง ๓ ผืน ว่า “**ติจิวรึ**”

ถ้าผู้เสียดสละแก่กว่า ฟังว่า “**อาวุโส**” แทน “**ภนเต**”

จิวรเป็นนิสสัคคีย์ ยังไม่ได้สละ บริโภคต้องทุกกฎ สละแล้วได้คืนมา ยังปรารถนาอยู่ ฟังอธิษฐานเป็นไตรจิวรใหม่

เมื่อสละนั้น ฟังตั้งใจสละให้ขาด แล้วจึงแสดงอาบัติภิกษุผู้รับเสียดสละนั้น หากจะถือเอาเสียดสละเดียวเจ้าของเดิมก็ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่จะเรียกคืนได้ แต่เป็นธรรมเนียมอันดีของเธอ เมื่อรับแล้วคืนให้เจ้าของเดิม ไม่ทำอย่างนั้นต้องทุกกฎ

(๑) วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๘๔-๘๕

(๗๐) วิธีแสดงอาบัติ

โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าห้ามเรียกว่าอาบัติโดยต้นเค้าแบ่งเป็น ๒

๑. **อเตกัจฉาบัติ** เป็นอาบัติที่แก้ไขไม่ได้ เรียกโดยชื่อว่าปาราชิก ต้องเข้าแล้ว เป็นขาดจากภิกษุภาพไม่มีสังวาสกับสงฆ์อีก

๒. **สเทกัจฉาบัติ** เป็นอาบัติที่ยังแก้ไขได้ แจกออกไปเป็น ๒

๒.๑ **ครุกาบัติ** เป็นอาบัติหนัก เรียกโดยชื่อว่า **สังฆาทีเสส** มีวิธีปลดเปลื้องสำเร็จด้วยสงฆ์

๒.๒ **ลหุกาบัติ** เป็นอาบัติเบา ต่างโดยชื่อว่า **ถูลัจจาย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนีเย** **ทุกกฎ ทุพภาสิต** เบากว่ากันลงมาโดยลำดับ มีวิธีปลดเปลื้องด้วยการแสดง คือเปิดเผย ภิกษุอื่น แม้เพียงรูปเดียวก็ได้

วิธีแสดงอาบัติ ๓ อย่าง คือ

๑. แสดงอาบัติตัวเดียว วัตถุอย่างเดียว
๒. แสดงอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน
๓. แสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

ในที่นี้แสดงวิธีแสดงอาบัติหลายตัว ต่างวัตถุกัน

ผู้แสดง $\left\{ \begin{array}{l} \text{แก้กว่า} \\ \text{อ่อนกว่า} \end{array} \right\}$ ว่า “**อหิ** $\left\{ \begin{array}{l} \text{อาวุโส} \\ \text{ภนฺเต}$

สมพหุลา นานาวตถุกาโย.....อาปตติโย อาปนุโน ตา ปฏิตเสมิ”

ที่ลงจุดไว้สำหรับออกชื่ออาบัติ ใช้ชื่ออย่างเดียวกับที่ใช้ในวิธีแสดงที่ ๒ ยกเว้นอาบัติทุพภาสิต ซึ่งต้องเพราะพูดลั่นกันอย่างเดียวไม่มีต่างวัตถุใช้แสดงแบบอาบัติหลายตัว วัตถุเดียวกัน

วิธีแสดงอาบัติทั้ง ๓ วิธี จะต่างกันเฉพาะตอนผู้แสดงว่าออกชื่ออาบัติในประโยคแรกเท่านั้น ประโยคต่อไปว่าเหมือนกันดังนี้:-

ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ ปสุสสิ อาวุโส ”
	{	อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ ปสุสถ ภนฺเต ”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ อาม อาวุโส ปสุสามิ ”
	{	อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ อาม ภนฺเต ปสุสามิ ”
ผู้รับ	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ อายตี อาวุโส สํเวรยยาสิ ”
	{	อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ อายตี ภนฺเต สํเวรยยาถ ”
ผู้แสดง	{	แก้กว่า	ฟังว่า	“ สาธุ สุกฺกุ อวุโส สํวริสฺสามิ ”
	{	อ่อนกว่า	ฟังว่า	“ สาธุ สุกฺกุ ภนฺเต สํวริสฺสามิ ”

ที่ลงจุดไว้สำหรับออกชื่ออาบัตินี้ดังต่อไปนี้:-

อุลลจยาโย	สำหรับอาบัติ	อุลลัจจัย
นิสฺสคฺคยาโย ปาจิตฺตยาโย	” ”	ปาจิตฺตีย์ที่ให้สละของ
ปาจิตฺตยาโย	” ”	ปาจิตฺตีย์ล้วน
ทุกฺกฏาโย	” ”	ทุกฺกฏ
ทุพฺภาสิตาโย	” ”	ทุพฺภาสิต

อาบัติวัตถุเดียวกัน ภิกษุต้องเหมือนกัน เช่น มือติเรกจีวรล่วง ๑๐ วันด้วยกัน เรียกว่า สภาคาบัติ แปลว่า อาบัติมีส่วนเสมอกันห้ามไม่ให้แสดง ห้ามไม่ให้รับต่อกัน ถ้าขึ้นทำท่านปรับทุกฺกฏ ทั้งผู้แสดงและผู้รับ แต่ท่านยอมว่าอาบัตินั้นเป็นอันแสดงแล้ว

อนึ่ง การแสดงอาบัติ ท่านให้แสดงโดยควรแก่ชื่อแก่วัตถุแก่จำนวน แสดงผิดชื่อใช้ไม่ได้ แสดงผิดวัตถุและผิดจำนวน ข้างมากแสดงเป็นน้อยใช้ไม่ได้ ข้างน้อยพลั้งเป็นมาก เช่น อาบัติตัวเดียวแสดงว่าเป็น “สมฺพหุลา” หรือวัตถุเดียว แสดง “นานาวตฺตฺถกาโย” เช่นนี้ใช้ได้

อาการที่ภิกษุจะต้องอาบัติ ๖ อย่างคือ

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย
๒. ต้องด้วยไม่รู้สิ่งนี้เป็นอาบัติ
๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วขึ้นทำ
๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร
๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร
๖. ต้องด้วยลืมสติ

(๗๑) นิสัย ^{(๑) (๒) (๓)}

ภิกษุมีพรรษาหย่อน ๕ จัดเป็นนวกะผู้ใหม่ ต้องถือภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเป็นอุปัชฌายะ และอาศัยภิกษุรูปนั้นอยู่รับโอวาทอนุศาสน์ของภิกษุนั้น ในครั้งแรกที่ทรงอนุญาตอุปัชฌายะ ภิกษุผู้อุปสมบทอยู่แล้ว แต่หย่อน ๕ พรรษา ก็จำถืออุปัชฌายะ

คำขอนิสัยอุปัชฌายะ ว่าดังนี้ :-

“อุปชฌาโย เม ภนฺเต โหหิ” ๓ หน

เมื่อภิกษุผู้ที่นวกะนั้นขออาศัยรับว่า “สาหุ”, “ลหุ” “โอปายิก” “ปฏฺฐิรูป”, “ปาสาทิเกน สมฺปาเทหิ” บทใดบทหนึ่ง ๓ ครั้ง เว้นระยะให้ภิกษุผู้ขอนิสัยตอบรับว่า “สาธุ ภนฺเต” ทุกบทไป เป็นอันถืออุปัชฌายะแล้ว ภิกษุผู้รับให้ฟังได้ชื่อว่า “อุปัชฌายะ” ภิกษุผู้ฟังได้ชื่อว่า “สัทธวิหาริก” กิจที่ฟังเรียกว่า “นิสัย”

(๑) บุญพริกขาวรรณนา หน้า ๓๙๓-๔๐๑

(๒) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๔๒-๔๑

(๓) อุสมบทวิธี หน้า ๑๐

แต่นั้นผู้ขอโทษ ฟังกล่าวรับเป็นธุระให้ท่านสืบไปว่า

“อชชตคุเคทานิ เถโร มยุห์ ภาโร, อหุมปิ เถรสสุ ภาโร” ๓ ทน

ภิกษุผู้ไม่ได้อยู่ในปกครองของอุปัชฌายะ ต้องถือภิกษุอื่นเป็นอาจารย์และอาศัยท่านแทนอุปัชฌายะ

วิธีถืออาจารย์ก็เหมือนกับวิธีถืออุปัชฌายะ ต่างแต่คำขอว่า

“อาจารย์ เม ภนฺเต โหติ, อายุสมโต นิสฺสาย วจฺจามิ” ๓ ทน

ภิกษุผู้รับให้ฟังได้ชื่อว่า “อาจารย์” ภิกษุผู้อิงอาศัยได้ชื่อว่า “อันเตวาลิก”

ภิกษุมีพรรษาหย่อน ๕ เป็นนวกะอยู่ แม้เป็นผู้มีความรู้ทรงธรรมทรงวินัย จะไม่ถือโทษอยู่ในปกครองของอุปัชฌายะ หรือของอาจารย์ไม่ชอบ ทรงห้ามไว้ ภิกษุเดินทาง ภิกษุผู้ใช้ ภิกษุผู้เข้าไปเพื่อเจริญสมณธรรมชั่วคราวในที่ใด หากท่านผู้ให้โทษไม่ได้ และมีเหตุขัดข้องที่จะไปอยู่ในที่อื่นไม่ได้ จะอยู่ในที่นั้นด้วยผูกใจว่าเมื่อใดมีท่านผู้ให้โทษได้มาอยู่ จักถือโทษในท่านนั้นก็ใช้ได้

ภิกษุผู้มีพรรษาได้ ๕ แล้ว แต่ยังหย่อน ๑๐ มีองค์สมบัติพอรักษาตนผู้อยู่ตามลำพังได้ทรงพระอนุญาตให้พ้นจากโทษอยู่ตามลำพังได้ เรียกว่า **นิสสัยมุตตกะ** ฝ่ายภิกษุผู้มีความรู้ไม่พอจะรักษาตนเองแม้พ้น ๕ พรรษาแล้ว ก็ต้องถือโทษ

(๗๒) จำพรรษา

เป็นธรรมเนียมของภิกษุ เมื่อถึงฤดูฝน หยุดอยู่ที่เดียวไม่เที่ยวไปไหน ๓ เดือนต้นฤดู เรียกว่า จำพรรษา ถึงวันเข้าพรรษาพึงเข้าไปประชุมอธิษฐานพรรษาพร้อมด้วยสงฆ์ในอุโบสถ หรือในวิหาร

คำอธิษฐานพร้อมกัน ว่าดังนี้

“อิมสฺมี อาวาเส, อิมํ เตมาสํ, วสฺสํ อุเปมิ”

คำอธิษฐานทีละรูป ว่าดังนี้

“อิมสฺมี อาวาเส, อิมํ เตมาสํ, วสฺสํ อุเปมิ”

เมื่ออธิษฐานฟังผูกใจว่า จักอยู่ค้างคืนในเขตอาวาสตลอด ๓ เดือน ถ้าภิกษุทำกุฎีอยู่จำพรรษาในป่า เฉพาะรูปควรกำหนดเขตเฉพาะกุฎีกับบริเวณ แล้วกล่าวคำอธิษฐานพรรษาว่า

“อิมสฺมี อาวาเส, อิมํ เตมาสํ, วสฺสํ อุเปมิ”

ถึงวันเข้าพรรษา ไม่เข้าพรรษา เที่ยวเร่ร่อนไปเสียไม่สมควร เข้าพรรษาแล้ว ต้องอยู่แรมคืนตลอด ๓ เดือน ถ้ามีเหตุจำเป็นทรงอนุญาตให้ไปได้ แต่ให้กลับมาภายใน ๗ วัน เรียกว่าไปด้วยสัตตทากรณียะ เช่นนี้ พรรษาไม่ขาด ถ้าไปเสียด้วยไม่คิดกลับ หรือคิดจะกลับ แต่เกิน ๗ วันไปพรรษาขาด ไม่เข้าพรรษา หรือขาดพรรษา เพราะมีเหตุไม่จำเป็น เป็นละเมิดธรรมเนียม ถูกปรับอาบัติทุกกฏ

(๗๓) คำสัตตทาหะ

สัตตทากรณีเยํ กิจจํ เม อตฺถิ, ตสฺมา มยา คนฺตพฺพํ, อิมสฺมี สตฺตทาพฺพณฺตเร นีวตฺติสฺสามิ.

แปลว่า กิจที่ต้องทำสัตตทาหะของผมนั้นอยู่ เพราะฉะนั้นผมจำต้องไป ผมจักกลับมาภายใน ๗ วัน

(๗๔) คำขอขมารวม

ระตนะตตะเย ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ กะตัง สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัณฑ

อาจจะริเย ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ กะตัง สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัณฑ

มาตาปีตะเร ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ กะตัง สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัณฑ

กรรมชั่วอันใดที่เป็นบาปอกุศล อันข้าพเจ้าได้ประมาทพลาดพลั้ง ล่วงเกินในคณะพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ในครูบาอาจารย์ ตลอดทั้งบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย สามีกรรยาของข้าพเจ้า ด้วยกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง จำได้หรือจำไม่ได้ก็ดี ทั้งที่มีเจตนาหรือหาเจตนาไม่ได้ ขอให้ท่านผู้มี พระคุณทั้งหลายเหล่านั้นจงลูแก่โทษ โปรรตอโหสิกรรมให้ข้าพเจ้า เพื่อไม่ให้เป็นบาป เป็นเวร เป็นกรรม ต่อไปอีก ขอความสุข ความเจริญ ความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เสนียดจัญไร อันตรายใดๆ อย่าได้มา พ้องพาน ความมีโชคมีชัยจงเกิดจงมีแก่ข้าพเจ้าตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปตลอดกาลนานเทอญฯ สาธุ

เมื่อจะขอขมาโทษจากผู้ใด ให้กราบ ๓ ครั้งก่อน แล้วว่านโม ๓ จบ ต่อไปกล่าวคำขอขมา ๓ /จบ แล้วหมอบลงว่า “**ขะมามะ ภัณฑ**” ตามระยะคำบาลีท่านอโหสิว่า “**อะหัง ขะมามิ ตุมฺเหหิปี เม ขะมิตฺตัพพัง**”

(๗๕) ขอขมา ^(๑)

ในพระพุทธศาสนา มีนิยามว่า ผู้ใดทำล่วงเกินผู้อื่น ผู้นั้นไม่ควรทำเลยตามเลย รู้สึกตัวแล้วพึงขอโทษ เรียกว่า ขอขมา แปลว่า ขอให้อดโทษ และผู้ใดถูกล่วงเกิน และได้รับขอขมา ผู้นั้นไม่ควรถือโกรธไม่รู้หาย พึงรับขมายอมอดโทษให้ การขอขมาจึงเป็นธรรมเนียมทำกันสืบมาในวันเข้าพรรษา และในวันต่อจากนั้น ตามกาล อยู่ในวัดเดียวกันหรือในต่างวัด เป็นกิจอันผู้น้อยทำแก่ผู้ใหญ่ แม้ไม่เคยได้ล่วงเกินกันก็ยิ่งทำอยู่

คำขอขมา ว่าดังนี้:-

ผู้ขอขมารูปเดียวว่า

“**เถเร ปมาเทน, ทวารตตะเยน กตฺ,**

สพฺพํ อปรารํ ขมถ เม ภัณฑ”

ผู้รับขมาว่า

“**อหํ ขมามิ, ตยาปี เม ขมิตฺตัพพัง**”

ผู้ขอขมารูปเดียวรับว่า

“**ขมามิ ภัณฑ**”

ผู้ขอขมาหลายรูปว่า

“**เถเร ปมาเทน, ทวารตตะเยน กตฺ,**

สพฺพํ อปรารํ ขมตุ โน ภัณฑ”

ผู้รับขมาว่า

“**อหํ ขมามิ, ตุมฺเหหิปี เม ขมิตฺตัพพัง**”

ผู้ขอขมาหลายรูปรับว่า

“**ขมามิ ภัณฑ**”

ถ้าผู้รับขมา เป็นพระมหาเถระผู้มีอาวุโสมาก พึงใช้คำว่า “**มหาเถเร**” รองจากนั้นลงมาว่า “**เถเร**” รองลงมาอีกว่า “**อาจจะริเย**” ต่ำกว่านั้นกว่า “**อายุสมฺมุเต**” พึงเลือกใช้คำให้เหมาะสมกับบุคคล ผู้รับขมา

เป็นธรรมเนียมที่ผู้รับขมาต้องกล่าวคำให้พร ฉะนั้นเมื่อขอขมาแล้ว ผู้ขอขมาพึงหมอบบอกรับพรจากท่าน เมื่อท่านให้พรจบ รับว่า “**สาธุ ภัณฑ**”

(๑) อุปสมบทวิธี หน้า ๑๐๒-๑๐๓

(๗๖) คำให้พรเมื่อมีผู้ขอขมา

“เอว โหตุ เอว โหตุ, โย จ ปุพฺเพ ปมชฺชิตฺวา ปจฺจํ โส นปฺปมชฺจติ, โสมี โลกํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว จนฺทิมมา, ยสฺส ปาปํ กตํ กมฺมํ กุสเลน ปหิยฺยติ, โสมี โลกํ ปภาเสติ อภา มุตฺโต ว จนฺทิมมา, อภิวาทนสีลิสฺส นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิน, จตฺตาริ ธมฺมา วฑฺฒนฺตุ อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ”

(๗๗) อุโบสถ ^(๑) ^(๒)

อุโบสถ ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. **สังฆอุโบสถ** คือมีภิกษุประชุมกันตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป มีพระพุทธานุญาตให้สวดปาติโมกข์ ภิกษุผู้จะเข้าฟังปาติโมกข์ต้องชำระตนให้บริสุทธิ์จากอาบัติที่เป็นเสนาคาமிณี คือแก้ได้ด้วย การแสดง ส่วนอาบัติที่เป็น วุฏฺฐานคาமிณี จะพ้นได้ด้วยอยู่กรรม คือ สังฆาทิเสส ท่านให้ บอกไว้แก่ภิกษุแม้รูปหนึ่งว่า ข้าพเจ้าต้องอาบัติสังฆาทิเสส มีวัดอยู่อย่างนั้นๆ แล้วฟังปาติโมกข์ได้

กำลังสวดปาติโมกข์ค้างอยู่ มีภิกษุพวกอื่นมาถึงเข้า ถ้ามากกว่าภิกษุผู้ชุมนุมอยู่ ท่านให้สวด ตั้งต้นใหม่ ถ้าเท่ากันหรือน้อยกว่าให้เธอผู้มาใหม่ฟังส่วนยังเหลือต่อไป ถ้าสวดจบแล้วจึงมีภิกษุ อื่นมาแม้มากกว่า ไม่ต้องกลับสวดอีก เธอผู้มาใหม่ฟังบอกปารีสฺสูติในสำนักผู้สวดผู้ฟังปาติโมกข์แล้ว

คำแสดงปารีสฺสูติเป็นการสงฆ์ ว่าดังนี้ :-

“ปารีสฺสูโร อหํ อนฺเต, ปารีสฺสูโรติ มํ สงฺโฆ ธาเรตุ”

ถ้าผู้แสดงมีพรรษาแก่กว่าภิกษุทั้งหมด ให้ว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต”

(๗๘) การขอโอกาสสวดปาฏิโมกข์และตั้งญัตติปวารณา

ก่อนจะขึ้นอาสนะเพื่อสวดปาฏิโมกข์หรือตั้งญัตติปวารณา ผู้สวดต้องนั่งกระโห่ประนมมือ ต่อหน้าคณะสงฆ์ กล่าวว่า

“โอกาสํ เม ภนฺเต เถโร เทตุ, ปาฏิโมกฺขํ อุทฺเทสิตุ”

(ปาฏิโมกข์)

หรือ “โอกาสํ เม ภนฺเต เถโร เทตุ, วินยกถํ กเถตุ”

(ปาฏิโมกข์)

“โอกาสํ เม ภนฺเต เถโร เทตุ, ปวารณาญตฺตี จเปตุ”

(ปวารณา)

ถ้าในคณะสงฆ์นั้นไม่มีภิกษุเกิน ๑๐ พรรษา อาจจะเปลี่ยน “เถโร” เป็น “สงฺโฆ” ก็ได้ และเมื่อ สวดบุพเพกิจจะต้องให้ ผู้อาวุโส ในที่นั้นกล่าวคำอชฺเฌสนาเสียก่อนจึงจะเริ่มสวดได้ ถ้าสวดโดยไม่มี ผู้กล่าวเชิญผู้สวดจะต้องอาบัติทุกกฏ

(๑) บุปผสิกขาวรรคหน้า หน้า ๔๙๑-๕๐๑

(๒) วินัยมุข เล่ม ๒ หน้า ๙๐-๑๐๗

(๗๙) วิธีสวดปาติโมกข์ย่อ ^(๑) (๒)

สวดนิทานอุทเทสตั้งแต่ “สุนนตุ เม ภนุเต สงฺโฆ ไปจนถึง ฆาสฺ โหติ แล้วสวด

อุทฺทิสฺสึ โข อายสฺมนุโต นิทานํ

ตตฺถายสฺมนุเต ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา?

ทุตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ : กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา?

ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ ช กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนุโต : ตสฺมา ตฺถุนฺทึ, เอวเมตํ ธารยามิ.

จบนิทานอุทเทสดังนี้แล้ว อุทเทสนอกนั้นประกาศเอาด้วยสุตะว่า

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ จตฺตารโ ร ปาราชิกา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ เตรสฺ สงฺฆาภิเสสา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ เทว อนฺนิยตา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ ตีสฺ นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ เทวณฺวติ ปาจิตฺติยา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ จตฺตารโ ปาฏิเทสนียา ฐมฺมา

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ เสขิยา ฐมฺมา,

สุตา โข อายสฺมนุเตหิ สตฺตาทิกรณสมฺถา ฐมฺมา,

เอตฺตกนฺตสฺส ภควโต สุตฺตาคตํ สุตฺตปริยาปนฺนํ อนฺวทฺตมฺมาสํ อุทฺทิสฺสึ อาคจฺฉติ, ตตฺถ สทฺทเพเวหฺว สมคฺเคหิ สมฺโมทมาเนหิ อวิทมาเนหิ ลิกฺขิตฺตพฺพนฺติ.

อนึ่ง ไม่มีอันตราย ถ้าสวดปาติโมกข์โดยย่อ ท่านปรับอบัติทุกกฎ อุทเทสใด สวดค้างอยู่ อันตรายมีมา แม้อุทเทสนั้นฟังประกาศด้วยสุตะ แต่นิทานอุทเทสสวดยังไม่จบ อย่าฟังประกาศด้วยสุตะ ฟังสวดเสียให้จบอุทเทส นอกนั้นฟังประกาศเอาด้วยสุตะ เมื่อไม่มีอันตราย ฟังสวดโดยพิสดารจนจบ

๒. คณะอุโบสถ คือ มีภิกษุเพียง ๓ รูป ๒ รูป ท่านห้ามไม่ให้สวดปาติโมกข์ ให้บอกความบริสุทธิ์ของตนแก่กันและกัน ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๓ รูป ให้รูปหนึ่งสวดประกาศด้วยญัตติว่า

“สุนนตุ เม ภนุเต อายสฺมนุตา อชฺชุปฺโปสโธ ปณฺณรโส, ยทายสฺมนุตานํ ปตฺตกฺกลํ, มยํ อญฺญมญฺญํ ปาริสฺสุทฺธิอุโปสถํ กเรยฺยาม.”

ถ้าท่านผู้สวดแก่กว่าเพื่อน ฟังกล่าวว่า “อาวุโส” แทน “ภนุเต” ถ้าเป็นวัน ๑๔ ค่ำ ฟังกล่าวว่า “จาดุทฺทโส” แทน “ปณฺณรโส” ในลำดับนั้น ภิกษุผู้เถระ ฟังบอกความบริสุทธิ์ของตนว่า

“ปริสฺสุทฺโธ อหํ อาวุโส, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธารเณ” ๓ หน

ภิกษุ นอกนี้ ก็ฟังทำอย่างนั้นตามลำดับพรรษา ฟังบอกว่า

“ปริสฺสุทฺโธ อหํ ภนุเต, ปริสฺสุทฺโธติ มํ ธารเณ” ๓ หน

(๑) บุพพลิกขาวรรณนา หน้า ๔๙๗-๔๙๘

(๒) วินัยมูข เล่ม ๒ หน้า ๑๐๒-๑๐๔

ถ้าภิกษุอยู่ด้วยกัน ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ เป็นแต่บอกปารีสุทธิแก่กัน

ผู้แก่ บอกว่า **“ปารีสุทธิ อหิ อาวุโส, ปารีสุทธิติ มํ ธาเรหิ”** ๓ หน

ผู้อ่อน บอกว่า **“ปารีสุทธิ อหิ ฆนฺเต, ปารีสุทธิติ มํ ธาเรถ”** ๓ หน

๓. ปุคคอุโบสถ คือ ภิกษุอยู่รูปเดียว ถึงวันอุโบสถ ท่านให้รอกภิกษุอื่นจนสิ้นเวลา เห็นว่าไม่มาแล้วให้อธิษฐานว่า **“อชฺช เม อุโปสเถ”**

(๘๐) ปวารณา ^{(๑) (๒) (๓)}

ในวันเพ็ญแห่งเดือนกัตติกาต้น ที่เต็ม ๓ เดือน แต่วันจำพรรษามีพระพุทธานุญาตให้ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาถ้วนไตรมาสทำปวารณาแทนอุโบสถ ปวารณาด้วยที่ ๓ สถาน คือ ด้วยได้เห็น ด้วยได้ยิน ด้วยรังเกียจ ปวารณานั้นจักเป็นความอนุโลมแก่กันและกัน และจักเป็นความยังกันและกันให้ออกจากอาบัติ และจักเป็นความทำวินัยในเบื้องต้นหน้าแก่กันและกันแห่งท่านทั้งหลาย

ปวารณา ว่าโดยบุคคลผู้ทำมี ๓

๑. สังฆปวารณา คือปวารณาเป็นการสงฆ์จำนวนภิกษุผู้ประชุมต้องมี ๕ รูปเป็นอย่างน้อย มีจำนวนมากกว่าอุโบสถ ๑ รูป เข้าใจว่า เมื่อเป็นผู้ปวารณา ๑ รูป อีก ๔ รูป จะได้ครบองค์เป็นสงฆ์ ทำปวารณาเป็นการสงฆ์ โดยปกติให้ปวารณารูปละ ๓ หน แต่ถ้ามีเหตุขัดข้องจะปวารณารูปละ ๒ หน หรือ ๑ หนก็ได้ หรือพรรษาเท่ากัน ให้ว่าพร้อมๆ กันก็ได้ จะปวารณาอย่างไร พึงประกาศแก่สงฆ์ให้รู้ด้วยญัตติก่อน

วิธีตั้งญัตตินั้นพึงรู้อย่างนี้:-

๑. ถ้าจะปวารณา ๓ หน พึงตั้งญัตติว่า **“สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ เตววจิกํ ปวาเรยฺย”**

๒. ถ้าจะปวารณา ๒ หน พึงตั้งญัตติว่า **“สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ เทววจิกํ ปวาเรยฺย”**

๓. ถ้าจะปวารณาหนึ่งเดียว พึงตั้งญัตติว่า **“สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ เอกววจิกํ ปวาเรยฺย”**

๔. ถ้าจะจัดภิกษุมีพรรษาเท่ากัน ให้ปวารณาพร้อมกัน พึงตั้งญัตติว่า **“สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ สฺมานวสฺสึกํ ปวาเรยฺย”** จะปวารณาพร้อมกัน ๓ หน ๒ หน หรือหนึ่งเดียวได้ทั้งนั้น

๕. ถ้าจะไม่ระบุประการ พึงตั้งญัตติครอบทั่วไปว่า **“สุณฺหาตุ เม ฆนฺเต สงฺโฆ, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ ปวาเรยฺย”** จะปวารณาที่หนึ่งก็ได้ แต่ท่านห้ามไม่ให้ผู้มีพรรษาเท่ากัน ปวารณาพร้อมกัน

อนึ่ง ถ้าผู้ตั้งญัตติ มีพรรษามากกว่าเพื่อน พึงว่า **“อาวุโส”** แทน **“ฆนฺเต”** และถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๔ พึงว่า **“จาตุทฺทสี”** แทน **“ปณฺณรสี”**

(๑) บุพพสิกขาพรรณนา หน้า ๕๐๘-๕๑๕

(๒) วินัยมูข เล่ม ๒ หน้า ๑๐๗-๑๑๓

(๓) อุปสมบทวิธี หน้า ๑๐๓-๑๐๕

ครั้นตั้งญัตติแล้ว ภิกษุผู้เถระ ฟังนึ่งคุกเข้าประนมมือกล่าวปวารณาต่อสงฆ์ว่า

“สงฆ์ อาวุโส ปวาเรมิ ทิฏฐาเจเน วา สุเตเน วา ปริสุงกาย วา, วทนต์ มํ आयस्मन्โต อนุกมปิ
อุปาหยา, ปาสสนโต ปฏิกุกริสสามิ,

ทุตติมปิ อาวุโส สงฆ์ ปวาเรมิ... ฯลฯ ... ปฏิกุกริสสามิ,

ตติยมปิ อาวุโส สงฆ์ ปวาเรมิ... ฯลฯ ... ปฏิกุกริสสามิ.

ภิกษุ นอกนี้ ถึงปวารณาตามลำดับพระราชาทีละรูป เว้นไว้ตั้งแต่ญัตติให้ผู้มีพระราชาเท่ากัน ปวารณา
พร้อมกัน โดยนัยนั้นเปลี่ยนใช้คำว่า “สงฆมณเต” แทน “สงฆ์ อาวุโส” และ

“ภนเต” แทน “อาวุโส”

๒. **คณะปวารณา** คือ ปวารณาเป็นการคณะจำนวนภิกษุผู้ประมุขมี ๔ รูป หรือ ๓ รูป หรือ
๒ รูป อย่างใดอย่างหนึ่ง

ถ้ามีภิกษุ ๔ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยญัตติว่า

“สุนนตุ เม आयस्मन्โต, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยทายสฺมฺนทานํ ปตฺตกลลํ, มยํ อญฺญมญฺญํ
ปวาเรยยาม” ถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๔ ฟังว่า “จาทุทฺทสี” แทน “ปณฺณรสี”

ถ้ามีภิกษุ ๓ รูป ให้รูปหนึ่งประกาศด้วยญัตติว่า

“สุนนตุ เม आयस्มฺนตา, อชฺช ปวารณา ปณฺณรสี, ยทายสฺมฺนทานํ ปตฺตกลลํ, มยํ อญฺญมญฺญํ
ปวาเรยยาม”

ครั้นตั้งญัตติแล้ว ฟังกล่าวปวารณาต่อกันและกันตามลำดับพระราชา ดังนี้

“อหํ อาวุโส आयस्มฺนเต ปวารามิ ทิฏฐาเจเน วา สุเตเน วา ปริสุงกาย วา, วทนต์ มํ आयस्มฺนโต
อนุกมปิ อุปาหยา, ปาสสนโต ปฏิกุกริสสามิ,

ทุตติมปิ อาวุโส आयस्มฺนเต ปวาเรมิ...ฯ ... ปฏิกุกริสสามิ,

ตติยมปิ อาวุโส आयस्มฺนเต ปวาเรมิ... ฯลฯ ... ปฏิกุกริสสามิ.

ถ้ารูปอ่อนกว่าฟังว่า “ภนเต” แทน “อาวุโส”

ถ้ามีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ ให้กล่าวปวารณาต่อกันเลยดังนี้

“อหํ อาวุโส आयस्มฺนตํ ปวาเรมิ ทิฏฐาเจเน วา สุเตเน วา ปริสุงกาย วา, วทนต์ มํ आयสฺมา
อนุกมปิ อุปาหยา, ปาสสนโต ปฏิกุกริสสามิ,

ทุตติมปิ อาวุโส आयस्มฺนตํ ปวาเรมิ...ฯฯ ...ปฏิกุกริสสามิ,

ตติยมปิ อาวุโส आयस्มฺนตํ ปวาเรมิ... ฯลฯฯ ...ปฏิกุกริสสามิ.

ถ้ารูปอ่อนกว่าฟังว่า “ภนเต” แทน “อาวุโส”

๓. **บุคคลปวารณา** คือ อธิษฐานเป็นการบุคคล ภิกษุผู้อยู่จำพรรษารูปเดียว ครั้นถึงวัน
ปวารณา ท่านให้รอภิกษุอื่น จนสิ้นเวลา เห็นว่าไม่มาแล้ว ให้อธิษฐานว่า “อชฺช เม ปวารณา”

(๘๑) อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณนาวิธี

๑. ปฏิทินทางจันทรคติ กำหนดเวลาที่ดวงจันทร์หมุนรอบโลกเป็น ๑ เดือน ใช้เวลา ๒๙.๕๓๐๕๙๓ วัน รวม ๑๒ เดือนเป็น ๑ ปี (๒๙.๕๓๐๕๙๓ x ๑๒ = ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ วัน)

๒. ปฏิทินทางสุริยคติ กำหนดเวลาที่โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์เป็น ๑ ปี ใช้เวลา ๓๖๕.๒๕๕๖๘๘๐ วัน

๓. ถ้าใช้เฉพาะทางจันทรคติ ฤดูต่างๆ อาจจะไม่เลื่อนไป เช่น ฤดูจำพรรษาซึ่งเป็นหน้าฝน อาจจะไม่ตกในหน้าหนาว หรือหน้าร้อนเพราะฤดูต่างๆ ขึ้นกับตำแหน่งของโลกรอบดวงอาทิตย์

๔. ถ้าใช้เฉพาะทางสุริยคติ จะทำให้การกำหนดวันในแต่ละเดือนทำได้ลำบาก เพราะไม่สามารถเห็นข้อแตกต่างของดวงอาทิตย์ในแต่ละวันได้ แต่สามารถเห็นข้อแตกต่างของดวงจันทร์ในแต่ละวันได้โดยง่าย

๕. ปีสุริยคดียาวกว่าปีจันทรคติ ๓๖๕.๒๕๕๖๘๘๐ - ๓๕๔.๓๖๗๑๒๒ = ๑๐.๘๙๑๕๕๕๘ วัน ๓ ปี จะคลาดกัน ๓๒ วันเศษจึงเกิดการทดอธิกมาส คือ เพิ่มเดือนทางจันทรคติขึ้นอีก ๑ เดือน ทำให้ปีนั้นเดือนทางจันทรคติมี ๑๓ เดือน ส่วนเศษอีก ๒ วันกว่าก็นำไปผนวกในปีต่อไป

๖. ปฏิทินราชการไทยโดยปกติให้ปีทางจันทรคติมี ๑๒ เดือนเดือนคู่จะมี ๓๐ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๕ วัน) เดือนคี่มี ๒๙ วัน (ข้างขึ้น ๑๕ วันกับข้างแรม ๑๔ วัน) เรียกว่า 'ปกติวาร' เฉลี่ยแล้ว ๑ เดือนมี ๒๙.๕ วัน ดังนั้นใน ๑ เดือนกาลแห่งดวงจันทร์จะมากกว่าในปฏิทินอยู่ ๒๙.๕๓๐๕๙๓๕ - ๒๙.๕ = ๐.๐๓๐๕๙๓๕ วัน เวลา นี้สะสมไปเรื่อยๆ จนครบ ๑ วัน จึงเกิดทดอธิกวารคือในเดือน ๗ ซึ่งเป็นเดือนคี่จะมี ๓๐ วัน (มีแรม ๑๕ ค่ำ) แต่จะมีการทดอธิกวารในปีโดยยังไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน เมื่อเห็นว่าจันทร์ดับจันทร์เพ็ญบนท้องฟ้าต่างจากปฏิทินจึงค่อยคิดทดก็มี

๗. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงคิดปักขคณนาวิธีขึ้นเพื่อให้การนับวันขึ้นแรมในปฏิทิน ปักขคณนางตรงกับการจันทรดับจันทร์เพ็ญบนท้องฟ้าโดยไม่ต้องมีการเพิ่มอธิกวารอีก และให้ตรงกับวันที่พระพุทธองค์ทรงกำหนดให้ทำวินัยกรรมอย่างแท้จริง

๘. ครั้งพุทธกาลใช้จันทรคติอิงสุริยคติ เช่น การกำหนดวันเข้าพรรษาในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาสให้เลื่อนเป็นวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง

๙. **ปักข์** แปลว่า ปีกหรือฝักฝ้าย เดือนหนึ่งมี ๓๐ วัน ปักข์ของเดือนก็คือปักข์หนึ่งเดือนเท่ากับ ๑๕ วัน

ปักข์ถ้วน คือ ปักข์นี้ห่างจากปักข์ที่แล้วถ้วน ๑๕ วันพอดี

ปักข์ขาด คือ ปักข์นี้ห่างจากปักข์ที่แล้ว ๑๔ วัน ขาดปักข์อยู่หนึ่งวัน

๑๐. **ปกติสุรทิน** คือ ตามปฏิทินสุริยคติ ปีนั้นเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๘ วัน ตามปกติ

อธิกสุรทิน คือ ตามปฏิทินสุริยคติ ปีนั้นเดือนกุมภาพันธ์มี ๒๙ วัน

(๘๓) การแบ่งฤดูและการบอกฤดู

ในรอบ ๑ ปีพระพุทธศาสนาแบ่งเป็น ๓ ฤดู แต่ละฤดูโดยปกติจะนาน ๔ เดือน

ปีปกติ คือ ปีที่ไม่มีอธิกมาส

ฤดูฝน	จะเริ่มตั้งแต่เข้าพรรษาแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หมดหน้ากฐิน	(สวดข้อ ข.)
ฤดูหนาว	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔	(สวดข้อ ก.)
ฤดูร้อน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘	(สวดข้อ ก.)

ปีที่อธิกมาสมาในฤดูฝน คือ อธิกมาสตกเดือน ๘ หรือเดือน ๑๐

ฤดูฝน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ แรก ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (รวม ๕ เดือน)	(สวดข้อ ง.)
ฤดูหนาว	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ (เหมือนปีปกติ)	(สวดข้อ ก.)
ฤดูร้อน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ (เหมือนปีปกติ)	(สวดข้อ ก.)

ปีที่อธิกมาสมาในฤดูหนาว คือ อธิกมาสตกเดือน ๒ เดือน ๓ หรือ เดือน ๑๒

ฤดูหนาว	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ (รวม ๕ เดือน)	(สวดข้อ ค.)
ฤดูร้อน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๕ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ หลัง	(สวดข้อ ก.)
ฤดูฝน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒	(สวดข้อ ข.)

ปีที่อธิกมาสมาในฤดูร้อน คือ อธิกมาสตกเดือน ๕ หรือเดือน ๗

ฤดูร้อน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๔ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ หลัง (รวม ๕ เดือน)	(สวดข้อ ค.)
ฤดูฝน	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๘ หลัง ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒	(สวดข้อ ข.)
ฤดูหนาว	จะเริ่มตั้งแต่แรม ๑ ค่ำเดือน ๑๒ ถึงขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๔ (เหมือนปีปกติ)	(สวดข้อ ก.)

(๘๔) วิธีเปลี่ยนบุพพกิจพระปาฏิโมกข์ (๑)

ก. ฤดูปกติ

๑. อัญจ อุโปสธา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสธา อวสิฏฺฐา.
๒. อัญจ อุโปสธา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อติกฺกนฺโต, ฉ อุโปสธา อวสิฏฺฐา.
๓. อัญจ อุโปสธา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสธา อติกฺกนฺตา, ปณฺจ อุโปสธา อวสิฏฺฐา.
๔. อัญจ อุโปสธา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสธา อติกฺกนฺตา, จตฺตารโ อุโปสธา อวสิฏฺฐา.
๕. อัญจ อุโปสธา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสธา อติกฺกนฺตา, ตโย อุโปสธา อวสิฏฺฐา.

๖. อัญช อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปญจ อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เทว อุโปสถา อวสิฏฺฐา.

๗. อัญช อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เอโก อุโปสโถ อวสิฏฺฐโ.

๘. อัญช อุโปสถา อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสถา อติกฺกนฺตา, อัญช อุโปสถา ปริปฺนฺธนา.

ข. ฤตฺยปวารณา ไม่มีอธิกมาส

(หมายถึงถึงกลางพรรษา)

๑. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.

๒. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อติกฺกนฺโต, ปญจ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.

๓. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสถา อติกฺกนฺตา, จตฺตารโ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.

๔. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ตโย อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เทว จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.

๕. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, จตฺตารโ อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เทว จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐา.

๖. (วันปวารณา) สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอกา ปวารณา สมฺปตฺตา, ปญจ อุโปสถา อติกฺกนฺตา, เทว อุโปสโถ อวสิฏฺฐา.

๗. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ปญจ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, เอโก อุโปสโถ อวสิฏฺฐโ.

๘. สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, สตฺต จ อุโปสถา เอกา จ ปวารณา ปริปฺนฺธนา.

ค. ฤตฺยมีอธิกมาส ไม่มีปวารณา

(หมายถึงถึงนอกพรรษา)

๑. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, นว อุโปสถา อวสิฏฺฐา.

๒. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เอโก อุโปสโถ อติกฺกนฺโต, อัญช อุโปสถา อวสิฏฺฐา.

๓. อธิกมาสวเสน ทส อุโปสถา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต, เทว อุโปสถา อติกฺกนฺตา, สตฺต อุโปสถา อวสิฏฺฐา.

๙. อธิมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปโต,
สตุตฺต อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, เอโก อุโปสโถ อวสิฏฺโฐ.

๑๐. อธิมาสวเสน นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ
สมฺปโต, อฏฺฐ จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา ปริปฺภุณฺณา.

วิธีกฐินอย่างธรรมเนียมปฏิบัติ

(๘๕) คำถวายผ้ากฐินทาน

(ว่านะโม ๓ จบ พร้อมกัน)

“อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง, สังฆัสสะ โอโณชะยามะ. สาธุ โน ภันเต สังโฆ, อิมัง
สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง ปะฏิคคฺคณาตุ, ปะฏิคคะเหตฺวา จะ, อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อັตถะระตฺถ,
อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.”

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลายถวายผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้แก่พระสงฆ์.
ขอสงฆ์จงรับผ้ากฐิน กับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, ก็แลครั้งรับแล้ว จงกรานกฐินด้วยผ้านี้,
เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายสิ้นกาลนาน เทอญ.” (สงฆ์รับว่า “สาธุ” พร้อมกัน)

(๘๖) คำอุปโลกน์กฐิน

(องค์ที่ ๑ ว่า)

“อิทานิ โข อวูโส, (หรือ อิทานิ โข ภนฺเต) อิหํ สปริวารํ กฉินทุสฺสํ สงฺฆสฺส กฉินตุถารารหกาเลเยว
อุปฺปนฺนํ, อีทิสเส จ กาลे เอวํ อุปฺปนฺเนน ทุสฺเสน กฉินตุถาโร วสฺสํ วุตถานํ ภิกฺขุณฺ्ह กควตา อญฺญญาโต,
เยน อากฺขมาณสฺส สงฺฆสฺส ปญฺจ กปฺปิสุสนฺติ. อนามนฺตจาโร อสมาทานจาโร คณฺโชนํ ยาวทตฺถจิวฺร
โย จ ตตฺถ จิวฺรปฺปาโท โส เนสํ ภวิสฺสติ. จตุสฺปิ เหมนฺตเกสุ มาเสสุ จิวฺรกาลे มหนฺตีกโต ภวิสฺสติ.
อิทานิ ปนฺ สงฺโฆ อากฺขชติ นฺุ โข กฉินตุถารํ, อุทาหฺนากฺขชติ?”

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “**อากฺขมาณ ภนฺเต**” ผู้แก่พรรษากว่า ผู้สวดพึงว่าแต่บท “**อากฺขมาณ**”
ถึงบท “**ภนฺเต**” พึงนั่งถึงบทต่อไปพึงรู้โดยนัยนี้

คำแปล “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย, (หรือข้าแต่ท่านผู้เจริญทั้งหลาย) บัดนี้แล ผ้ากฐินกับ
ทั้งบริวารอันนี้ เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์ในกาลอันควรกรานกฐินนั้นแหละ (ในกาลอันควรแก่คาคาไม้สะดึง
ที่เดียว), ก็พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงอนุญาตการกรานกฐินแก่ภิกษุทั้งหลาย ผู้ได้อยู่จำพรรษาแล้วด้วยผ้าที่
เกิดขึ้นแล้วอย่างนี้ ในกาลเช่นนี้, อาศัยการกรานกฐินไรเล่าเป็นเหตุ อาณิสสํ ๕ จักสำเร็จแก่สงฆ์ผู้ปรารถนาอยู่.
คือเที่ยวไปด้วยไม่ต้องบอกลา ๑ เที่ยวจาริกไปด้วยไม่ต้องถือเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ ๑ ฉนฺคณโปกฺชนํได้ ๑
เก็บอดิเรกจีวรไว้ได้ตามปรารถนา ๑ จิวฺรลาภเกิดขึ้นในอวาสนั้นจักเป็นของได้แก่พวกเธอ ๑ ทั้งจิวฺรกาล
เธอเหล่านั้นจักได้ทำให้เป็นกาลมาก ยึดออกไปในฤดูเหมันต์ ๔ เดือน. ก็บัดนี้สงฆ์ปรารถนาจะกรานกฐิน,
หรือไม่ปรารถนา?

ภิกษุทั้งหลายพึงรับว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายปรารถนาจะกรานกฐินนั้นอยู่”

(องค์ที่ ๒ ว่าดังนี้)

“โส โข ปน ภา๑นเต กิ๑นต๑ถาโร, ภ๑คว๑ตา ปุ๑ค๑ล๑ส๑ส อ๑ต๑ถา๑ร๑วเส๑เน๑ว ๑น๑ญ๑ญา๑โต, ๑นา๑ญ๑ต๑ต๑ร
 ปุ๑ค๑ล๑ส๑ส อ๑ต๑ถา๑รา อ๑ต๑ถ๑โต โห๑ติ กิ๑น๑น๑ติ ๑หิ ว๑ตุ๑ต๑ ภ๑คว๑ตา. ๑น ส๑ง๑โฆ๑ วา ค๑โณ๑ วา กิ๑น๑ อ๑ต๑ถ๑ร๑ติ. ส๑ง๑ฆ๑ส๑ส
 จ ค๑ณ๑ส๑ส จ ส๑มา๑ค๑คิ๑ยา ปุ๑ค๑ล๑ส๑เส๑ว อ๑ต๑ถา๑รา, ส๑ง๑ฆ๑ส๑ส๑ปี ค๑ณ๑ส๑ส๑ปี ต๑ส๑เส๑ว ปุ๑ค๑ล๑ส๑ส๑ปี อ๑ต๑ถ๑โต โห๑ติ กิ๑น๑.
 อ๑หิ๑นา๑นิ ก๑ส๑สิ๑ม๑ กิ๑น๑ทุ๑ส๑ส๑ ท๑ส๑สาม๑ กิ๑น๑ อ๑ต๑ถ๑ริ๑ตุ๑, โย๑ ชิ๑ณ๑ณ๑จ๑วี๑โร วา ๑ทุ๑พ๑พล๑จ๑วี๑โร วา, โย๑ วา ปน ๑สุ๑ส๑หิ๑ส๑ส๑ติ
 อ๑ช๑เช๑ว จ๑ี๑ร๑ก๑ม๑ม๑ นิ๑ญ๑ฐา๑เป๑ต๑วา, ส๑พ๑พิ๑ริ๑ธา๑น๑ อ๑ป๑ริ๑หา๑เป๑ต๑วา กิ๑น๑ อ๑ต๑ถ๑ริ๑ตุ๑, ส๑ม๑ต๑โธ๑ ภ๑วิ๑ส๑ส๑ติ.”

(สงฆ์พึงนั่งอยู่)

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ก็การกรานกฐินนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงอนุญาต ด้วยอำนาจแห่งความกรานของบุคคลอย่างเดียว, เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่ากฐินไม่เป็นอันกรานแล้ว นอกจากการกรานแห่งบุคคลดังนี้. สงฆ์หรือคณะก็หากกรานได้ไม่. เพราะอาศัยความกรานกฐินแห่งบุคคล โดยความพร้อมเพรียงแห่งสงฆ์ด้วย แห่งคณะด้วย กฐินแห่งสงฆ์แห่งคณะบุคคลนั้น เป็นอันสงฆ์และคณะ และบุคคลนั้นได้กรานแล้ว. ก็บัดนี้เราทั้งหลายจักให้ผ้ากฐินนี้แก่ภิกษุรูปใด เพื่อจะกรานกฐิน. ภิกษุใดมีจีวรเก่าคร่ำคร่า หรือมีจีวรทุพพลภาพ, ก็หรือว่าภิกษุใดอาจหาญจักเป็นผู้สามารถ เพื่อจะให้จีวรกรรมสำเร็จในวันนี้นี้แหละไม่ให้วิธีทั้งปวงเสื่อมแล้ว กรานกฐินได้.”

(องค์ที่ ๓ ว่าดังนี้)

“อิ๑ธ อ๑ม๑เห๑สุ อ๑าย๑สุ๑มา (อิ๑ต๑ถ๑น๑นา๑โม), ส๑พ๑พ๑ม๑ห๑ล๑ล๑โก พ๑หุ๑ส๑สุ๑โต ๑ธ๑ม๑ธ๑โร วิ๑น๑ย๑ธ๑โร, ส๑พ๑ร๑ห๑ม
 จ๑าริ๑น๑ ส๑น๑ทุ๑ส๑ส๑โก ส๑มา๑ท๑ป๑โก ส๑ม๑ต๑เต๑ช๑โก ส๑ม๑ป๑ห๑ส๑โก, พ๑ห๑น๑น๑ อ๑า๑จ๑ริ๑โย๑ วา ๑ุ๑ป๑ช๑ฎ๑มา๑โย๑ วา ๑ุ๑ต๑วา โ๑ว๑า๑ท
 โ๑โก ๑น๑สุ๑สา๑ส๑โก, ส๑ม๑ต๑โธ๑ จ ต๑ ต๑ วิ๑น๑ย๑ก๑ม๑ม๑ อ๑วิ๑โก๑เป๑ต๑วา กิ๑น๑ อ๑ต๑ถ๑ริ๑ตุ๑, ม๑ณ๑ณ๑า๑ม๑ห๑เม๑ว ส๑พ๑โพ๑ย๑ ส๑ง๑โฆ๑ อ๑ิม๑
 ส๑ป๑ริ๑วาร๑ กิ๑น๑ทุ๑ส๑ส๑, อ๑าย๑สุ๑ม๑โต (อิ๑ต๑ถ๑น๑นา๑ม๑ส๑ส) ๑า๑ต๑กา๑โม. ต๑ส๑มี๑ กิ๑น๑ อ๑ต๑ถ๑ร๑น๑เต, ส๑พ๑โพ๑ย๑ ส๑ง๑โฆ๑ ส๑ม๑ม๑เท๑ว
 ๑น๑โม๑ท๑สิ๑ส๑ติ, อ๑าย๑สุ๑ม๑โต (อิ๑ต๑ถ๑น๑นา๑ม๑ส๑เส๑ว) อ๑ิม๑ ส๑ป๑ริ๑วาร๑ กิ๑น๑ทุ๑ส๑ส๑ ๑า๑ตุ๑, ๑ุ๑จ๑จ๑ติ๑ วา โ๑น๑ วา ส๑พ๑พ๑สุ๑สิ๑ม๑ส๑ส
 ส๑ง๑ฆ๑ส๑ส๑”

สงฆ์พึงรับว่า “**รุ๑จ๑จ๑ติ๑ ภ๑น๑เต๑**”

คำแปล “บรรดาเราทั้งหลาย ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้) ท่านมีพรรษาชุกาลมากกว่าสงฆ์ทั้งปวงเป็นพหุสุดทรงธรรม ทรงวินัย, แสดงให้เพื่อพรหมจรรย์เห็นจริงให้รับปฏิบัติให้อาจหาญให้รื่นเริง (ในสัมมาปฏิบัติ), และเป็นอาจารย์ หรือเป็นอุปัชฌายะ เป็นผู้ให้โอวาทสั่งสอนแก่คฤหัสถ์บรรพชิตเป็นอันมาก, อนึ่ง สามารถเพื่อจะกรานกฐิน ไม่ให้วินัยกรรมนั้นๆ กำเริบ. ข้าพเจ้าสำคัญว่า สงฆ์ทั้งปวงนี้ปรารถนาจะให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ แก่ท่านผู้มีอายุ (ชื่อนี้). เมื่อท่านนั้นกรานกฐินอยู่ สงฆ์ทั้งปวงนี้จักอนุโมทนา โดยชอบทั่วกัน, การให้ผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้แก่ท่าน (ชื่อนี้), ย่อมชอบหรือไม่ชอบแก่สงฆ์ทั้งปวง?

“ชอบละ เจ้าข้า”

(องค์ที่ ๔ ว่าดังนี้)

“ยถิ आयसुमโต (อิตถุนนามสุส) อิมิ สปริวาริ กจินทุสสุ ทาตุ, สพุพสุลิมสุส สงฺฆสุส รุจฺจติ, สาธุ ภาเนเต สงฺโฆ อิมิ กจินทุสสุปริวารภูตํ ติจิวริ วสุสาวาสิกฺกุจฺติกาย อคาเหตุวา, आयसुमโต (อิตถุนนามสุเสว) อิมินา อปโลกเนน ททาตุ. กจินทุสสุ ปน อปโลกเนน ทियमानมฺปิ น รุหติ. ตสฺมา ตํ อิทานิ ฌตฺติทุติเยน กมฺเมเนน อกฺุเปเนน จานารเนน, आयसुमโต (อิตถุนนามสุส) เทมาติ, กम्मสนฺนิฏฺฐานํ กโรตุ.”

สงฆ์พึงรับว่า “**สาธุ ภาเนเต**”

คำแปล “ถ้าการให้ผ้ากฐินกับปริวารนี้แก่ท่าน (ชื่อนี้), ควรขอบแก่สงฆ์ทั้งปวงนี้ไซ้, ขอสงฆ์จงให้ผ้าไตรซึ่งเป็นปริวารของผ้ากฐินไตรนี้ แก่ท่าน (ชื่อนี้) ด้วยการอุปโลกนนี้เถิด อย่าให้ต้องถือเอาตามลำดับพรรษาเลย. ก็แลผ้ากฐิน แม้สงฆ์จะให้ด้วยอุปโลกนก็ไม่ขึ้น. (ต้องให้ด้วยญัตติทุติยกรรมนั้นจึงขึ้น) เพราะฉะนั้นบัดนี้ ขอสงฆ์จงทำการกรรมสันนิษฐานว่า เราทั้งหลายให้ผ้ากฐินนั้นแก่ท่าน (ชื่อนี้) ด้วยญัตติทุติยกรรมอันไม่กำเริบอันควรแก่ฐานะ ณ กาลบัดนี้แล.”

“ดีละ เจ้าข้า”

อธิบาย

๒ บทว่า “**อิตถุนนาโม**” และ “**อิตถุนนามสุส**” ที่วงเล็บไว้ให้นี้ให้เปลี่ยนตามชื่อฉายาท่านผู้จะกรานกฐิน ตัวอย่างเช่นท่านผู้กรานกฐินชื่อ “**อคฺคธิโร**” ถ้าในวงเล็บว่า “**อิตถุนนาโม**” ก็เปลี่ยนเป็น “**อคฺคธิโร**” ถ้าในวงเล็บว่า “**อิตถุนนามสุส**” ก็เปลี่ยนเป็น “**อคฺคธิรสฺส**” ดังนี้ทุกแห่งไป

แต่ถ้าท่านผู้จะกรานกฐินมีราชทินนาม เป็นพระราชาคณะ หรือพระครูเป็นต้น ก็ให้ใช้ชื่อราชทินนามนั้นๆ แทนชื่อฉายา

บทว่า “**สพุพมหลุโก**” นี้สำหรับท่านผู้กรานกฐินแก่พรรษาในสงฆ์ ถ้าในสงฆ์มีภิกษุผู้มีพรรษาแก่กว่าท่านให้ยกเสียไม่ต้องว่า

คำว่า “**พหุณฺโณ อจฺริโย วา อฺปชฺฌาโย วา หุตฺวา**” ดังนี้ถ้าท่านผู้กรานนั้นเป็นแต่อาจารย์ของภิกษุทั้งหลาย จงว่า “**พหุณฺโณ อจฺริโย หุตฺวา**” ถ้าเป็นอุปัชฌายะจงว่า “**พหุณฺโณ อฺปชฺฌาโย หุตฺวา**” ถ้าเป็นทั้ง ๒ อย่างคงว่าตามแบบ

คำอุปโลกนจับแต่เท่านี้

(๘๗) ญัตติทุติยกรรมวาจา

- (๑) นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สฺมฺมาสมฺพุทฺธสฺส. นโม ตสฺส
- (๒) ภควโต อรหโต สฺมฺมาสมฺพุทฺธสฺส.
- (๓) นโม ตสฺส ภควโต
- (๔) อรหโต สฺมฺมา
- (๕) สฺมฺพุทฺธสฺส

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น.

“สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. อิทํ สงฺฆสฺส กจฺจิทฺตํ อูปฺปนฺนํ, ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกฺกฺลํ, สงฺโฆ อิมํ กจฺจิทฺตํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) ททฺเขยฺย, กจฺจิทฺตํ อตฺถริตฺตํ, เอสา ฅตฺตติ.

สุณาตุ เม ภนุเต สงฺโฆ. อิทํ สงฺฆสฺส กจฺจิทฺตํ อูปฺปนฺนํ, สงฺโฆ อิมํ กจฺจิทฺตํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส), เทติ กจฺจิทฺตํ อตฺถริตฺตํ. ยสฺสายสฺมโต ชมฺติ, อิมสฺส กจฺจิทฺตํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส) ทานํ กจฺจิทฺตํ อตฺถริตฺตํ. โส ตณฺหสฺส, ยสฺส น ชมฺติ, โส ภาเสยฺย, ทินฺนํ อิทํ สงฺเขน กจฺจิทฺตํ, อายสฺมโต (อิตฺถนฺนามสฺส), กจฺจิทฺตํ อตฺถริตฺตํ, ชมฺติ สงฺฆสฺส, ตสฺมา ตฺถนฺทึ, เอวเมตํ ฅารยามี.”

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ผ้ากฐินนี้เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์, ถ้าความพร้อมพรั่งของสงฆ์ถึงที่แล้ว, สงฆ์พึงให้ผ้ากฐินนี้ แก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อจะกรานกฐิน, นี่เป็นญัตติ. (คือคำเสนอ)

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า. ผ้ากฐินนี้เกิดขึ้นแล้วแก่สงฆ์, สงฆ์ให้ผ้ากฐินนี้แก่ท่าน (ชื่อนี้), เพื่อจะกรานกฐิน. การให้ผ้ากฐิน แก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อจะกรานกฐินชอบแก่ท่านใด, ท่านผู้นั้นเป็นผู้หนึ่ง. ไม่ชอบแก่ท่านผู้ใด, ท่านผู้นั้นฟังพูด. ผ้ากฐินนี้อันสงฆ์ให้แล้วแก่ท่าน (ชื่อนี้) เพื่อจะกรานกฐิน. ย่อมชอบแก่สงฆ์, เหตุนี้สงฆ์จึงนิ่งอยู่, ข้าพเจ้าทรงความนี้ไว้ด้วยอาการอย่างนี้.

จบญัตติหุติยกรรมวาจาเท่านี้

(๘๘) คำกรานกฐิน

ถ้ากรานด้วยผ้าสังฆาฏิว่า

“อิมาย สงฺฆาฏิยา กจฺจิทฺตํ อตฺถรามี.”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยผ้าสังฆาฏิผืนนี้.”

ถ้ากรานด้วยผ้าห่มว่า

“อิมินา อุตฺตตราสฺสเคน กจฺจิทฺตํ อตฺถรามี.”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยห่มผืนนี้.”

ถ้ากรานด้วยผ้าถุงว่า

“อิมินา อตฺตรวาสเกน กจฺจิทฺตํ อตฺถรามี.”

“ข้าพเจ้ากรานกฐินด้วยถุงผืนนี้.”

(๘๙) คำเสนออนุโมทนากฐิน

“อตฺถตํ อาวุโส สงฺฆสฺส กจฺจิทฺตํ, ฅมฺมิโก กจฺจิทฺตํ อโนมฺทถ”

ถ้าอ่อนกว่าผู้อนุโมทนา แม้รูปหนึ่งว่า “ภนุเต” แทน “อาวุธ” ถ้าว่ากับภิกษุรูปเดียวที่อ่อนกว่า พึงว่า “อนุโมทาหิ” แทน “อนุโมทถ”

คำแปล “ดูก่อนท่านผู้มีอายุทั้งหลาย กฐินของสงฆ์ ข้าพเจ้ากรานเสร็จแล้ว การกรานกฐินชอบธรรม ขอท่านทั้งหลาย อนุโมทนาเถิด”

(๙๐) คำอนุโมทนาภคิน

ว่าทีละรูป “อตฺตตํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ภคินิ, ธมฺมิโก ภคินตฺถาโร อนุโมทามิ”

ว่าพร้อมกัน “อตฺตตํ ภนฺเต สงฺฆสฺส ภคินิ, ธมฺมิโก ภคินตฺถาโร อนุโมทามิ”

ถ้าแก่กว่าผู้กราบทูลให้ว่า “อาวุโส” แทน “ภนฺเต”

คำแปล “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ภคินของสงฆ์ท่านกราบเสร็จแล้วการกราบทูลขอพรพร้อมข้าพเจ้าอนุโมทนา”

(๙๑) ทำกัปปิยะ ^(๑) (๒)

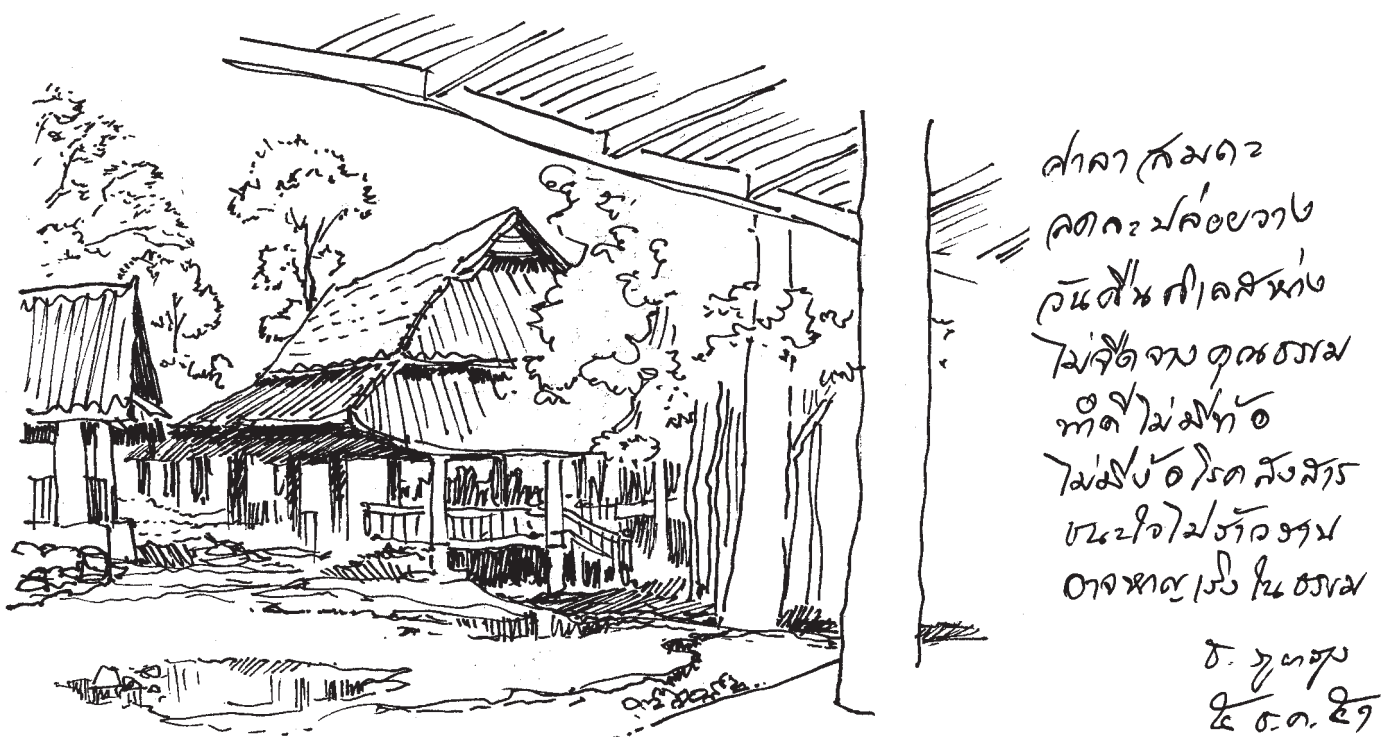
มีพระพุทธาอนุญาตให้บริโภคผลไม้ ด้วยสมณกัปปะกรรมที่ควรแก่สมณะ ๕ คือ

๑. ผลจืดด้วยไฟ
๒. ผลจืดด้วยคัสตรา
๓. ผลจืดด้วยเล็บ
๔. ผลไม้ไม่มีพิษ
๕. ผลมีพิษจะพึงปล่อนเสียได้

พืช มีรากไม้เป็นต้นซึ่งเกิดอยู่ในที่ชื่อว่า ภูตคาม เป็นวัตถุแห่งปาจิตตีย์ พืชนั้นเมื่อพรากให้พ้นจากที่แล้ว ชื่อว่า พืชคาม เป็นวัตถุแห่งทุกกฏ พืชคามนั้น เมื่อจะบริโภคพึงบังคับอุปสัมบันว่า “กัปปิยํ กโรหิ” ท่านจงทำกัปปิยะดังนี้เสียอีกแล้วจึงบริโภค เมื่อเป็นเช่นนี้ ชื่อว่าให้พ้นจากพืชคาม ก็แลจะทำกัปปิยะนั้น พึงทำด้วยไฟหรือคัสตรา หรือเล็บ โดยการจืดหรือแทงหรือตัดด้วยจงอย เข้าในประเทศอันหนึ่งแห่งพืชนั้น ในทางปฏิบัติมักให้อุปสัมบันใช้เล็บจิกหรือเด็ดให้ขาด กล่าวว่า “กัปปิยํ ภนฺเต” ทำกัปปิยะผลมะขวิด เป็นต้น พืชข้างในหลุดจากกะลาคลอนอยู่ พึงให้ค่อยออกทำกัปปิยะถ้าติดกันอยู่ไซ้ จะทำแม้ในกะลา ก็แลผลอันใดเป็นของอ่อนไม่มีพิษและผลใดที่มีพิษปล่อนออกเสียบริโภคได้ กิจที่จะทำกัปปิยะในผลไม้ นั้นไม่มี.

๑. บุปผสิกขาวรรณา หน้า ๔๔๑-๔๔๓

๒. วินัยมุข เล่ม ๑ หน้า ๑๓๐



คำอาราธนาและเบ็ดเตล็ด

(๑๒) คำอาราธนาพระปริต

วิปัติปฏิภาหยาเย	สัพพะสัมปัตตติสิทริยา,
สัพพะทุกขะวินาสายะ	ปะริตตัง พริฎะ มังคะลัง.
วิปัติปฏิภาหยาเย	สัพพะสัมปัตตติสิทริยา,
สัพพะภะยะวินาสายะ	ปะริตตัง พริฎะ มังคะลัง.
วิปัติปฏิภาหยาเย	สัพพะสัมปัตตติสิทริยา,
สัพพะโรคะวินาสายะ	ปะริตตัง พริฎะ มังคะลัง.

(๑๓) คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.

(๑๔) คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ อัญญะ สีลานิ ยาจามะ.
ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ อัญญะ สีลานิ ยาจามะ.
ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ)	ติสสะระเณนะ สะหะ อัญญะ สีลานิ ยาจามะ.

(๑๕) คำอาราธนาอุโบสถศีล

มะยัง ภันเต ติสสะระเณนะ สะหะ อัญญังคะสะมันนาคะตัง อุโปสะถัง ยาจามะ. (๓ ทน)

คำอาราธนาศีลเหล่านี้ นิยมใช้ในเวลาสมาทานมากคน ถ้าคนเดียวพึงเปลี่ยนคำว่า **มะยัง** เป็น **อะหัง** คำว่า **ยาจามะ** เป็น **ยาจามิ**.

คำอธิบาย คำอาราธนา บางท่านใช้ตัดคำว่า (วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ) ออก เช่นนี้ก็ใช้ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ พึงทราบความต่างกันที่มีคำว่า **วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ** นั้นหมายความว่า ต่างคนต่างรักษาอย่างหนึ่ง ต่างคนต่างขออย่างหนึ่ง ขอให้ให้ที่ละสิกขาบท อย่ารวมเทียบปัจเจกสมาทาน เมื่อล่วงสิกขาบทไหนขาดเฉพาะสิกขาบทนั้นสิกขาบทอื่นไม่ขาด ถ้าสมาทานรวมสิกขาบทใดบทหนึ่งขาดไป ก็ขาดทั้งหมด

แต่บางสำนักนิยมตัดคำว่า **วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ** ออก.

สรณคมน์ และ คีล

(๙๖) เบญจคีล (คีล ๕)

นมัสการ นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโตสัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโตสัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโตสัมมา สัมพุทฺธัสสะ

สรณคมณ์	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธยัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธยัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
พุทฺธยัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตตะติยัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตตะติยัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตตะติยัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ

สิกขาบท ๕ ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ
 อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ
 กาเมสุมิฉจจาจารา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ
 มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ
 สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ

ท้ายคีล อิมานิ ปัญฺจะ สิกขาปะทานิ, สีเลนะ สุคะติงยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา, สีเลนะ
 นิพพุติง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

(๙๗) คีล ๘ และอุโบสถคีล

(นมัสการ และสรณคมณ์ เหมือนคีล ๕)

สิกขาบท ๘ ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
 อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
 อะพริหัมมะจะรียา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
 มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
 สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐาณา เวระมะณี สิกขาปะหังสะมาทียามิ.
 วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
 นัจจะ คีตะ วาทีตะ วิสุกะ ทัสสะนะ มาลาคันธะ วิเลปะนะ

ธารณะ มัณฑะนะวิภูสะนัฏฐานา เวะระมะณี ลิกขาปะหัง สะมาทียามิ.
อุจจาสะยะนะ มหาสะยะนา เวะระมะณี ลิกขาปะหัง สะมาทียามิ.

ทำยศีล ๘

ก. ปกติ

อิมานิ อัญญะ ลิกขาปะทานิ, สีเลนะ สุคะตัง ยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา, สีเลนะ
นิพพุตัง ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสระเย.

ข. อุโบสถศีล

เมื่อเวลาจบสิกขาบทแล้ว ฟังนำให้ว่าคำสมาทานดังนี้

อิมัง อัญญังคะสะมันนาคะตัง, พุทธะปัญญุตตัง อุโปสะถัง, อิมัญจะ รัตติง อิมัญจะ ทิวะสัง,
สัมมะเทวะ อะภิกขิตุง สะมาทียามิ.

(แปลว่า) ข้าพเจ้าสมาทานซึ่งอุโบสถศีล, ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติไว้แล้วนี้ อันประกอบไปด้วยองค์
๘ ประการดังได้สมาทานมาแล้วนี้, เพื่อจะรักษาไว้ให้ดี ไม่ให้ขาด ไม่ให้ทำลาย, ล้วนวันหนึ่งกับคืนหนึ่ง ณ
เวลานี้.

ทำยศีล อุโบสถ

อิมานิ อัญญะ ลิกขาปะทานิ, อัสเซกัง รัตตินทิวัง อุโปสะถะวะเสนะ สาธุกัง รักขิตัพพานิ
(ผู้สมาทานรับว่า อามะ ภัณฑะ) สีเลนะ สุคะตัง ยันติ, สีเลนะ โภคะสัมปะทา, สีเลนะ นิพพุตัง
ยันติ, ตัสมา สีลัง วิโสระเย.

(๙๘) คำชักผ้าบังสุกุล

“อิมิ ปัสสุกุลจีวรํ อสุสามิกมฺ มยหํ ปาปุณณติ”

(๙๙) คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภัณฑะ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสงฺฆัสสะ โอนะชะยามะ สาธุ โน ภัณฑะ
สังโฆ. อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคณฺหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งเครื่องบริวาร
ทั้งหลายเหล่านี้ แต่พระสงฆ์, ขอพระสงฆ์จงรับ ซึ่งภัตตาหารกับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้า
ทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

(๑๐๐) คำถวายสังฆทานอุทิศ

อิมานิ มะยัง ภัณฑะ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสงฺฆัสสะ โอนะชะยามะ สาธุ โน ภัณฑะ
สังโฆ. อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคณฺหาตุ อัมหากัญจะ มาตาปิตุอาทีนัง ฉฺชาตะกานัญจะ
ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลาย
เหล่านี้ แต่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลาย มีบิดา มารดา เป็นต้นด้วย (ที่ละโลก
นี้ไปแล้ว) ตลอดกาลนาน เทอญ.

(๑๐๑) คำถวายผ้าป่า

อิmani มะย้ง ภันเต, ปังสุกุลละจีวะรานิ, สะปะริวารานิ, สีละวันต์สสะ, โอิโณชะยามะ,
สาธุ โน ภันเต, สีละวันโต, อิมานิ ปังสุกุลละจีวะรานิ, สะปะริวารานิ, ปฏิกคัณหาดู อัมหากัง ทีฆะรัต
ตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าบังสุกุลจีวร (ผ้าป่า) กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้
แต่ท่านผู้มีศีล ขอท่านผู้มีศีลจงรับผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

(๑๐๒) คำปโลกน์สังฆทาน

(ว่านโมฯ ๓ ทน)

ยคุฆะ ภานุเต สงฺโฆ ชานาตุ. อัยมํ ปรมภาโค เถรสฺส ปาปฺณนติ, อาวเสสา ภาคา อมฺหากํ
ปาปฺณนตุ, ภิกขุ จ สามเณรา จ คหฺภูจา จ, ยถาสฺมึ ปรีกฺขณฺชนตุ

(พระสงฆ์รับพร้อมกันว่า “สาธุ”)



ทอเตน ในทอ อรม
ตั้งเมดิ้ง ไฉนไร
อ่องกิลลางจากกรรม
ตัพพะ อรม มาดอ ค

อ. อุมง
๕๓๑.๕๑

(๑๐๓) อารานาธรรม

(สวดทำนองสรภัญญะ)

พรีห์มา จะ โลกาทิปะตี สะหัมปะตี
สันตีระ ลัตตปาปะระชักกะชาติกา

ท้าวสหัมบดีพรหม
ทรงฤทธิศักดิ์ดา
น้อมหัตถ์น้อมสการ
ควรรแล้ว จึงบังคม

ขอพรอันประเสริฐ
ปวงสัตว์ในโลกา
ขอองค์พระจอมปราชญ์
โปรดปวงประชาชี

นิมนต์ท่านเจ้าชา
โปรดแสดงพระลัทธธรรม
เพื่อให้สำเร็จผล
สู่สุขเกษมศรี

กัตถัญชะลีอันธวะรัง อะยาจะณะ
เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

เป็นบรมในโลกา
กว่าบริษัททุกหมู่พรหม
ประดิษฐาน ณ ที่สม-
ชูลีบาทพระศาสดา

วรเลิศมโหฬาร
กิเลสน้อยก็ยังมี
สู่ธรรมมาสน์อันรจ
ท่านจงโปรดแสดงธรรม

ผู้ปรีชาและเลิศล้ำ
เทศนาและวาที
แต่ปวงชนบรรดามี
สมตั้งเจตนา เทอญ

(๑๐๔) มลาบูชาคุณ

มาลาพวงดอกไม้	(ซำ)	มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาคุณพระพุทธ	(ซำ)	ที่ได้ตรัสรู้มา
บูชาคุณพระธรรม	(ซำ)	ที่ได้นำความสุขมา
บูชาคุณพระสงฆ์	(ซำ)	ผู้ดำรงพระวินัย
มาลาพวงดอกไม้	(ซำ)	มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาคุณบิดาบูชาคุณมารดา	(ซำ)	เลี้ยงลูกมาจนโตใหญ่
มาลาพวงดอกไม้	(ซำ)	มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาองค์กษัตริย์	(ซำ)	อีกทั้งรัฐและชาติไทย
มาลาพวงดอกไม้	(ซำ)	มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาผู้มีคุณ	(ซำ)	ที่เฝ้าจุนด้วยน้ำใจ
มาลาพวงดอกไม้	(ซำ)	มาตั้งไว้เพื่อบูชา
บูชาแต่คุณครู	(ซำ)	ที่เอ็นดูสอนศิษย์มา (ซำ)

รายนามผู้ร่วมพิมพ์หนังสือสวดมนต์

1.	ตลาดแม่กิมเฮง โคราช คุณอรพิน สีนุญเรื่อง	20,000 บาท
2.	คุณพิณิจ - คุณปานิศา - คุณกิตติชัย - คุณณรงค์ภพ วุฒิพันธุ์	20,000 บาท
3.	นางสาวสำรวย วุฒิพันธุ์	2,000 บาท
4.	คุณวินัย - คุณจรรยา รอดแสง	1,500 บาท
5.	คุณศักดิ์ชัย - คุณเสาวลักษณ์ เรืองพัฒนา และครอบครัว	10,000 บาท
6.	คุณแม่ศรีประไพ - คุณศรีประภา คล่องคำนวณการ	2,000 บาท
7.	คุณอรนุช ชลารักษ์	1,000 บาท
8.	โครงการส่งเสริมสมุนไพร ภูตันทัน	20,000 บาท
9.	คุณจู่ไร เมตตาประเสริฐ	1,000 บาท
10.	คุณจิตติมา หมั่นในธรรม	1,000 บาท
11.	นางสาวนิลเนตร เมตตาประเสริฐ	1,200 บาท
12.	นางสาวสมบัติ ไชยมาตย์	1,200 บาท
13.	นางสาวนฤมล ส่งศรี	1,200 บาท
14.	นายนิคม ระหา	400 บาท
15.	นางสาวเขมิกา คณาจันทร์	400 บาท
16.	นางสาวศณัษฎา หมิ่นหมอด	200 บาท
17.	นางสาวพรวิณิต ดาสูกี	200 บาท
18.	นางสาวดลนภา เจริญลาภ	200 บาท
19.	นางปัญญาพัชร ขจรชนพัฒนา	200 บาท
20.	บริษัท เมืองใหม่ โครเมี่ยม จำกัด	10,000 บาท
21.	คณะญาติธรรม	3,500 บาท
22.	คุณอารมณ์ แสงใสแก้ว และครอบครัว	1,000 บาท
23.	รศ.นพ.วิฑูรย์ ประเสริฐเจริญสุข และครอบครัว	1,000 บาท
24.	คุณพัทธ์ธีรา จันทร์สว่าง	1,000 บาท
25.	คุณดาวัน เหล่ารอด	1,000 บาท
26.	นางเฉลิม จันทร์ศรี	}
27.	พ.ต.ท. วิเชียร ปริคินิจชัย	
28.	นางสาวประภาพร จันทร์ศรี	
29.	คุณสัจจพรรณ ศรีสมบูรณ์กิจ	2,000 บาท
30.	นายสมชาย - นางสุชาดา - นางสาวเอมอร - นายเอกบุตร สิริคุงวงศ์	1,000 บาท
31.	พันเอกวิวัฒน์ - คุณจารุณี - นางสาวณิชารีย์ - นางสาวภัทรานิษฐ์ สายวิจิตร	500 บาท
32.	คุณเทอดพงษ์ - คุณภััสสร แสงวงโคทัย	1,000 บาท
33.	ด.ญ.ขวัญชนก - ด.ช.ปิติ แสงวงโคทัย	100 บาท
34.	คุณพรพิมล แสงวงโคทัย	1,000 บาท
35.	คุณบุปผา เงามีนานันท์	100 บาท
36.	คุณสุรียน - คุณบุญล้อม เพ็ชรพลาย	1,000 บาท
37.	หจก.โคราชสงวนการช่าง	1,000 บาท
38.	นายปณิธาน - นายธนัช ดีวาส และครอบครัว	500 บาท
39.	นางสาวกิติภา กุณธร	10,000 บาท
40.	คุณชนะ - คุณสุภาณี ไตวัน	10,000 บาท
41.	นายสมศักดิ์ - นางนาตยา - ด.ญ.กานต์พิชชา กาญจนะคช	1,000 บาท

รายนามผู้ร่วมพิมพ์หนังสือสวดมนต์

ประธานอุปถัมภ์

สถาบันเพื่อการพัฒนาจิตและกาย โดย ...

รศ.ดร.นพ.กำพล ศรีวิวัฒนกุล
 อาจารย์วีโรจน์ โสวัณณะ
 รตอ.สรพล สุขทัศน์
 ดร.ณัฐกร ทับทอง
 ภาณุ.ปริยาภรณ์ ภูทอง

อาจารย์ไชย ณ พล อัครคุรุศาสตร์
 นายแพทย์ชินโอสถ หักบำเรอ
 อาจารย์อรรธวุฒิ เวชบูล
 อาจารย์อรรถพรธณ บุญทอง
 คุณมณีนรินทร์ ศรีอุตร

ม.ล.อัคนี นวรัตน์
 อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรโลกทิพย์
 อาจารย์ญามา กุลวัฒน์หทัยชัย
 คุณณัฐรัตน์ ลีลาแมนเทพ

1. สถาบันเพื่อการพัฒนาจิตและกาย	10,000 บาท	31. คุณนิบูลย์ - คุณบุญทิพย์ ศรีสุวรรณชัย	1,000 บาท
2. บริษัท เอสซีดี คลินิก จำกัด	10,000 บาท	32. คุณดำรงศักดิ์ - คุณจารุพร นิลพรรัตน์	1,000 บาท
3. รศ.ดร.นพ.กำพล ศรีวิวัฒนกุล	2,000 บาท	33. อาจารย์วันชัย - อาจารย์เลิศลักษณ์ - ด.ญ.รอยพิมพ์ เจือบุญ	2,000 บาท
4. อาจารย์ไชย ณ พล อัครคุรุศาสตร์	1,000 บาท	34. คุณนิรชรา - ดช.ศักดิ์พัฒน์ ทวีทรัพย์	1,000 บาท
5. อาจารย์อรรธวุฒิ - คุณไพลิน - คุณอนรรฆ - ด.ญ.ดลีน เวชบูล	1,000 บาท	35. NINE NIL NIL WIN (ตัวเล็ก)	200 บาท
6. อาจารย์ญามา กุลวัฒน์หทัยชัย , คุณศิริรัฐ วิริยาลดา	1,000 บาท	36. คุณสุภาวดี กำแพงแก้ว และครอบครัว	1,000 บาท
7. ดร.บัวตัน เขียวอารมณ์	1,000 บาท	37. คุณวลัยพร - คุณไวคุณธุ์ - คุณลลนา จันน้อย และครอบครัวบัวเข็ม	200 บาท
8. บริษัท สุขศาสตร์ หัวหิน จำกัด	1,000 บาท	38. คุณกมลพรรณ ชูทรัพย์และครอบครัว	100 บาท
9. ดร.ณัฐกร ทับทอง	1,000 บาท	39. คุณเป็ยรัตน์ เตื่อยโยชน์ และครอบครัว	100 บาท
10. คุณสุนทร - คุณเพ็ญณี ลีลาแมนเทพ		40. คุณปรีชา ละมัยสานนท์ และครอบครัว	100 บาท
11. คุณอำไพ - คุณไพเลิศ - คุณภัทรพล - ณีปภา	1,000 บาท	41. คุณวิวรรธน เกษมบุญญากร	100 บาท
12. บริษัทยูทีเอ โบรกเกอร์ จำกัด และบริษัทในเครือยูทีเอ	1,000 บาท	42. คุณดวงภา นครสุตและครอบครัว	50 บาท
13. คุณพ่อสิทธิพงศ์ - คุณแม่ศศิเพ็ญ สุภรินทร์ประภา	500 บาท	43. คุณเกศนีย์ ปิยะมิตร	50 บาท
14. คุณพ่อประยูร - คุณแม่สุนันท์ ภาคะสุด	500 บาท	44. คุณสุดาวิ เกษากิจ - ด.ญ.ศมีนา สรรณวงศ์	100 บาท
15. ดร.สมชัย - คุณวิภา - คุณธารัฐ จิตสุชน	3,000 บาท	45. คุณจินทนา เทพเฉลิม	50 บาท
16. คุณจิรวรรค์ จิตสุชน	1,000 บาท	46. คุณนันทพร คล้ายวร และครอบครัว	1,000 บาท
17. คุณธนะศักดิ์ กุมภะ	1,000 บาท	47. คุณมณีนรินทร์ ศรีวงษ์ชัย	300 บาท
18. อาจารย์ขวัญัญญา ชูแสง, ดช.ศุภนิมิต ล้วนนาก	1,000 บาท	48. คุณนิพนธ์ บุญจรัส	100 บาท
19. คุณย่าทอง - คุณพ่อเสียน - คุณแม่วรรณดา คัดชา		49. คุณสิงหา ลีกะโดน - และครอบครัว	1,000 บาท
20. คุณวรินธรา คัดชา	3,000 บาท	50. คุณพ่อจ่าง - คุณแม่เฉลียว ภูทอง คุณสิงหา ลีกะโดน - ภาณุ.ปริยาภรณ์ ภูทอง	10,000 บาท
21. คุณอภิชาติ - คุณณิชาภา - ด.ช.กิตติพัทธ์ แดงประดับ	1,000 บาท	51. AESTHETIC 795.COM คุณภาวิช ทองเนื้อแปด - คุณศรวุฒิ คู่รุ่งเรือง	1,000 บาท
22. คุณฐาปนันท์ พานูช - คุณชมวีไล ชัยทรัพย์ - คุณพรรัตน์ ช่อมณี	400 บาท	52. คุณประเสริฐ - คุณภัทศา ฟ้าประทานชัย คุณลิขิต - คุณอรุษา-คุณสุนันท์ ฟ้าประทานชัย	5,000 บาท
23. คุณมานะ - คุณอ้อย - ด.ญ.ชฎาภรณ์ เอี่ยมสะอาด	200 บาท	53. คุณบัญญัติ - คุณวรินทร์ กาญจนพัฒน์	600 บาท
24. คุณรอด - นางวัง คัดชา	200 บาท	54. คุณพัชรินทร์ นาสวัสดิ์ - ดช.กานตพงศ์ แผงสาเคน	200 บาท
25. คุณดำริห์ - คุณนรินทร์ทิพย์ - คุณนนท์ปวิษ คลังศิริ	1,000 บาท	55. คุณจตุพร อยู่คง และครอบครัว	200 บาท
26. คุณเค็ช - คุณภัทราวดี - ดช.ภวินท์ - ดช.วิภากร วิวัฒนสิทธิพงศ์	2,000 บาท	56. คุณนำพา นวลศรีฟู	
27. คุณสุรัชณี - คุณชินวัฐ - คุณชญาทุท ศรีมโนธรรม	500 บาท	57. บริษัทชินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) คุณพูนพิพันธ์ เตยระชากุล	1,000 บาท
28. คุณพ่อฉลอง - คุณแม่ลิณีรัตน์ - คุณบริบูรณ์ - คุณนาคา พุ่งสีโรจน์	1,000 บาท	58. คุณอรรถพล วัฒนวิจิตร	200 บาท
29. คุณพ่อศรีนวล - คุณแม่หน่วย - คุณอำนาจ - คุณนงนุช ศรีอุตร	1,000 บาท	59. คุณจีรภา กิจจาวีเศษ	200 บาท
30. คุณพิมพ์ชนก ไชยพรม	1,000 บาท	60. คุณจุฑารัตน์ บุญญานุประภาส	200 บาท
		61. คุณสุวิทย์ - คุณสุดถวิล - ด.ญ.นิยาพร - ด.ช.ภัทรกร โกศลพิศิษฐ์	2,000 บาท
		62. สถาบันเพื่อการพัฒนาจิตและกาย	1,650 บาท



๑



๒



๓



๔



๕



๖



๗

๑. เก็บอัฐิหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท
๒. ฉาปนกิจศพหลวงปู่บุญจันทร์ จนทวโร ที่ อ.ปากซอ
๓. คารวะศพหลวงพ่อพุทธ จาณีโย
๔. สนทนากับหลวงปู่ลี กุศลธโร ทำประวัติท่านพ่อลี ธรรมธโร
๕. สนทนากับพระอาจารย์อุ้น ทำประวัติหลวงปู่สุวรรณ สุวโจ
๖. พระมหาธีรนาถในงานศพหลวงปู่ฝัน ปาเรสโก
๗. หม่อมเจ้าหญิงพันธ์สวัสดิ์ กิติยากร ในงานทอดผ้าป่าวัดป่าภูผาสูง



ป้ายบอกทางเข้าวัด



ศาลาพ่อแม่ครูอาจารย์



กุฏิ



การปฏิบัติภาวนาเร่งความเพียร



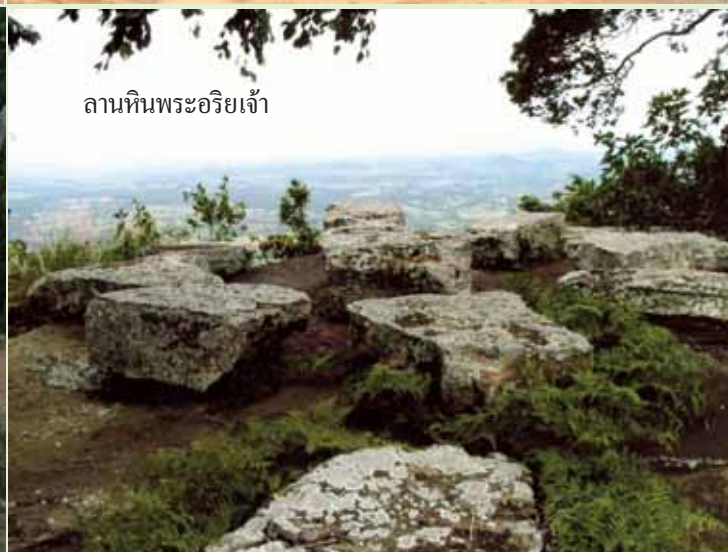
กวาดลานวัด



กุฏิโยมแม่



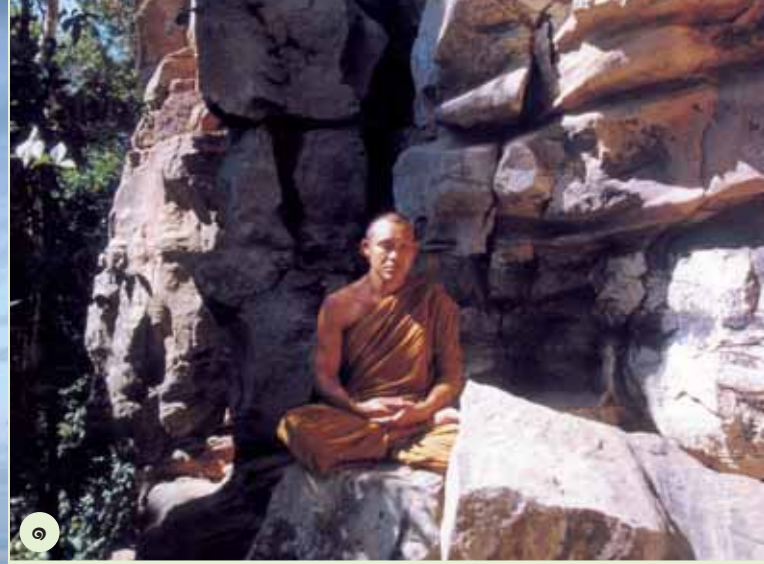
กวาดลานวัด



ลานหินพระอริยเจ้า



๒



๑



๓



๕



๔

๖



๑. พระมหาธีรนาถปฏิบัติภาวนาบริเวณผาสูงชั้นที่ ๒
๒. วันวิสาขบูชาเวียนเทียนรอบพระพุทธมหามณีศรีภุฉาสูง ประดิษฐานบนยอดเขาภุฉาสูง
๓. พุทธศาสนิกชนร่วมเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา
๔. - ๕. พระมหาธีรนาถร่วมปลูกต้นไม้กับหน่วยงานราชการ อันเป็นกิจกรรมอนุรักษ์ป่าธรรมชาติ
๖. เด็กๆทำสมาธิบริเวณภุฉาสูง





พืชพรรณไม้และสัตว์ ในบริเวณวัดป่าภูผาสุง



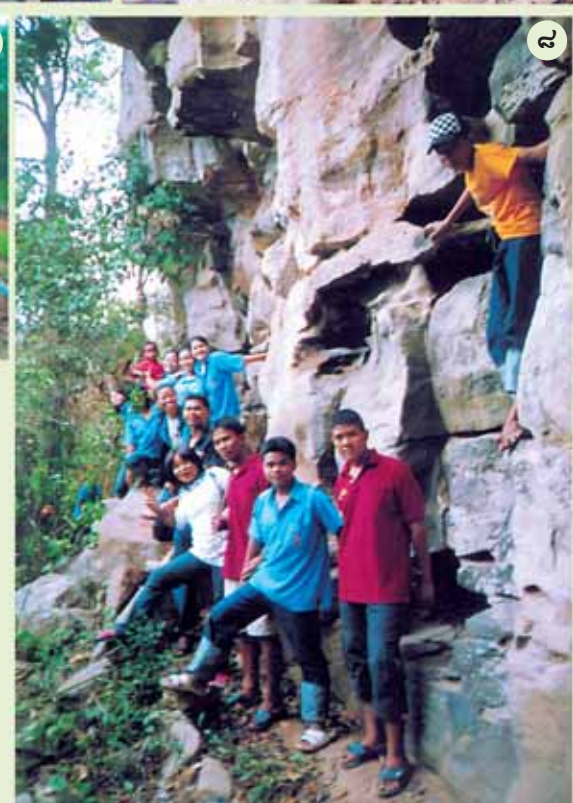
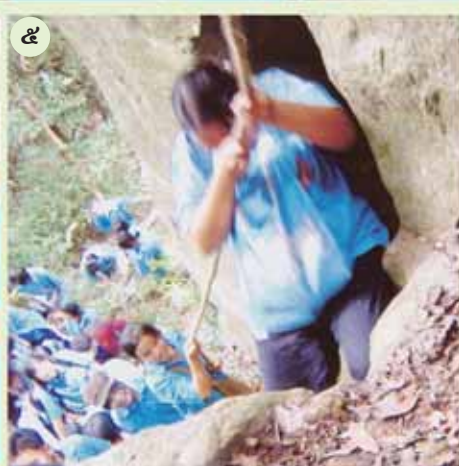
ดอกต้นเข้าพรรษา





โครงการธรรมะสัญจร

คณะนักเรียนโรงเรียนขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา



- 1.-3. อบรมนักศึกษาที่มาปฏิบัติธรรมที่วัดป่าภูผาสอง
4. เด็กๆรับประทานอาหารร่วมกัน
- 5.-6. ปีนหน้าผาที่องวัดผาสอง
7. เด็กๆ มาร่วมกิจกรรมที่วัด
8. หน้าผาชั้นที่ 2
9. ตันตะเคียนภายในวัด

ผลงานภาพวาดแสดงความรู้สึกต่อการได้มาวัดป่าภูมาสูง

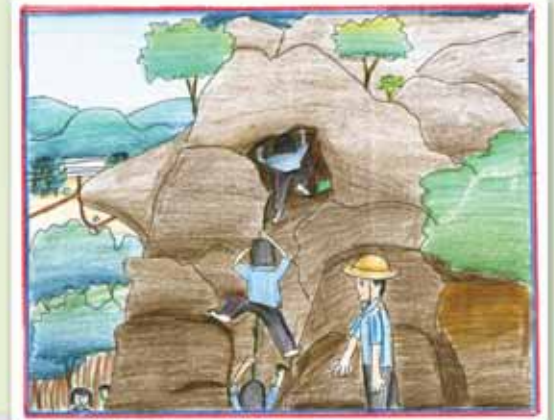
คณะนักเรียนโรงเรียนขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา



“คำเทศนาที่เอาหลักที่พบในชีวิตประจำวันมา จึงเป็นสิ่งที่ทำให้มาสนใจ ไม่น่าเบื่อ ได้สัมผัสความเป็นมิตรของชาวบ้าน ได้สัมผัสกับธรรมชาติและธรรมะในเวลาเดียวกัน”



“ได้ปฏิบัติธรรมและฝึกนั่งสมาธิ ทำให้จิตใจสงบ ได้ชมป่าไม้และธรรมชาติ ได้ความรู้เรื่องสมุนไพร” นส.ปาริชาติ พันธกิจ ชั้น ม.๖



ประทับใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม สดชื่นสวยงาม ได้ ผจญภัย ได้ฟังธรรมและ



“พระท่านเทศน์ฟังแล้วเข้าใจง่าย ได้เดินป่า วิวาททัศน์ที่นี่สวยมาก”

น.ส.โสริษา กิจอาสา
ชั้น ม.๖



คติเตือนใจที่ชอบคือ “สู้ไม่ถอย”

น.ส.ลัดดา เลี้ยงโสภณ ชั้น ม.๖

“มาฟังธรรมและเข้าใจในพระธรรมด้วย ได้ชมธรรมชาติที่สวยงาม และได้ปีนผาเป็นครั้งแรกในชีวิต”

ด.ญ.พัชรี เอี่ยมสูงเนิน ชั้น ม.๓



“อากาศบริสุทธิ์มาก น่าอยู่ วิวกี่สวย ถ้ามีโอกาสอยากจะมาอีก”

ด.ช.ศิริศักดิ์ รัมภภาพ ชั้น ม.๓



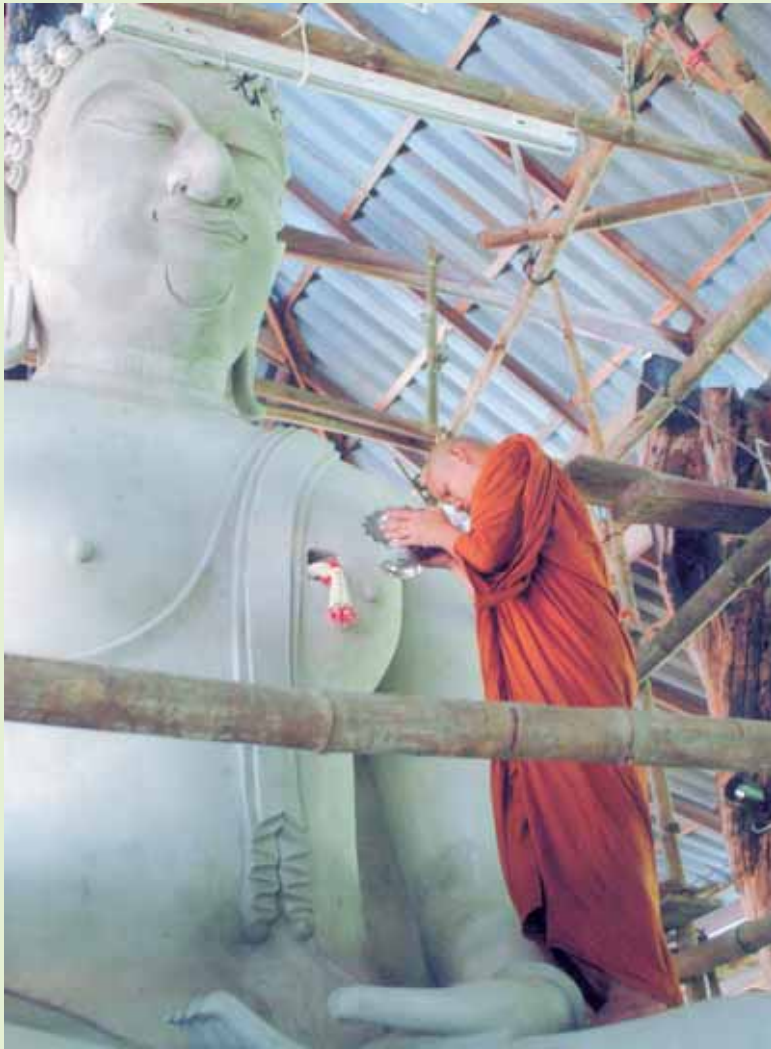
ธรรมชาติในวัดป่ายังคงสภาพที่สมบูรณ์ ทางขึ้นสู่วัดยังเป็นดินแดง

น.ส.พรพิมล ก่อมานะเพียรเลิศ ชั้น ม.๖



“มาถึงแล้วก็หายเหนื่อย คนที่นี่ใจดี ตอนรับตีมาก ได้ฟังพระเทศน์ เดินป่าชมธรรมชาติที่ไม่เคยเห็นมาก่อน”

ด.ญ.อรุณี เลาะสูงเนิน ชั้น ม.๓



พิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในองค์พระประธาน
ที่ศาลา ๒๘ พระอรหันต์ ณ ศาลาวัดป่าภูผาสูง
๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑



ตั้งศพโยมแม่ (คุณแม่ศรีประไพ คล่องค่านวนการ) บำเพ็ญกุศลที่วัดป่าภูผาสูง ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

พระจันทร์จรัส... ที่ภูเขาสูง

ที่องค์ดำดำ ใจคนซึ้ง อากาศมี
ทุกนักษัตร ทั่วหล้าจรัส จกมรกตผลึก
อรุณห่ม ใต้ร่มมรกต ใต้เงา
เก็บเงาจันทร์ พระจันทร์ นัยน์ตาจรัส
จันทร์ส่องจันทร์ จันทร์ส่องจันทร์ ในนัยน์ตา
สูดอากาศ ดาวเคียง พระจันทร์นิรมล
ภูเขาสูง มองจันทร์จรัส ใจนิรมล
โลกอันอนันตลวณ ที่จันทร์ไร ไรกับดาว

๘. ภูเขาสูง
๑ ๕.๑. ๕๗

พุทธบารมี

ทานบารมี

“อันว่า ภาชนะที่เต็มด้วยน้ำ เมื่อบางคนวางคว่ำลง น้ำย่อมไหลออกหมดไม่ซังติดอยู่ในภาชนะนั้น ฉนใด เธอเห็นผู้ยากไร้ทั้งหลายแล้ว จงให้ทานอย่าให้เหลือดูภาชนะที่วางคว่ำไว้ ฉนนั้น”

ศีลบารมี

“อันว่า จามรีรักษาขนหางแน่นติดอยู่ที่ใด ก็ยอมตายอยู่ที่นั่น ไม่ยอมให้ขนหางเสียไป ฉนใด เธอจงบำเพ็ญศีล รักษาศีลให้บริบูรณ์ในกาลทุกเมื่อ ดุจจามรีรักษาขนหางของตน ฉนนั้น”

เนกขัมมบารมี

“อันว่า คนที่ถูกขังอยู่ในเรือนจำได้รับแต่ความทุกข์ทรมาน ปราศจากอิสรภาพ ย่อมไม่ปรารถนาที่จะอยู่ในขังคว่ำ แต่จะหาช่องทางให้พ้นออกไปจากเรือนจำนั้นฉนใด เธอจงเห็นภพทั้งปวงเสมือนเรือนจำ จงมุ่งหน้าต่อเนกขัมมเพื่อแสวงหาทางหลุดพ้นไปจากภพ ฉนนั้น”

ปัญญาบารมี

“อันว่า ภิกษุเมื่อเที่ยวบิณฑบาตมิได้เลือก ว่าทายกทายิกาจะอยู่ในตระกูลชั้นต่ำ ชั้นกลาง หรือชั้นสูง ย่อมรับบิณฑบาตพอยังอัตภาพให้เป็นไปฉนใด เธอจงเข้าไปหาบัณฑิต สอบถามเรียนรู้อะไรกับบัณฑิตผู้มีปัญญาทุกท่าน โดยไม่เลือก ตลอดกาลทั้งปวง ฉนนั้น”

วิริยะบารมี

“เธอจงบำเพ็ญวิริยะบารมีเถิด อันว่า ราชสีห์มีความเพียรไม่ย่อหย่อนในอิริยาบถ นั่ง นอน ยืน เดิน ประคองใจไว้ทุกเมื่อ ฉนใด เธอจงประคองความเพียร ไว้ให้มั่นคงในภพทั้งปวง ฉนนั้น”

ขันติบารมี

“เธอจงมีใจแน่วแน่ในขันติบารมี แผ่นดินย่อมอดทนต่อสิ่งของที่ทิ้งลงมา ซึ่งมีทั้งที่สะอาดบ้าง และไม่สะอาดบ้าง ไม่รู้สึกยินดียินร้าย ฉนใดเธอจงอดทนต่อการยกย่อง และการเหยียดหยามของชนทั้งปวง ฉนนั้น”



สังขารมี

“จงมีวาจาแน่นนอนไม่เป็นสอง อันว่า ดาวประกายพริกเป็นดาวนพเคราะห์
ที่เที่ยงตรงไม่โคจรนอกนอกวิถีไม่ว่าฤดูร้อน หรือฤดูหนาว แม้นฉันใด
เธอก็อย่าเดินนอกนอกวิถีทางในสังขารทั้งหลาย ฉะนั้น”

อธิฐานบารมี

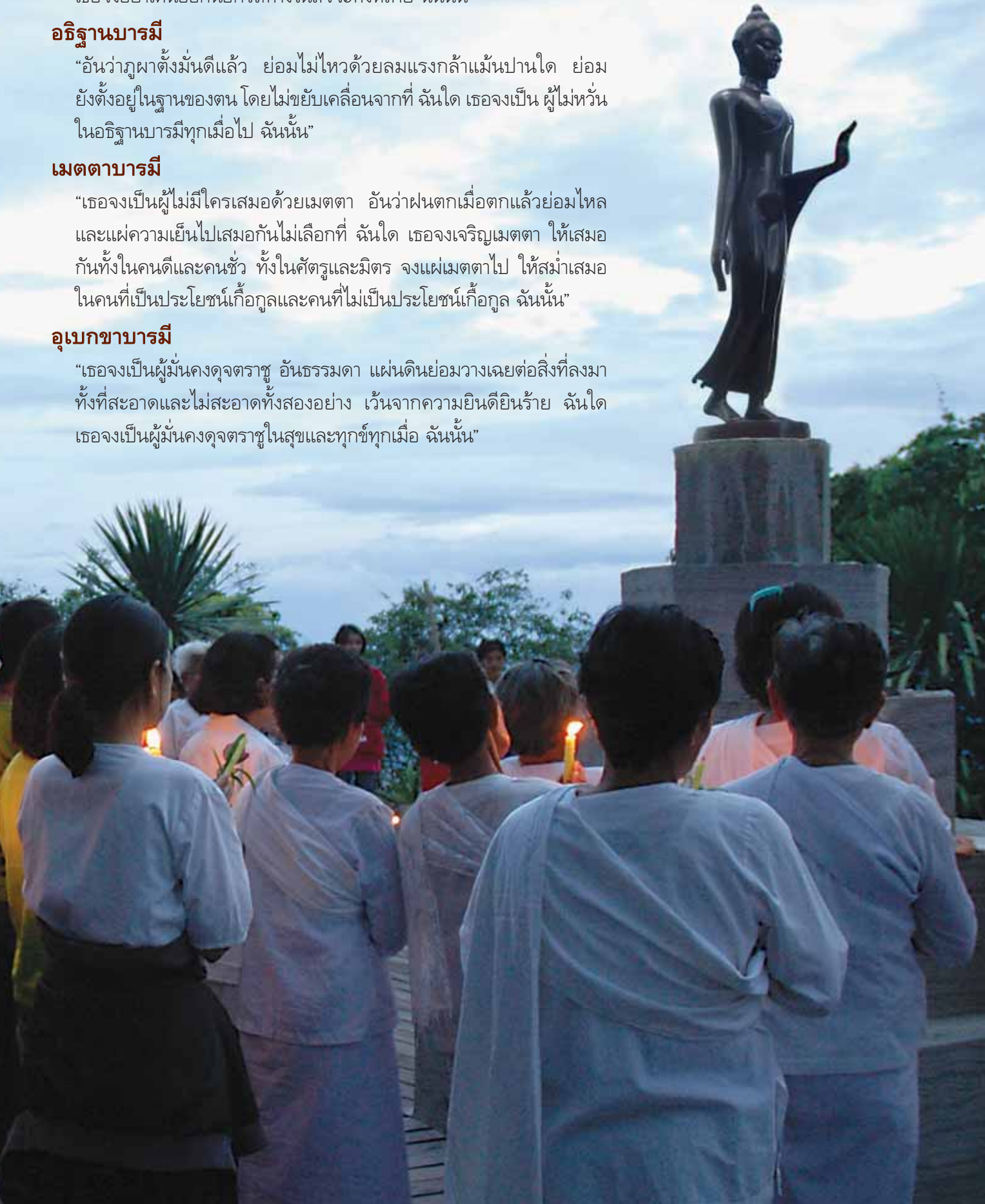
“อันว่าภูผาตั้งมั่นดีแล้ว ย่อมไม่ไหวด้วยลมแรงกล้าแผ่นดินใด ย่อม
ยังตั้งอยู่ในฐานของตน โดยไม่ขยับเคลื่อนจากที่ ฉันทใด เธอก็จงเป็น ผู้ไม่หวั่น
ในอธิฐานบารมีทุกเมื่อไป ฉะนั้น”

เมตตาบารมี

“เธอก็จงเป็นผู้ไม่มีใครเสมอด้วยเมตตา อันว่าฝนตกเมื่อตกแล้วย่อมไหล
และแผ่ความเย็นไปเสมอกันไม่เลือกที่ ฉันทใด เธอก็จงเจริญเมตตา ให้เสมอกัน
ทั้งในคนดีและคนชั่ว ทั้งในศัตรูและมิตร จงแผ่เมตตาไป ให้สม่ำเสมอ
ในคนที่เป็ประโยชน์เกื้อกูลและคนที่ไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล ฉะนั้น”

อุเบกขาบารมี

“เธอก็จงเป็นผู้มั่นคงดุจตราฐิ อันธรรมดา แผ่นดินย่อมวางเฉยต่อสิ่งที่ลงมา
ทั้งที่สะอาดและไม่สะอาดทั้งสองอย่าง เว้นจากความยินดียินร้าย ฉันทใด
เธอก็จงเป็นผู้มั่นคงดุจตราฐิในสุขและทุกข์ทุกเมื่อ ฉะนั้น”



งานกฐินปี พ.ศ. ๒๕๔๘



งานกฐินปี พ.ศ. ๒๕๕๑





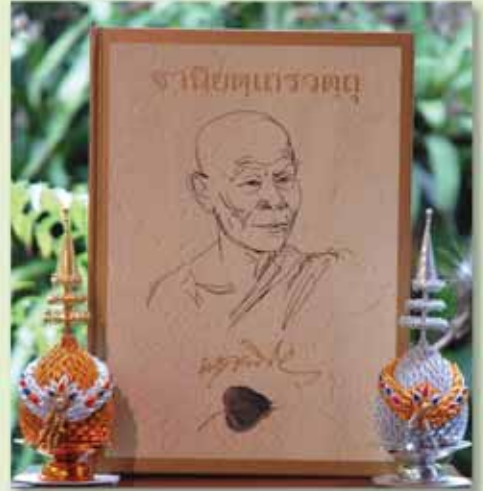
ผลงานหนังสือ โดย พระมหาธีรนาถ อคฺคฺชีโร



เหตุผลเหนือชีวิต
ปี ๒๕๓๖



พ่อแม่ครูอาจารย์
ปี ๒๕๔๐



ฐานียศุภเรวตฺต
ปี ๒๕๔๓



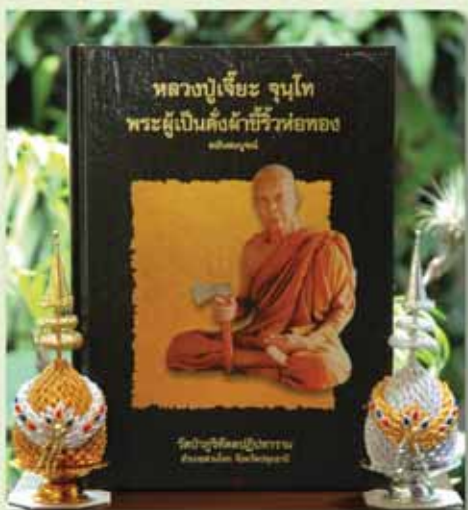
พระโพธิธรรมจารย์เถร
ปี ๒๕๔๕



หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท
พระผู้เป็นดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทอง (ปี ๒๕๔๖)



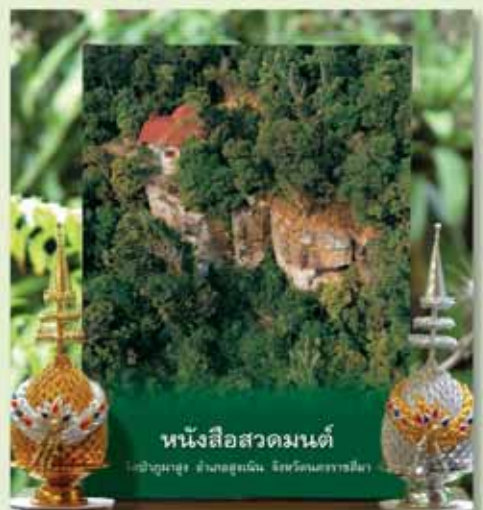
หลวงตามหาบัว
มหัศจรรย์มหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ (ปี ๒๕๔๖)



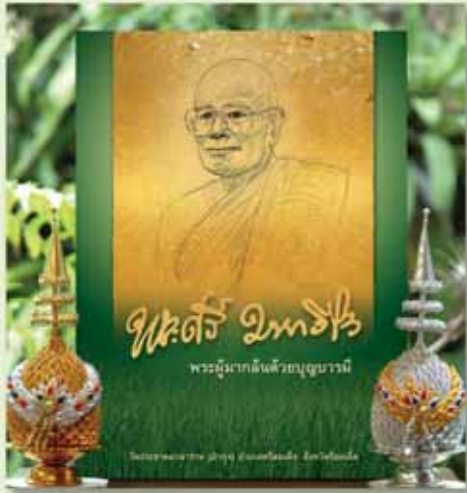
หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท
พระผู้เป็นดั่งผ้าขี้ริ้วห่อทอง (ฉบับสมบูรณ์)
ปี ๒๕๔๗



หนังสือสวดมนต์
พิมพ์ครั้งที่ ๑ (ปี ๒๕๔๕)



หนังสือสวดมนต์
พิมพ์ครั้งที่ ๒ (ปี ๒๕๔๘)



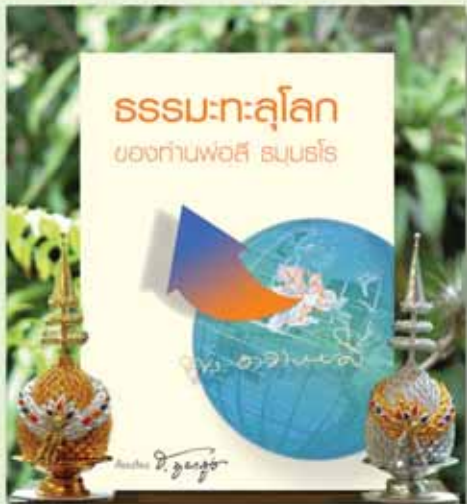
พระศรี มหาวีโร
พระผู้มากล้นด้วยบุญบารมี (ปี ๒๕๔๙)



หลวงปู่ท้าว จารุมนโม
พระอริยเจ้าผู้มีธรรมงามพร้อม (ปี ๒๕๔๙)



พระอาจารย์ชิต จิตจิตโต
พระผู้มีจิตตั้งมั่น (ปี ๒๕๔๙)



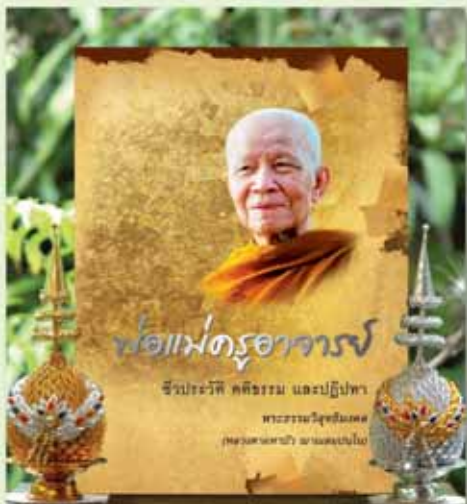
ธรรมะทะลุโลก
ของท่านพ่อลี ธมฺมธโร (ปี ๒๕๕๐)



ท่านพ่อลี ธมฺมธโร
พระอริยเจ้าผู้มีพลังจิตแก่กล้า (ปี ๒๕๕๑)



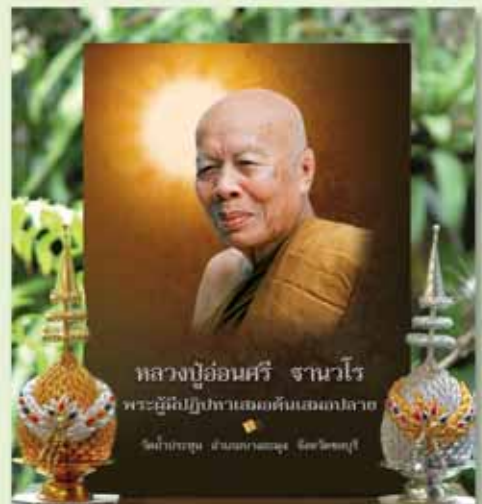
พระธุดงค์เจดีย์
เจดีย์แห่งพระอรหันต์ (ปี ๒๕๕๑)



พ่อแม่ครูอาจารย์
ชีวประวัติ คติธรรม และปฏิปทา (ปี ๒๕๕๑)



หนังสือสวดมนต์
พิมพ์ครั้งที่ ๓ (ปี ๒๕๕๑)



หลวงปู่อ่อนศรี ฐานาโร
พระผู้ปฏิบัติบาทเสมอดั้นเสมอปลาย (ปี ๒๕๕๑)

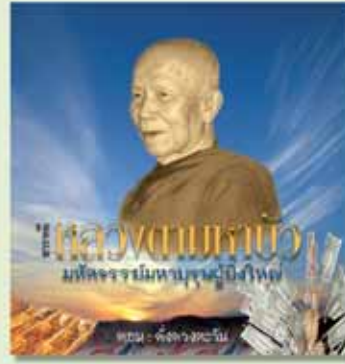
ผลงาน VCD CD เทป ประวัติ ธรรมเทศนาครูบาอาจารย์



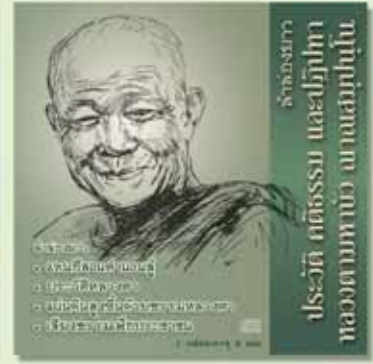
VCD สารคดี



CD เพลง



VCD สารคดี



CD ลำต่อยาว ชุดละ 2 แผ่น



VCD สารคดี



CD เพลง



CD ชีวประวัติย่อ



CD เพลง



เทป สารคดี



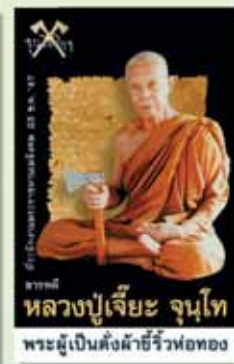
เทป เพลง



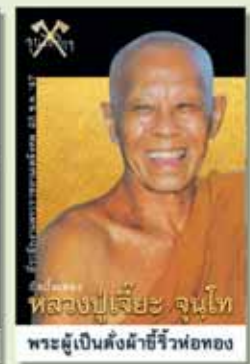
เทป สารคดี



เทป ชุดละ 2 ตลับ



เทป สารคดี



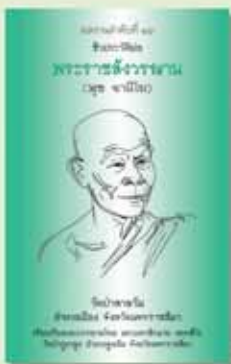
เทป เพลง



เทป ชีวประวัติย่อ



เทป ชีวประวัติย่อ



เทป ชีวประวัติย่อ



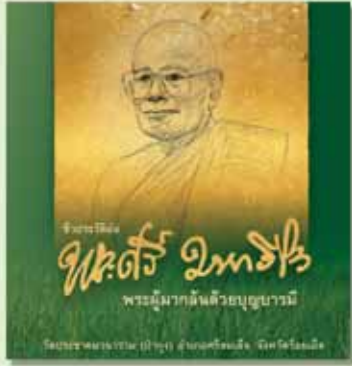
เทป เพลง



เทป ธรรมบรรยาย



เทป ธรรมบรรยาย



CD ชีวประวัติย่อ (๒๕๔๙)



CD เพลง



VCD สารคดี



CD ชีวประวัติย่อ (๒๕๕๑)



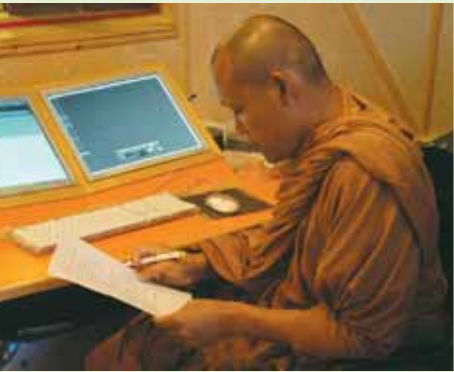
๒๘ พระอรหันต์ในยุคกรุงรัตนโกสินทร์

เทป ธรรมบรรยายรวม ๑๖ ชุด



- ๑. พระอานนท์ พุทธอนุชา
- ๒. สุกากิกษุณี
- ๓. อธิทาสีกษุณี
- ๔. ประวัติย่อหลวงปู่เจี๊ยะ
- ๕. ประวัติย่อหลวงปู่สุ่วจั้น
- ๖. รู้โลก...รู้ธรรม พระพุทธเจ้าเอกบุรุษผู้งามพร้อม
- ๗. การทำจิตบริสุทธิ์
- ๘. กรรม...เพราะตัวเราเท่านั้นเป็นผู้สร้าง
- ๙. สอนตน
- ๑๐. เทวดาถามปัญหาพระพุทธเจ้า
- ๑๑. สอนตน
- ๑๒. ผลแห่งการกระทำ...เนื่องมาจากจิต
- ๑๓. พรจากสวรรค์...พรจากนรก
- ๑๔. วิชาพระพุทธเจ้า
- ๑๕. หัตถะราชกุมาร ถามปัญหาพระพุทธเจ้า
- ๑๖. ประวัติย่อหลวงพ่อกุฑ

เบื้องหลังการทำงานเพลงธรรมะ หมอลำธรรมะ สารคดีธรรมะ ประวัติดิถีปฏิบัติ คติธรรม
ของครูบาอาจารย์สายกรรมฐาน



สุรัชย์ จันทิมาธร
(หงา คาราวาร)



ทองกราน ทานา



มงคล อุทก



แอ๊ด คาราบาว



อังคมาวงศ์ คุณไชย

สมบัติ สิมหัตถ์

กำนันดวง จันทร์น้อย



สุเทพ (วงโฮป)



นริศกระง่าง ฉันทมาศ



ชนิษฐ์ ศรีกลิ่นดี



เสกพล สุนธำราญ



สมชาย ไกรยูรเสน (ฟอร์ด)



สทธีล สังคปริษา
(ก้อง นูโว)



ชatur ทองไทย



เสวานิตย์ นวพันธุ์



อ้อด ศิริบุญ



ป้อม อดิไธมาห์



พัชรา ดิต้า



พงษ์สิทธิ์ คำภีร์



หนู มิเตอร์



เจนิเฟอร์ คิม



อ๊อด วง Fly



หน้าผารากไทร

จะปลุกป่าให้เต็มป่าให้ฟ้าร้อง
จะไม่รอฟนฟ้าตามฟ้าสั่ง
เข็นป่าขึ้นเข็นน้ำขึ้นด้วยกำลัง
ป่าคงยังยืนต้นอยู่ด้วยมือเรา

พระมหาธีรนาถ อคฺคธโร

๖ ต.ค. ๔๘

เห็นไหม?

มาถึงนี้...ท่านเห็นอะไรไหม
ความเงียบได้ช่วยท่านบ้างรีเปล่า
หมู่สัตว์ปีกกร่ายรำพรำสอนเรา
ร้องเว้า..เว้า..วอน..วอน..ออกอ้อสนใจ
มีใครไหมเห็นความเงียบเชียบสนิท
สงบมิตเห็นไหมในความว่าง
แก้วลมเต็มเห็นไหมลั่นเอ้อตาม
ระว่างคว่ำลมหกตกลงดินฯ

พระมหาธีรนาถ อคฺคธีโร
ภูผาสูง ๑๔.๐๐ น. ๓/๘/๕๕



ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา



ภูผาสุง ไซ้สูงผา แต่ใจสูง
คุณธรรมจูง ให้สูงเด่น เช่นเวหา
ภาวนา พุทฺโธ ตลอดเวลา
ไม่นานช้า กิเลสลา จากหัวใจ

ว. ภูผาสุง

วัดป่าภูผาสุง

บ้านดงมะไฟ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 30170

โทร. 081-623-9846-7, 081-876-4588 www.pupasoong.com E-mail: watpasoong@yahoo.com